

DJEČJI VRTIĆ „CVRČAK” ČAKOVEC

u suradnji sa

SVEUČILIŠTEM U ZAGREBU UČITELJSKIM FAKULTETOM

Dani predškolskog odgoja

„Zajedno rastemo kroz dobrobit i podršku”

KNJIGA SAŽETAKA

12. i 13. listopada 2026.

Toplice Sveti Martin

Čakovec, 2026.

Napomena uredništva

Sažeci u ovoj knjizi poredani su prema redoslijedu zaprimanja prijava.

Tekstovi sažetaka objavljuju se u izvornom obliku, prema predaji autora.

Autori su u potpunosti odgovorni za njihov sadržaj, jezičnu točnost i stilsku uređenost.

Sadržaj

PLENARNA IZLAGANJA	4
IZLAGANJA.....	9
POSTER PREZENTACIJE	52
RADIONICE	58

PLENARNA IZLAGANJA

DJEČJI VRTIĆ „ČVRČAK” ČAKOVEC
u suradnji sa
SVEUČILIŠTEM U ZAGREBU UČITELJSKIM FAKULTETOM

Dani predškolskog odgoja

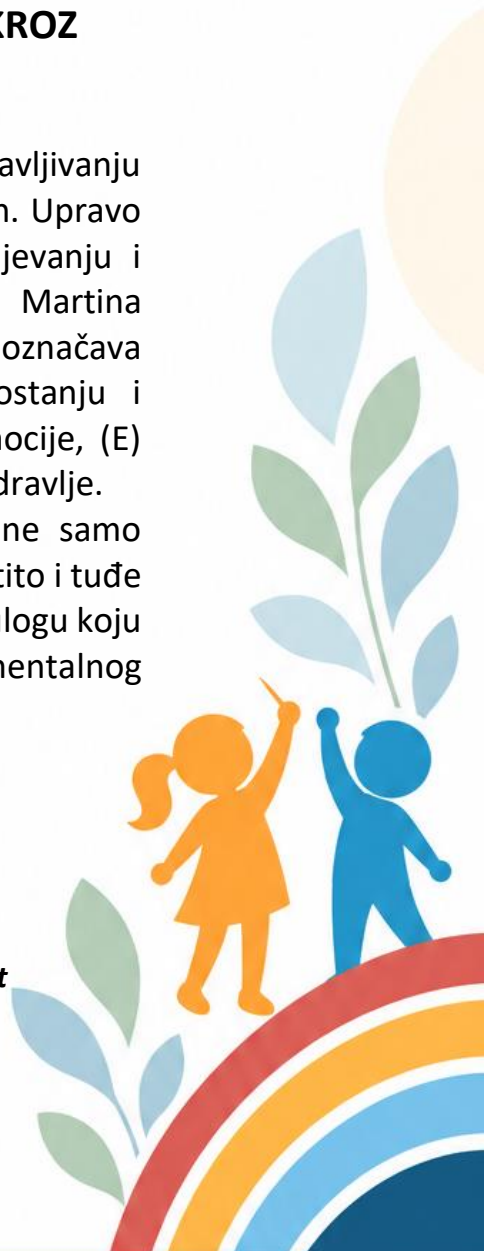
„Zajedno rastemo kroz dobrobit i podršku”

MENTALNO ZDRAVLJE ODGOJITELJA I DJECE KROZ PERMA-H MODEL

U suvremenom društvu svjedočimo sve češćem pojavljivanju mentalnih poteškoća, kako kod djece, tako i kod odraslih. Upravo zbog toga, ovo će predavanje biti posvećeno razumijevanju i jačanju mentalnog zdravlja kroz PERMA-H model Martina Seligmana. Akronim PERMA-H na engleskom jeziku označava ključne elemente koji doprinose subjektivnom blagostanju i optimalnom funkcioniranju pojedinca: (P) pozitivne emocije, (E) angažiranost, (R) odnosi, (M) svrha, (A) postignuće i (H) zdravlje. Prolazeći kroz navedene elemente cilj predavanja je ne samo informirati, već i osnažiti slušatelje u aktivnoj brizi za vlastito i tuđe mentalno zdravlje, uz poseban fokus na kontekst vrtića i ulogu koju odgojitelji mogu imati u očuvanju i unapređenju mentalnog zdravlja djece.

izv. prof. dr. sc. Diana Kopačević Olčar
Sveučilište u Zagrebu Učiteljski fakultet

DJEČJI VRTIĆ „ČVRČAK” ČAKOVEC
u suradnji sa
SVEUČILIŠTEM U ZAGREBU UČITELJSKIM FAKULTETOM

Dani predškolskog odgoja

„Zajedno rastemo kroz dobrobit i podršku”

DJEČJA PRAVA KAO OKVIR DOBROBITI I PODRŠKE U ODGOJNO-OBRAZOVNOM KONTEKSTU: IMPLIKACIJE ZA INICIJALNO OBRAZOVANJE ODGOJITELJA I UČITELJA

Trideset i sedam godina nakon što je Konvencija UN-a o pravima djeteta postala međunarodni standard zaštite i participacije djece, suočavamo se s neugodnom činjenicom: odgojno-obrazovne institucije i dalje ne prepoznaju dječja prava kao operativni pedagoški okvir. Poznajemo ih. Prihvaćamo ih u načelu, ali ih ne živimo. (!)

Ovo predavanje polazi od provokativne teze: sustavi inicijalnog obrazovanja odgojitelja i učitelja reproduciraju upravo one obrasce koji participacijska prava djece čine nevidljivima. Odgajamo stručnjake koji znaju govoriti o pravima djece – ali ne znaju s njima raditi. Razlika nije semantička. Ona je strukturalna i ima mjerljive posljedice za dobrobit djece.

Koristeći Referentni okvir kompetencija za demokratsku kulturu (RFCDC; Vijeće Europe, 2018.), predavanje razlaže kako dječja prava – posebice participacijska (čl. 12 UNCRC) i pravo na dobrobit – mogu postati konceptualni i operativni okvir transformacije programa inicijalnog obrazovanja. Dobrobit djeteta nije stanje koje se postiže zaštitom od rizika; ona nastaje u prostoru u kojemu dijete ima pravo biti uvaženo i uključeno u odluke koje ga se tiču.

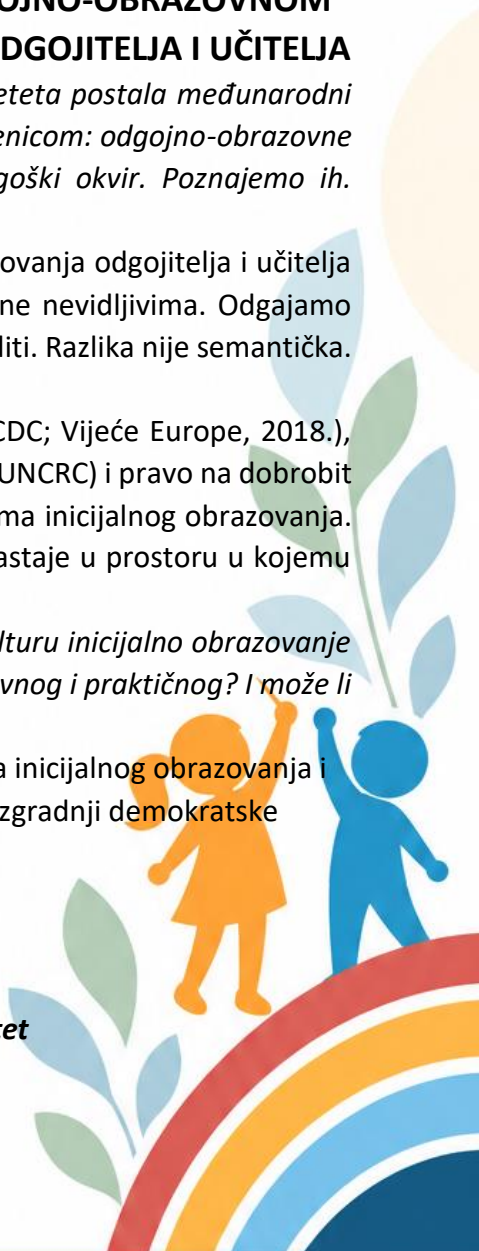
Bit će otvorena ključna pitanja: koje kompetencije za demokratsku kulturu inicijalno obrazovanje mora sustavno razvijati? Tko snosi odgovornost za jaz između normativnog i praktičnog? I može li sveučilište ostati neutralno prema pravima djece koje samo deklarira?

Predavanje završava konkretnim prijedlozima za promjenu kurikula inicijalnog obrazovanja i pozivom na kritički dijalog o odgovornosti visokoškolskih institucija u izgradnji demokratske odgojno-obrazovne kulture.

doc. dr. sc. Ana Žnidarec Čučković

Sveučilište u Zagrebu Kineziološki fakultet

DJEČJI VRTIĆ „ČVRČAK” ČAKOVEC
u suradnji sa
SVEUČILIŠTEM U ZAGREBU UČITELJSKIM FAKULTETOM

Dani predškolskog odgoja

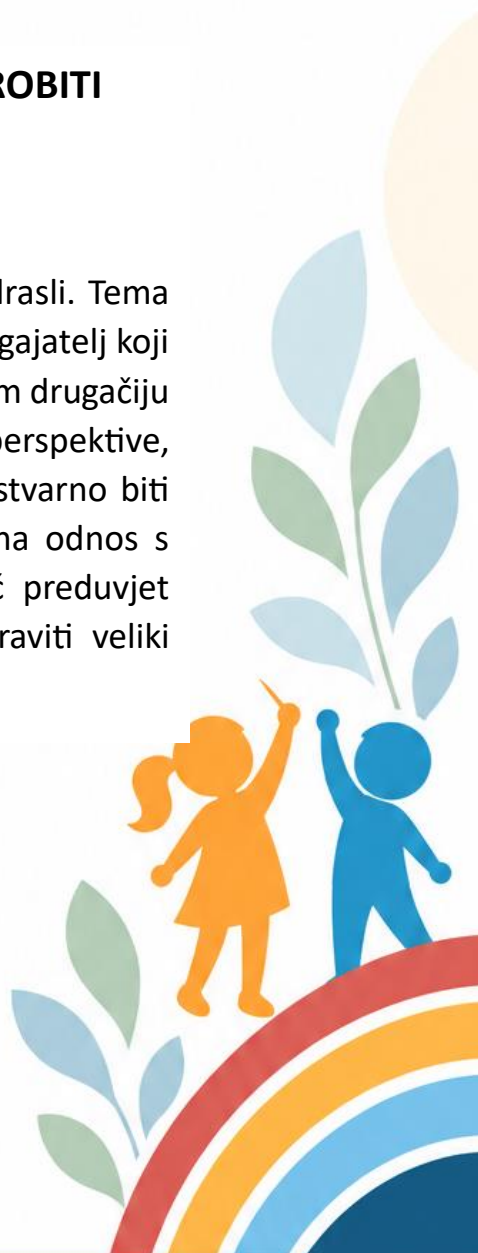
„Zajedno rastemo kroz dobrobit i podršku”

KAKO DOBROBIT ODRASLIH DOPRINOSI DOBROBITI DJETETA

Djeca rastu i razvijaju se u okružju, a okružja stvaraju odrasli. Tema polazi od jednostavne, ali često zanemarene činjenice, odgajatelj koji se osjeća viđeno, podržano i smisleno nosi sa sobom sasvim drugačiju energiju u radu s djecom. Kroz tri međusobno povezane perspektive, ravnatelja, odgajatelja i roditelja, propituje se što znači stvarno biti zajedno, kako podrška unutar kolektiva izravno utječe na odnos s djecom i obiteljima, zašto dobrobit nije privilegija već preduvjet kvalitete, te koje male, sustavne promjene mogu napraviti veliki pomak u kulturi ustanove.

doc. dr. sc. Tihana Kokanović
Sveučilište u Zagrebu Učiteljski fakultet

DJEČJI VRTIĆ „ČVRČAK“ ČAKOVEC
u suradnji sa
SVEUČILIŠTEM U ZAGREBU UČITELJSKIM FAKULTETOM

Dani predškolskog odgoja

„Zajedno rastemo kroz dobrobit i podršku“

VRTIĆU, TKO SI TI?

Profesionalni identitet, suradnički odnosi, kolegijalna odgovornost, izazovi digitalnog djetinjstva, dobrobit odgojitelja

Suvremeni vrtić nije samo ustanova, prostor ili program. On je živa profesionalna i vrijednosna zajednica u kojoj se svakodnevno stvaraju odnosi, oblikuju iskustva djece i odraslih te razvija kultura ustanove. Kvaliteta vrtića u velikoj mjeri ovisi o tome kako razumijemo dijete, kako promišljamo vlastitu profesionalnu ulogu i kako jedni drugima pružamo podršku. U središtu suvremenog pristupa nalazi se dijete kao subjekt, aktivni sudionik i kompetentna osoba. Takav pogled zahtijeva od odgojitelja sposobnost promatranja, slušanja, razumijevanja dječjih potreba i interesa te stvaranja okruženja koje omogućuje aktivno sudjelovanje, istraživanje i učenje. Vrtić ima glavnu ulogu u podršci i partnerstvu s roditeljima. Profesionalna kompetencija odgojitelja ne podrazumijeva samo stručna znanja. Ona uključuje pedagošku, komunikacijsku, refleksivnu, socijalno-emocionalnu i suradničku kompetenciju, kao i spremnost na cjeloživotno učenje. Posebno mjesto zauzima refleksivna praksa. Iskustvo postaje profesionalno učenje tek kada ga promišljamo. Kolegijalna odgovornost podrazumijeva više od međusobne ljubaznosti. Ona uključuje podršku, povjerenje, otvorenu komunikaciju, razmjenu znanja i konstruktivnu povratnu informaciju. Profesionalna zajednica treba negovati kulturu „kritičkog prijatelja“ – kolege koji podržava, ali i odgovorno propituje praksu. Profesionalna odgovornost traži hrabrost za razgovor, propitivanje i djelovanje. Vrijednosti poput poštovanja, povjerenja, pravednosti, autonomije, solidarnosti i inkluzije ne ostvaruju se samo deklarativno. One se svakodnevno pokazuju u načinu na koji razgovaramo s djecom, roditeljima i kolegama. Suvremeni vrtić suočen je s brojnim izazovima: različitim potrebama djece, promjenama obiteljskog i društvenog konteksta, digitalnim djetinjstvom, povećanim očekivanjima roditelja, potrebom za inkluzivnim pristupom te profesionalnim i emocionalnim opterećenjem zaposlenika. Dijete u ranoj dobi još nema razvijene kapacitete za samostalnu regulaciju emocija, već ih postupno razvija kroz odnos sa smirenim i emocionalno dostupnim odraslim, oslanjajući se pritom na kapacitet njegova živčanog sustava za regulaciju. Stoga dobrobit odgojitelja izravno određuje kvalitetu iskustva djeteta. Zbog toga odgovornost za kvalitetu nije samo individualna. Potrebno je graditi vrtić kao organizaciju koja uči, u kojoj se potiču refleksija, suradnja, profesionalni razvoj i međusobna podrška. Temeljno pitanje predavanja – „Vrtiću, tko si ti?“ – na kraju postaje pitanje svakome od nas: Kakav vrtić stvaram svojim svakodnevnim postupcima? Jer vrtić nije samo ono što piše u dokumentima. Vrtić je ono što dijete svakodnevno doživi. **Vrtić smo mi!**

Smiljana Nedeljko, mag. praesc. educ..

Dječji vrtić „Čvrčak“ Čakovec

IZLAGANJA

ISKUSTVENO UČENJE I PARTNERSKI ODNOS S RODITELJIMA NA PRIMJERU PROJEKTA

„DABAR ĐURO – VIKEND GOST“

Anita Salopek i Ivana Cik

Projekt „Dabar Đuro – vikend gost“ osmišljen je s ciljem jačanja suradnje između dječjeg vrtića i obitelji te poticanja cjelovitog razvoja djece iskustvenim učenjem. U središtu projekta nalazi se plišana igračka – dabar Đuro, kojeg su djeca zajednički imenovala i prihvatila kao simbol prijateljstva, sigurnosti i zajedništva skupine. Svakog vikenda jedno dijete vodi Đuru u svoj dom, gdje s njim provodi različite aktivnosti u obiteljskom okruženju. Uz podršku roditelja, zajednički trenuci dokumentiraju se fotografijama i kratkim opisima, čime se dodatno potiče uključenost obitelji u odgojno-obrazovni proces. Po povratku u vrtić dijete predstavlja svoj vikend pred skupinom, razvijajući pritom govorno-jezične vještine, samopouzdanje, sposobnost izražavanja i socijalne kompetencije. Tijekom provedbe projekta djeca su pokazivala visoku razinu motivacije, odgovornosti i empatije prema zajedničkoj igrački. Aktivnosti su poticale razvoj komunikacijskih vještina, međusobno slušanje, uvažavanje i suradnju, kao i osjećaj pripadnosti skupini. Projekt je ujedno pridonio osnaživanju partnerskog odnosa s roditeljima, koji su aktivno sudjelovali u planiranju i realizaciji vikend-aktivnosti te dokumentiranju iskustava. Prikupljeni plakati i fotografije oblikovali su zajedničku kroniku projekta, koja je poslužila kao poticaj za refleksiju, razgovor i završnu prezentaciju aktivnosti. U izlaganju će biti prikazan tijek projekta, primjeri dječjih izjava, fotografije aktivnosti te kratki videozapisi koji dokumentiraju dječje doživljaje. Poseban naglasak stavlja se na važnost iskustvenog učenja, uključivanja obitelji i stvaranja poticajnog socio-emocionalnog okruženja. Projekt „Dabar Đuro – vikend gost“ pokazao se kao jednostavan, ali učinkovit model povezivanja vrtića i obitelji, koji doprinosi razvoju djetetovih kompetencija i jačanju zajedništva skupine.

Ključne riječi: obiteljsko sudjelovanje, dijeljenje doživljaja i izvještavanje, refleksivna praksa, partnerska komunikacija

JUHA OD BUNDEVE - PRIKAZ DOBRE PRAKSE

Nika Bagarić

Prema Mariji Montessori, razdoblje od treće do šeste godine života je razdoblje tijekom kojeg dijete vodi upijajući um. Djeca počinju razlikovati dojmове, a odrasli putem verbalnih izraza dopiru do djetetova uma. Ta rana iskustva imaju trajan utjecaj jer određuju sposobnost učenja, emocionalnu stabilnost i odnos prema svijetu u kasnijem životu. Nakon pročitane priče „Juha od bundeve“, sljedećeg dana dječak je donio bundevu iz svog vrta. U jutarnjem krugu djeca su razgovarala o njevoj težini, veličini i obliku te o tome što sve mogu napraviti od jedne bundeve. Odgajateljice su ponudile različite vrste bundeva kako bi kod djece produbile interes i potaknule znatiželju za daljnjim istraživanjem. Tijekom aktivnosti bundeve su se promatrale, opipavale, mjerile, brojale, uspoređivale, kotrljale i klasificirale. U ovom razdoblju dolazi do napretka i u razvijanju umjetničkih i stvaralačkih sposobnosti, pa su ponuđeni različiti likovni mediji za raznovrsno izražavanje i stvaranje. Prostorno materijalni kontekst obogaćen je raznim poticajima: fotografijama, natpisima raznih bundeva, nomenklaturnim karticama, enciklopedijama i povećalima. Prostor za vježbe iz područja praktičnog života opremljen je realnim predmetima koje djetetu omogućuje napredovanje u njegovom korištenju. Tako pripremljena okolina nudi djeci mogućnost samostalnog i neovisnog rada. Pažljivo promišljajući o poticajima u prostorno - materijalnom okruženju odgojiteljice su djeci pružile mogućnost da istražuju, rukuju predmetima, djeluju, rade, budu precizni u svom radu, da rad ponavljaju dok god žele, dok se ne usavrše i najvažnije, da imaju slobodu izbora jer dijete može dosegnuti svoj vrhunac samo ako ima mir i slobodu djelovanja.

Ključne riječi: Marija Montessori, potencijali, povezanost, znatiželja,

MALI KORACI, VELIKI REZULTATI – RODITELJI I ODGOJITELJI NA ISTOM PUTU PREMA SURADNJI/PARTNERSTVU

Nika Bagarić i Nikolina Gjaja

Svaki vrtić je jedan „svijet u malome“, socijalna sredina sa svojom kulturom, vrijednostima, vjerovanjima, tradicijama, načinima življenja i ritualima. U njemu djeca, odgojitelji i roditelji ostvaruju različita socijalna iskustva, svatko iz svoje uloge. Osim što planira odgojno – obrazovni rad, odgojitelj surađuje s različitim sustručnjacima, lokalnom zajednicom te gradi partnerstvo s roditeljima. Pretpostavke za građenje i održavanje suradničkih/ partnerskih odnosa su poštovanje, prihvaćanje različitosti, ohrabrivanje, podržavanje, aktivno slušanje i ostala ponašanja koja omogućavaju reciprocitet u razmjeni informacija u svezi s djetetom te primjereno i usklađeno odgojno-obrazovno djelovanje prema djetetu (roditelja i odgojitelja), a sve s ciljem djetetove dugoročne dobrobiti (NKRPOO, 2015). Uvažavanje i prihvaćanje roditelja kao partnera utječe na kvalitetu odnosa svih dionika odgojno – obrazovnog procesa te ima dugoročne dobrobiti za dijete. U Dječjem vrtiću Pčelica odgojitelji organiziraju aktivnosti u kojima zajedno sudjeluju djeca i roditelji, poput „Božićne čarolije“, „ Dan tradicionalnih igara, radionice uređenja dvorišta, „Buvljak“, natjecanja roditelja u graničaru. Ove aktivnosti pružaju priliku za neformalno druženje, bolje međusobno upoznavanje, a doprinose i stvaranju podržavajućeg okruženja za dijete. Roditelji imaju uvid u djelić svakodnevnog vrtićkog življenja, što im omogućuje bolji uvid u odnose, iskustva i aktivnosti svoga djeteta, a ujedno jača povezanost s vrtićem i odgojiteljima. U nastavku će se prikazati primjeri suradnji s roditeljima koji se donekle razlikuju od uobičajenih oblika suradnje.

Ključne riječi: dobrobiti, kvaliteta, socijalna sredina

KAD PROSTOR SLUŠA DIJETE

Franica Lasić, Evgenija Matović

U suvremenom pristupu ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju djeteta se doživljava kao aktivno, kompetentno i znatiželjno biće koje uči kroz igru, istraživanje i odnose s drugima. U skladu s time, odgojno-obrazovni prostor ne percipira se kao mjesto boravka djece, već kao važan čimbenik koji snažno utječe na dječje učenje, razvoj i dobrobit. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2015) naglašava važnost stvaranja poticajnog, fleksibilnog i sigurnog okruženja koje odgovara individualnim potrebama, interesima i mogućnostima svakog djeteta. Ključnu ulogu u tom procesu ima odgojitelj koji promatra, osluškuje i interpretira dječje interese te na temelju toga oblikuje prostor i planira aktivnosti. Aktivno slušanje djece podrazumijeva osjetljivost za njihove verbalne i neverbalne poruke, prepoznavanje tema koje ih zaokupljaju, načina igre koje biraju te odnosa koje uspostavljaju s vršnjacima i materijalima. Takvim sagledavanjem odgojitelj stječe uvid u ono što djecu motivira i zanima, što je temelj kvalitetnog planiranja odgojno-obrazovnog procesa (Slunjski, 2011). Prostor koji „sluša dijete“ nije statičan ni unaprijed zadan, već se kontinuirano mijenja i prilagođava aktualnim interesima djece. To može uključivati reorganizaciju centara aktivnosti, dostupnost otvorenih i nestrukturiranih materijala, uvođenje novih istraživačkih poticaja ili stvaranje mirnih kutaka za povlačenje i odmor. Važno je djeci omogućiti sudjelovanje u donošenju odluka o prostoru i aktivnostima. Kada djeca biraju materijale, predlažu ideje i sudjeluju u organizaciji okruženja, razvijaju osjećaj kompetentnosti, autonomije i pripadnosti zajednici. Takav participativni pristup doprinosi razvoju samopouzdanja, odgovornosti i suradničkih odnosa i tada prostor postaje živo i poticajno mjesto susreta, istraživanja i stvaranja. U njemu se djeca osjećaju sigurno, prihvaćeno i uvaženo, a njihova prirodna znatiželja dobiva priliku za rast i razvoj. Uloga odgojitelja pritom nije samo organizacijska, nego i pedagoška, on promišljeno oblikuje uvjete u kojima dijete može učiti vlastitim tempom, slijedeći svoje interese. Upravo zato „prostor koji sluša dijete“ postaje prostor kvalitetnog odrastanja i cjelovitog razvoja.

Ključne riječi: fleksibilnost, okruženje, participacija djece, uloga odgojitelja

PROBLEMSKA SLIKOVNICA KAO ALAT ZA RAZVOJ EMOCIONALNE PISMENOSTI DJECE RANE I PREDŠKOLSKJE DOBI

Sabina Kolačko i Svjetlana Hojsak

Rad prikazuje primjer dobre odgojno-obrazovne prakse usmjerene na razvoj emocionalne pismenosti djece rane i predškolske dobi kroz plansku i svrhovitu primjenu problemskih slikovnica. Cilj rada bio je potaknuti djecu na prepoznavanje, razumijevanje i regulaciju emocija te razvoj socijalno prihvatljivih oblika ponašanja u svakodnevnim situacijama. Aktivnosti su provedene u odgojnoj skupini djece u dobi od 4 do 5 godina kroz petnaestodnevni strukturirani ciklus u okviru Nacionalnog programa poticanja ranog čitanja. Svakodnevno čitanje slikovnica bilo je temelj za daljnje aktivnosti koje su uključivale razgovor vođen otvorenim pitanjima, simboličku igru, likovno izražavanje, tjelesno doživljavanje emocija te rješavanje stvarnih sukoba među djecom. Proces je sustavno praćen putem dnevnika čitanja i bilješki odgojitelja. Projekt je osmislila i inicirala Sabina Kolačko, a proveden je u suradnji s kolegicom Svjetlanom Hojsak u odgojnoj skupini. Kvalitativna analiza prikupljene dokumentacije (dječji iskazi, likovni radovi, opažanja) pokazuje vidljive promjene u ponašanju djece: češće i preciznije imenovanje emocija, povezivanje emocija s tjelesnim doživljajem te korištenje verbalnih strategija u konfliktnim situacijama. Uočeno je smanjenje impulzivnih reakcija i porast suradničkog ponašanja. Rad naglašava inovativnost pristupa u kojem slikovnica nadilazi svoju tradicionalnu ulogu i postaje alat za razvoj socio-emocionalnih kompetencija kroz iskustvo i primjenu u stvarnim situacijama. Dodatna vrijednost projekta očituje se u uključivanju lokalne zajednice, čime se osigurava kontinuitet odgojno-obrazovnog djelovanja.

Ključne riječi: slikovnica, emocionalna pismenost, socio-emocionalni razvoj, rana i predškolska dob, primjer dobre prakse

DOBROBIT KROZ NEIZVJESNOST: ŠTO DJECA UČE KADA IM DAMO PROSTOR ZA ISTRAŽIVANJE?

Tihana Muftić

U suvremenom odgojno-obrazovnom kontekstu, obilježenom potrebom za strukturom, predvidivošću i jasno definiranim ishodima učenja, sve se češće otvara pitanje prostora za neizvjesnost kao potencijalnog resursa za razvoj djece. Ovaj rad polazi od pretpostavke da upravo situacije otvorenog ishoda, istraživanja i eksperimentiranja predstavljaju ključne uvjete za cjelovitu dobrobit djece rane i predškolske dobi. Polazeći od KinderLab pristupa, koji dijete promatra kao aktivnog istraživača vlastitog učenja, u radu se analiziraju konkretne pedagoške situacije u kojima djeca sudjeluju u procesima bez unaprijed definiranih rješenja. Kroz takva iskustva djeca razvijaju osjećaj kompetentnosti, autonomije i kontrole nad vlastitim učenjem, ali i sposobnost suočavanja s neizvjesnošću, pogreškom i izazovom. Poseban naglasak stavlja se na ulogu odgojitelja u oblikovanju poticajnog, ali ne i prestrukturiranog okruženja koje omogućuje istraživanje, ali istovremeno pruža emocionalnu sigurnost. Analizira se kako odgojitelj balansira između podrške i povlačenja, između vođenja i praćenja dječjih inicijativa. Rad također propituje kako iskustva neizvjesnosti doprinose razvoju otpornosti, samoregulacije i kreativnog mišljenja djece, osobito u kontekstu suvremenih izazova poput povećane potrebe za kontrolom i sigurnošću. Kroz refleksiju vlastite prakse otvara se pitanje: može li upravo odustajanje od potpunog planiranja biti jedan od ključnih preduvjeta kvalitete u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju?

Ključne riječi: dječja autonomija, dobrobit djece, istraživačko učenje, neizvjesnost u učenju, uloga odgojitelja

OTPORNOST OBITELJI DJECE S POSEBNIM POTREBAMA

Valentina Koprivnjak

Otpornost obitelji djece s posebnim potrebama odnosi se na njihovu sposobnost prilagodbe, ustrajnosti i napredovanja unatoč jedinstvenim izazovima s kojima se svakodnevno suočavaju. Takve obitelji pokazuju izuzetnu snagu, prilagodljivost i odlučnost u snalaženju u kompleksnosti odgoja djeteta s posebnim potrebama. Otpornost se ogleda u njihovoj sposobnosti prihvaćanja i prilagodbe djetetovoj dijagnozi, kontinuiranom suočavanju s različitim problemskim situacijama te primjeni strategija emocionalnog suočavanja. Pritom važnu ulogu ima i mreža podrške koja obiteljima osigurava stabilnost i osnažuje ih za nošenje s izazovima. Razumijevanje otpornosti ovih obitelji ključno je za pružanje pravovremene i primjerene podrške te poticanje inkluzivnog okruženja koje prepoznaje i zadovoljava njihove specifične potrebe. Izlaganje će prikazati različite čimbenike koji pridonose obiteljskoj sposobnosti da prevladaju nedaće i napreduju u suočavanju s izazovima. Razumijevanjem karakteristika i iskustava tih obitelji stječemo uvid u njihove strategije suočavanja, mrežu podrške i osobni rast.

Ključne riječi: djeca, inkluzivno okruženje, otpornost, posebne potrebe

PRIKAZ PRAKSE POTICANJA RANOG GOVORNO-JEZIČNOG RAZVOJA U JASLIČKOJ SKUPINI „OD SPONTANOG GOVORA DO ZAJEDNIČKE KNJIGE: DOKUMENTIRANJE DJEČJIH PRIČA U RANOJ DOBI“

Brankica Radovanović

U radu se prikazuje provedena praksa poticanja ranog govorno-jezičnog razvoja u jasličkoj skupini, temeljena na svakodnevnim životnim situacijama i spontanom dječjem izražavanju. Cilj prakse bio je potaknuti razvoj komunikacijskih vještina djece te dokumentirati njihove autentične govorne iskaze. Kao rezultat ove prakse nastala je knjižica „Crtice iz moje grupice“, koja donosi zapise dječjih doživljaja iz njihove svakodnevice. U procesu dokumentiranja primijenjen je deskriptivno-narativni pristup, kojim su zabilježene izvorne izjave djece. Poseban poticaj razvoju aktivnosti proizašao je iz spontanih priča dvogodišnjeg dječaka, koji se isticao bogatim rječnikom i vještim korištenjem elemenata narječja karakterističnih za Hercegovinu i otok Hvar, čime je dodatno obogatio jezični kontekst skupine. Njegove priče, ispunjene doživljajima sa životinjama, obiteljskim odnosima te iskustvima s djedovima i bakama, potaknule su i ostalu djecu na verbalno izražavanje. Djeca su počela dijeliti vlastite doživljaje iz obiteljskog okruženja, odnosa s prijateljima i svakodnevnog života u jaslicama. Važan doprinos realizaciji aktivnosti ostvaren je kroz suradnju s roditeljima, koji su svojim pristankom na dokumentiranje dječjih izjava te dijeljenjem informacija iz obiteljskog okruženja omogućili cjelovitiji uvid u dječja iskustva i objavu knjižice. Zabilježene crtice imaju anegdotski karakter: kratke su, jednostavne i zapisane jezikom kojim se djeca spontano izražavaju, bez intervencija u gramatičku i jezičnu strukturu. Takav pristup omogućio je očuvanje autentičnosti dječjeg izraza te pružio uvid u njihove razvojne mogućnosti u području govorno-jezičnog razvoja. Prikazana praksa potvrđuje važnost poticajnog okruženja, uvažavanja dječjeg govora, suradnje s roditeljima i sustavnog dokumentiranja kao čimbenika koji značajno doprinose razvoju komunikacijskih kompetencija u najranijoj dobi. Knjižica „Crtice iz moje grupice“ predstavlja vrijedan zapis dječjih iskustava i primjer dobre prakse u radu s djecom rane dobi.

Ključne riječi: dokumentiranje odgojno-obrazovnog procesa u jaslicama, komunikacijske kompetencije, odgojno-obrazovno okruženje, partnerstvo s roditeljima, rani govorno-jezični razvoj

ŠETNJA KALELARGOM I KORZOM

Sandra Reljić, Ana Skroče, Biljana Francišковиć, Iva Magazin, Mirjana Miočić

Projekt „Šetnja Kalelargom i Korzom“ povezao je dva hrvatska grada Rijeku i Zadar- kroz suradnju djece predškolske dobi, odgojitelja i roditelja. Poticaj za provedbu projekta bila je slikovnica „Volim Rijeku-grad koji teče“, koja je kod djece probudila veliko zanimanje i interes. U projektu su sudjelovale tri odgojne skupine djece u dobi od 5 do 6 godina. Cilj projekta bio je upoznati djecu s kulturnom baštinom gradova sudionika, njihovom tradicijom, znamenitostima i načinom života te razvijati partnerstvo, suradnju i osjećaj pripadnosti zajednici. Djeca su kroz različite aktivnosti istraživala sličnosti i razlike između dvaju gradova te razvijala komunikacijske, socijalne i istraživačke kompetencije. Projekt se provodio kroz više etapa: Zoom razgovori; upoznavanje gradova putem fotografija, dokumentarnih filmova, altasa, turističkih letaka i drugih materijala; sudjelovanje u šetnjama i fotografiranju znamenitosti; izrađivanje dječjih mapa ili dnevnika; slagalice i pamtilice te osmišljavanje plakata. Posebno iskustvo bili su posjeti djece gradovima, tijekom kojih su neposredno upoznala kulturne i povijesne znamenitosti. U projekt su bili aktivno uključeni i roditelji, koji su zajedno s djecom prikupljali materijale, dijelili osobna iskustva te sudjelovali u istraživanju i dokumentiranju baštine. Njihova suradnja dodatno je obogatila proces učenja i osnažila povezanost između obitelji i vrtića. Izradom slikovnice „Dođite u Zadar“ zaokružen je cjelokupni projekt te uz pomoć roditelja predstavljen široj javnosti. Potali smo interkulturalnost, partnerstvo i zajedništvo te na taj način kod djece razvili znatiželju, poštovanje različitosti i osjećaj pripadnosti vlastitoj i široj zajednici.

Ključne riječi: Baština Zadra i Rijeke, kultura, partnerstvo, tradicija, znamenitosti

KAD VRTIĆ POSTANE SVEMIR

Marija Zvono i Tea Linares Hoyos

Projekt „Kad vrtić postane svemir“ predstavlja integrirani istraživački proces u kojem su djeca, vođena prirodnim znatiželjom, transformirala svoj prostor u vrtiću u interaktivni poligon za istraživanje Svemira i provođenje pokusa. Cilj projekta je slijediti dječji interes za znanost kroz istraživanje nepoznatog, razvijati kritičko mišljenje i suradničko učenje u poticajnom i maštovitom okruženju. Djeca su proučavala Sunčev sustav, karakteristike planeta te sastav tla. Poseban fokus stavljen je na prirodne fenomene poput vulkana, čime su povezana znanja o Zemlji i drugim nebeskim tijelima. Kroz praktične eksperimente (npr. simulacije erupcija, nastajanje kratera, kako rakete lete) djeca su iz uloge promatrača prešla u ulogu malih istraživača, usvajajući osnove znanstvene metode. Transformacijom prostora soba dnevnog boravka preoblikovana je u „svemirsku postaju“. Izgradnjom raketa, kontrolnih ploča i zvjezdanih kutaka od neoblikovanog i reciklažnog materijala, prostor je postao „treći odgojitelj“ koji poziv na igru uloga i stalno istraživanje. Prostor više nije samo mjesto boravka, već je postao dinamičan laboratorij koji potiče dječju autonomiju. Uz usvajanje činjeničnog znanja, djeca su razvijala finu motoriku, socijalne vještine (timski rad na „misijama“) i rječnik. Ovaj projekt je pokazao kako visoka razina dječjeg interesa vodi ka dubokom, smislenom učenju kroz igru, te je uspješno povezao dječju maštu i znanstvene činjenice, pretvarajući vrtić u dinamičan prostor u kojem su djeca aktivni kreatori.

Ključne riječi: Autonomija, dječji interes, poticajno okruženje

SENZIBILIZACIJSKE RADIONICE U RANOM I PREDŠKOLSKOM ODGOJU – SLIKOVNICA KAO ALAT SENZIBILIZACIJE DJECE ZA RAZLIČITOSTI I INKLUZIJU

Snježana Topolovec Budiščak, Miranda Pijuk, Renata Kleinhappel

Istraživanja pokazuju da je broj djece s teškoćama u razvoju uključen u odgojno-obrazovni sustav sve veći, što dodatno naglašava važnost razvoja inkluzivnog i podržavajućeg vrtićkog okruženja. Suvremeni pristup inkluziji podrazumijeva ne samo uključivanje djece s teškoćama u redoviti odgojno-obrazovni sustav, već i stvaranje okruženja u kojem se razvijaju razumijevanje različitosti, empatija, prihvaćanje i međusobna podrška među djecom. U sklopu podizanja svjesnosti poteškoća s kojima se nose djeca s teškoćama u razvoju u inkluziji, važnu ulogu imaju i senzibilizacijske radionice s odgojiteljima i djecom koje omogućuju djeci rane i predškolske dobi iskustveno upoznavanje različitosti, koje ona donosi te razvoj pozitivnih socijalnih stavova što je ključno za razvoj budućih empatičnih i odgovornih građana. U okviru senzibilizacijskih radionica koje se provode u dječjem vrtiću, odgojiteljica je, uz podršku stručne suradnice edukacijske rehabilitatorice, osmislila i izradila autorsku slikovnicu "Priča o neobičnoj djevojčici Nori". Slikovnica je nastala kao poticaj za razgovor s djecom o različitostima, emocijama, prijateljstvu, prihvaćanju i važnosti međusobnog pomaganja. Kroz priču prilagođenu razvojnoj dobi djece, na njima razumljiv način približavaju se izazovi s kojima se susreću djeca s teškoćama u razvoju te se stvara ozračje uključivog i podržavajućeg okruženja. Rad prikazuje proces nastanka slikovnice, način njezina korištenja u odgojno-obrazovnom radu te iskustva provedbe senzibilizacijskih aktivnosti u vrtićkoj skupini. Poseban naglasak stavlja se na suradnju odgojitelja i stručnog suradnika u osmišljavanju aktivnosti kojima se potiče razvoj socioemocionalnih kompetencija djece, prihvaćanje različitosti i razvoj inkluzivne kulture vrtića. Provedene aktivnosti pokazale su kako slikovnica i kreativni sadržaji mogu biti vrijedan alat u senzibilizaciji djece za različitosti te poticanju empatije, suradnje i osjećaja pripadnosti među djecom. Razvijanjem svijesti o različitostima od najranije dobi stvaraju se temelji za otvorenije, empatičnije i više uključivo društvo.

Ključne riječi: djeca s teškoćama u razvoju, inkluzija, senzibilizacijske radionice, slikovnica

ULOGA ODGOJITELJA U USPOSTAVLJANJU KVALITETNE KOMUNIKACIJE I PRUŽANJU PODRŠKE RODITELJIMA

Dolores Ljubetić

U suvremenom pristupu ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju naglašava se dijete kao aktivan i ravnopravan sudionik vlastitoga razvoja, čija prava i potrebe trebaju biti prepoznati i uvaženi u svakodnevnoj odgojno-obrazovnoj praksi. U tom kontekstu, suradnja između roditelja i odgojitelja predstavlja jedan od ključnih čimbenika kvalitete odgojno-obrazovnog procesa i dobrobiti djeteta. Cilj ovoga rada je prikazati ulogu dječjeg vrtića u pružanju podrške roditeljima, s naglaskom na dobrobiti suradnje, različite oblike podrške te izazove u ostvarivanju partnerskih odnosa između roditelja i odgojitelja. U radu su prikazane dobrobiti kvalitetne suradnje za dijete, roditelje i odgojitelje, tradicionalni i suvremeni oblici podrške roditeljima te važnost razvoja partnerskih odnosa u suvremenom vrtiću. Poseban naglasak stavljen je na ulogu odgojitelja u uspostavljanju kvalitetne komunikacije i pružanju podrške roditeljima, kao i na izazove koji se javljaju u ostvarivanju suradnje. Također, prikazani su primjeri dobre prakse suradnje s roditeljima u Dječjem vrtiću Babarin. Zaključno, kvalitetna suradnja i partnerstvo između roditelja i odgojitelja predstavljaju temelj stvaranja sigurnog, poticajnog i podržavajućeg okruženja u kojem su svi sudionici aktivno uključeni u razvoj i dobrobit djeteta.

Ključne riječi: roditelji, vrtić, partnerstvo, podrška, rani i predškolski odgoj, uloga odgojitelja

DIJETE RASTE TAMO GDJE SE OSJEĆA SIGURNO: ODNOS, PODRŠKA I DOBROBIT U VRTIĆU

Nerma Redžić

Emocionalna sigurnost i osjećaj pripadanja predstavljaju temelj zdravog razvoja djeteta u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. Dijete najlakše razvija samopouzdanje, otpornost i socioemocionalne vještine u okruženju u kojem se osjeća prihvaćeno i sigurno. Upravo zato kvalitetni odnosi između djece i odraslih imaju važnu ulogu u stvaranju poticajnog i inkluzivnog vrtićkog okruženja. Odgojitelji svojim svakodnevnim djelovanjem oblikuju atmosferu povjerenja i podrške kroz dosljedne rutine, emocionalnu dostupnost i osjetljivost na potrebe djece. Takav pristup doprinosi razvoju emocionalne stabilnosti, samoregulacije i sposobnosti suočavanja s izazovima, osobito tijekom razdoblja prilagodbe na jaslice i vrtić. Istodobno, dobrobit i mentalno zdravlje odgojitelja važni su preduvjeti za stvaranje kvalitetnih odnosa i pružanje podrške djeci. Važan čimbenik u osnaživanju dječje dobrobiti jest i partnerski odnos s roditeljima koji se temelji na otvorenoj komunikaciji, međusobnom povjerenju i zajedničkom djelovanju u najboljem interesu djeteta. Dodatnu podršku pružaju stručni suradnici i lokalna zajednica kroz savjetodavni rad, edukacije i različite oblike stručne pomoći. Kroz zajedništvo, razumijevanje i suradnju moguće je stvarati vrtić kao mjesto emocionalne sigurnosti, pripadanja i razvoja u kojem dijete ima priliku rasti, učiti i razvijati svoje potencijale u podržavajućem okruženju.

Ključne riječi: emocionalna sigurnost, dobrobit, odnosi

PROJEKT „ČITAJ SA MNOM“ – SURADNJA VRTIĆA I OBITELJI U PROMICANJU KULTURE ČITANJA

Anamarija Bezina, Jasminka Gall Borjan

U radu se prikazuje projekt „Čitaj sa mnom“ proveden u odgojno-obrazovnoj skupini „Krijesnice“, Dječjeg vrtića „Trogir“, koja broji 22 djece u dobi od 4 do 6 godina. Projekt je usmjeren na promicanje kulture čitanja, poticanje roditelja na dijaloško čitanje s djetetom, bogaćenje rječnika te razvoj komunikacijskih vještina djece rane i predškolske dobi. Situacija u skupini navela nas je na provedbu anketnog upitnika s roditeljima (N = 20), a rezultati istoga pokazali su nedovoljno čitanje - 14 % roditelja uopće ne čita djeci, 54 % čita jednom tjedno, dok samo 32 % čita dva do tri puta tjedno ili češće. Najčešći razlozi bili su „nemam vremena“, „loša organizacija“ i „imam previše obveza“. Istaknuti podatci potvrdili su potrebu za sustavnim radom na promicanju čitalačkih navika. Navedeno smo realizirali pomoću „Putujuće bilježnice“ koja je tijekom „čitalačkih vikenda“ boravila u obiteljima. Između ostalog, obogaćeni su postojeći centri i formiran je novi centar – „Slikonjižnica“. Osim s roditeljima, ostvarena je suradnja s Gradskom knjižnicom Trogir u vidu posjeta te posudbe knjiga. Opisani su tijek projekta, metode rada i ostvareni ishodi kod djece, roditelja i odgojiteljica. Rezultati ankete, provedene s djecom po završetku projekta (piktogrami), potvrđuju da sustavna suradnja vrtića i obitelji značajno unapređuje čitalačke navike i socijalne kompetencije djece, u skladu s načelima Nacionalnog kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

Ključne riječi: dijaloško čitanje, kultura čitanja, predškolski odgoj, slikovnica, suradnja obitelji i vrtića

OD IDEJE DO REALIZACIJE

Ivana Janeković, Marina Ivelić

Projekt „Od ideje do realizacije“ predstavlja primjer kvalitetne odgojno-obrazovne prakse utemeljene na dječjoj inicijativi, participaciji i suradnji s roditeljima te lokalnom zajednicom. Nastao je iz spontane ideje djevojčice iz odgojne skupine koja je prepoznala potrebu za organiziranim i kontinuiranim kretanjem u uvjetima kada boravak na otvorenom nije moguć. Ova inicijativa prepoznata je kao vrijedan poticaj za razvoj projekta usmjerenog na unapređenje motoričkih kompetencija i zdravih životnih navika djece. Projekt se razvijao aktivnim uključivanjem roditelja i šire društvene zajednice. Ključna suradnja ostvarena je s Obrtničkom školom Koprivnica posredovanjem majke iz skupine zaposlene u školi čime je omogućena realizacija soboslikarskih radova i funkcionalno oblikovanje prostora hodnika vrtića u mini sportsku dvoranu. Time je stvoren poticajan i siguran prostor za svakodnevno provođenje kinezioloških aktivnosti unatoč infrastrukturnim ograničenjima ustanove. Dodatnu vrijednost projektu daje suradnja s Gradskim stadionom Slaven Belupo gdje su djeca putem programa „Mala škola sporta“ imala priliku upoznati elemente profesionalnog sportskog okruženja, razvijati pozitivan odnos prema tjelesnoj aktivnosti te stjecati nova iskustva strukturiranim oblicima vježbanja. Sudjelovanje u zajedničkim sportskim aktivnostima pridonijelo je i emocionalnoj dobrobiti djece, jačanju osjećaja pripadnosti, sigurnosti i uspješnosti te razvoju pozitivne slike o sebi što je važan doprinos očuvanju mentalnog zdravlja djece u ranoj i predškolskoj dobi. Odgojno-obrazovni rad u vrtiću kontinuirano se usmjerava na poticanje prirodnih oblika kretanja osobito na otvorenom prostoru čime se osigurava cjelovit razvoj djece, jačanje motoričkih sposobnosti, ali i razvoj samostalnosti, suradnje i pozitivnog odnosa prema zdravlju. Projekt „Od ideje do realizacije“ jasno pokazuje kako dječja inicijativa uz stručno vođenje i partnerski odnos s roditeljima i lokalnom zajednicom, može rezultirati održivim i inovativnim rješenjima koja unapređuju kvalitetu odgojno-obrazovnog procesa.

Ključne riječi: dobrobit, inicijativa, koordinacija, kretanje, partnerstvo

PRIJATELJSTVO U VRTIĆU

Jasna Zubić

Rad se bavi važnošću razvoja prijateljskih odnosa u ranom predškolskom razdoblju te njihovim utjecajem na cjelokupni socio-emocionalni razvoj djeteta. Prijateljstvo u vrtiću predstavlja prvi oblik djetetovih bliskih odnosa izvan obitelji. Kroz prijateljske odnose dijete uči surađivati, razvija empatiju i privrženost te uči rješavati sukobe. U radu se prikazuju provedene aktivnosti na temelju priče "Klupa prijateljstva" koja djeci na blizak i razumljiv način približava razumijevanje emocija i vrijednosti pomaganja. Kroz razgovor, simboličke igre i zajedničke aktivnosti djeca su imala prilike razvijati socijalne vještine. Korištenje slikovnica s tematikom prijateljstva dovodi do povećavanja razine osviještenosti, međusobnog prihvaćanja i doprinosi stvaranju pozitivne klime u skupini. Prijateljstva ostvarena u vrtiću imaju dugoročan utjecaj na djetetovo samopouzdanje, prilagodbu na školu i kasnije društvene odnose. Sustavno poticanje prijateljstva u ranom djetinjstvu predstavlja važan temelj zdravog psihosocijalnog razvoja.

Ključne riječi: prijateljstvo, socijalne vještine, vrtić

OLAKŠAVANJE PRIJELAZA DJECE IZ VRTIĆA U ŠKOLU

Lorena Galic i Jelena Grozaj

U ovom radu prikazujemo primjer dobre pakse, odnosno suradnju dječjeg vrtića i osnovne škole (produženog boravka) s ciljem olakšavanja prijelaza djece iz vrtića u školu te očuvanja emocionalnog i mentalnog zdravlja djece. Polazeći od spoznaje da je prijelaz iz predškolskog u školski sustav jedno od osjetljivijih razdoblja u djetetovu razvoju, osmišljene su i provedene aktivnosti koje doprinose osjećaju sigurnosti, pripadnosti, samopouzdanja i povjerenja. Poseban naglasak stavljen je na jačanje socioemocionalnih kompetencija djece, razvoj pozitivne slike o sebi te smanjenje straha i nesigurnosti povezanih s polaskom u školu. Suradnja je ostvarena kroz međusobne posjete djece, odgojitelja i učitelja. Djeca su posjećivala osnovnu školu, upoznavala školski prostor, buduće učitelje i učenike, sudjelovala u zajedničkim aktivnostima i radionicama. Isto tako su djeca iz produženog boravka zajedno s učiteljicom posjećivala dječji vrtić. Na taj je način djeci omogućeno postupno upoznavanje s novim okruženjem, prostorom u kojem će boraviti, put do škole, čime se pridonosi osjećaju sigurnosti i očuvanju mentalnog zdravlja djece. Naglasak rada je na važnosti partnerskog odnosa vrtića i škole, otvorene komunikacije i kontinuirane suradnje. Povratne informacije djece, učitelja i roditelja ukazuju na povećanu motivaciju, emocionalnu sigurnost i pozitivnije stavove prema polasku u školu. Djeca se kroz ovakve aktivnosti osnažuju, razvijaju otpornost i stvaraju pozitivnu sliku o sebi. Sustavna i planska suradnja vrtića i osnovne škole pokazuje se kao učinkovit model koji doprinosi kvalitetnijem i lakšem uključivanju djece predškolske dobi u školski sustav, uz istodobnu podršku njihovom mentalnom i emocionalnom zdravlju.

Ključne riječi: mentalno zdravlje, partnerstvo, samopouzdanje, spremnost, suradnja

OSJETILNA ISKUSTVA OTVARAJU VRATA U SVIJET

Gordana Dumančić i Nikolina Šunić

Vodeći se smjernicama Nacionalnog kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje koji ističu važnost poticajnog, fleksibilnog, otvorenog i istraživački usmjerenog okruženja za kontinuirano učenje i unapređivanje prakse pronalazimo uporište za različite pristupe a samim time i prikaze dobre prakse u našem radu. Navedena načela i vrijednosti otvaraju vrata pedagoškog pluralizma što otvara prostor za različite vrste poučavanja, poticanje cjelovitog razvoja djeteta kao i prostor za dijalog u izazovima suvremenog odgoja i obrazovanja. Svako dijete kao individua u razvoju ima istovrsne potrebe no okruženja u kojima se one zadovoljavaju su različita. Kako bi zadovoljilo svoje potrebe dijete stupa u interakciju sa svojom materijalnom i ljudskom okolinom. Hoće li ih zadovoljiti, na koji način i kojoj mjeri u mnogome ovisi o senzibilnosti i spremnosti njegove okoline da mu omogući zadovoljenje istih. Vodeći se navedenim smjernicama kao poticaj koristile smo prirodne materijale: ovčja sirova vuna, industrijski obrađena vuna, filc, jesenski plodovi, grančice, trava, sige, piljevina, slama, drveni obluci, pijesak, perje, cvijeće i bilje u lončanicama, raznovrsne sjemenke. Uz navedena teorijska uporišta kao impulse u svome radu koristimo se pristupima doživljajne pedagogije koja zagovara cjelovitost razvoja djeteta tj. povezanost pokreta, mišljenja i govora. Kao planirane poticaje provodimo dramsko-scenske aktivnosti (lutka kao poticaj, igrokazi, predstave, kamishibai tehnika), glazbeni izričaj (brojalice, pjesme, logoritmike i prstovne igre) kroz koji se potiče govorno-jezični razvoj ujedno razvijajući osjećaj za tempo i dinamiku (Orfov instrumentarij i šuškalice). Integriranjem gimnastike za mozak, vježbi svjesnosti u dnevnim rutinama i logomotoričkim igrama potičemo cjeloviti razvoj svakog djeteta. Unatoč promjenama koje se oko nas događaju kao dio naše svakodnevice u kojima djeca odrastaju njihove potrebe nisu se promijenile. Djeca i dalje imaju potrebu za ljubavlju, toplinom i pripadnošću, dosljednošću i predvidljivošću, redom i toplinom te očekivanjem i čuđenjem što nam je kroz ovaj rad cilj i prikazati.

Ključne riječi: doživljajna pedagogija, kontinuirano učenje, pedagoški pluralizam, potrebe djeteta

U CIPELAMA DJETETA

Danijela Brigden-Guthrie

Radionica „U cipelama djeteta“ osmišljena je kao razvojno utemeljena i refleksivna edukacija za odgojitelje s ciljem produblivanja razumijevanja dječjeg ponašanja kroz prizmu dječjih potreba, emocionalnog razvoja i konteksta u kojem dijete odrasta. Radionica integrira psihološku i pedagošku perspektivu, naglašavajući važnost suradnje stručnjaka u stvaranju poticajnog i sigurnog odgojno-obrazovnog okruženja. Iz psihološke perspektive, radionica polazi od spoznaja razvojne psihologije koje ukazuju na to da je dječje ponašanje oblik komunikacije te odraz trenutnih razvojnih kapaciteta i (ne)zadovoljenih potreba. Poseban naglasak stavlja se na razumijevanje emocionalne regulacije, ko-regulacije i uloge odraslih u razvoju samoregulacijskih sposobnosti djeteta. Sudionici se upoznaju s razlikovanjem potreba i želja te uče prepoznati potrebe koje stoje iza izazovnih ponašanja, čime se potiče razvoj empatijskog i razvojno osjetljivog pristupa. S pedagoškog aspekta, radionica naglašava profesionalnu ulogu odgojitelja kao refleksivnog praktičara koji promišlja vlastite postupke, prilagođava odgojne strategije razvojnim mogućnostima djece te aktivno sudjeluje u oblikovanju poticajnog socioemocionalnog okruženja. Kroz strukturirane aktivnosti, analizu konkretnih situacija iz prakse i grupnu raspravu, sudionici povezuju teorijska znanja s vlastitim iskustvima, razvijaju kompetencije za asertivnu komunikaciju te uče kako postavljati granice uz istovremeno uvažavanje dječjih potreba. Radionica je koncipirana kao interaktivan proces učenja koji uključuje rad u manjim skupinama, perspektivno zauzimanje uloge djeteta te zajedničku refleksiju. Time se potiče razvoj profesionalne osviještenosti, suradničkog učenja i razmjene iskustava među odgojiteljima. Posebna vrijednost radionice ogleda se u integraciji teorije i prakse, kao i u jačanju kompetencija odgojitelja za stvaranje odnosa temeljenih na sigurnosti, povjerenju i podršci. Zaključno, radionica doprinosi unapređenju kvalitete odgojno-obrazovne prakse kroz razumijevanje dječje perspektive, jačanje emocionalne pismenosti i osnaživanje odgojitelja za primjenu razvojno primjerenih i podržavajućih pristupa u svakodnevnom radu s djecom.

Ključne riječi: empatija, ko-regulacija, potrebe, refleksija, samoregulacija

RAZVOJNA MAPA SKUPINE KAO ALAT ZA PRAĆENJE RAZVOJA DJETETA I PODRŠKU RODITELJSTVU

Ana Juretić

Razvojna mapa skupine predstavlja strukturirani, autorski oblik pedagoške dokumentacije koji proizlazi iz svakodnevne odgojno-obrazovne prakse te doprinosi vidljivosti dječjeg razvoja i procesa učenja. U radu će se prikazati način vođenja razvojne mape s naglaskom na njezinu ulogu u praćenju razvoja djeteta, refleksivnoj praksi odgojitelja i jačanju partnerskog odnosa s roditeljima. Mapa obuhvaća dokumentiranje odgojno-obrazovnih aktivnosti (pjesme, igre, istraživačke aktivnosti), praćenje interesa djece i njihovih razvojnih potreba te bilježenje važnih razvojnih pomaka, poput odvikavanja od pelena. Uključuje i praćenje antropometrijskih podataka (visina, težina) u suradnji sa zdravstvenom službom te bilježenje razvojno uvjetovanih ponašanja (npr. faza negacije, griženje) i zdravstvenih situacija unutar skupine. Poseban naglasak stavlja se na suradnju s roditeljima kroz sažetke roditeljskih sastanaka, izradu edukativnih materijala (npr. poticanje razvoja govora), uključivanje roditelja putem fotografija te kontinuiranu razmjenu informacija. Sadržaj mape oblikovan je na stručan, ali roditeljima razumljiv način, čime se potiče njihova aktivna uključenost u odgojno-obrazovni proces. Razvojna mapa uključuje i obilježavanje važnih događaja (rođendani, proslave), čime se dodatno jača osjećaj pripadnosti skupini. Završni dio čini evaluacija kroz roditeljske prijedloge i komentare, dostupne u vrtićkom okruženju. Razvojna mapa skupine tako postaje autentičan dokument koji povezuje praćenje razvoja djeteta, individualizaciju pristupa, profesionalnu refleksiju odgojitelja i partnerski odnos s roditeljima.

Ključne riječi: partnerstvo s roditeljima, pedagoška dokumentacija, praćenje razvoja djeteta, refleksivna praksa, razvojna mapa skupine

RUTINA - SIGURNA SREDINA

Sara Bednaić i Jelena Posavec

Suvremeni pristupi ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju naglašavaju dobrobit djeteta kao temeljni preduvjet cjelovitog razvoja, učenja i aktivnog sudjelovanja djeteta u odgojno-obrazovnom procesu. U razdoblju jasliske dobi emocionalna sigurnost predstavlja osnovu razvoja privrženosti, samoregulacije, osjećaja pripadnosti i povjerenja u socijalno okruženje. Posebnu važnost pritom imaju kvalitetni odnosi s odraslima te strukturirane i predvidive svakodnevne rutine koje djetetu omogućuju kontinuitet iskustava, stabilnost i osjećaj sigurnosti. Rad se usmjerava na promišljanje uloge svakodnevnih rutina u jasliskoj skupini kao važnog elementa oblikovanja emocionalno podržavajućeg i razvojno primjerenog okruženja. Polazeći od suvremenih spoznaja o socioemocionalnom razvoju djece rane dobi i značaju emocionalno responzivnog pristupa, poseban naglasak stavlja se na profesionalnu ulogu odgojitelja u prepoznavanju individualnih potreba djece te izgradnji odnosa obilježenih emocionalnom dostupnošću, dosljednošću i podrškom. Kroz refleksivni prikaz neposredne odgojno-obrazovne prakse analiziraju se svakodnevne prijelazne situacije poput dolaska i odvajanja od roditelja, hranjenja, njege, uspavljivanja i prijelaza između aktivnosti kao značajni konteksti razvoja emocionalne stabilnosti i osjećaja sigurnosti djece jasliske dobi. Posebna pozornost posvećuje se i važnosti partnerskih odnosa s roditeljima u osiguravanju kontinuiteta odgojnih postupaka i stvaranju podržavajućeg okruženja usmjerenog na dobrobit djeteta. Cilj rada jest doprinijeti razumijevanju važnosti emocionalno sigurnog i poticajnog okruženja u radu s djecom jasliske dobi te istaknuti profesionalnu odgovornost odgojitelja u stvaranju uvjeta koji podupiru emocionalnu dobrobit, razvoj sigurnih odnosa i kvalitetu ranih iskustava djece u ustanovi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.

Ključne riječi: dobrobit, emocionalna sigurnost, jasliska skupina, partnerski odnosi, svakodnevne rutine

DJECA I SVIJET: KAKO INTERKULTURALNOST OBLIKUJE RANI RAZVOJ

Zorica Vuzem, Andreja Vedrina Panić

U suvremenom društvu, obilježenom migracijama, globalizacijom i sve većim kulturnim doticajima, djeca od najranije dobi susreću različite jezike, običaje, vrijednosti i načine života. Upravo zato odgojno-obrazovne ustanove imaju važnu zadaću stvaranja okruženja u kojem dijete uči prihvaćati različitosti kao prirodan dio zajedničkog života. Izlaganje prikazuje važnost interkulturalnosti u ranom i predškolskom odgoju kao ključnog čimbenika u razbijanju stereotipa, jačanju dječje samoregulacije i izgradnji otvorenog sustava vrijednosti kroz izravni dijalog s drugima. Poseban naglasak stavljen je na međunarodni projekt Say Hello to the World, kroz koji su djeca imala priliku upoznati vršnjake iz drugih zemalja te predstaviti vlastitu kulturu, mjesto i svakodnevni život. Aktivnosti poput istraživanja lokalne zajednice, upoznavanja običaja, tradicije i kulturnih obilježja omogućile su djeci jačanje osobnog identiteta i osjećaja pripadnosti, što predstavlja temelj za prihvaćanje i razumijevanje drugih kultura. Projekt pokazuje kako interkulturalno učenje kroz iskustvo, igru i suradnju pridonosi socioemocionalnom, komunikacijskom i spoznajnom razvoju djece te ih priprema za život u otvorenom i multikulturnom društvu.

Ključne riječi: identitet djeteta, kulturna raznolikost, međunarodna suradnja, Say Hello to the World

ROBOTIKA I ICT U VRTIĆU KAO SREDSTVO POTICANJA CJELOVITOG RAZVOJA DJETETA

Marina Kordić

U radu će biti prikazano korištenje robotike i ICT tehnologije u predškolskom odgoju i obrazovanju kao suvremenog sredstva za poticanje cjelokupnog razvoja djeteta. Poticaj za uvođenje ovih tehnologija proizlazi iz potrebe za približavanjem digitalnog okruženja djeci na smislen, razvojno primjeren i poticajan način. Aktivnosti su osmišljene tako da integriraju različita razvojna područja - kognitivno, socijalno - emocionalno, govorno- jezično, kreativno te motoričko. U radu će biti prikazane i konkretne aktivnosti koje su sa djecom provedene tijekom pedagoške godine uključujući unplugged kodiranje, logičke, predmatematičke, predčitalačke, likovne, glazbene te govorno - jezične aktivnosti. U neposrednom radu s djecom korišteni su različiti edukativni roboti (mTiny, Botley, Ozobot, Blue - Bot) kroz aktivnosti poput programiranja jednostavnih putanja, rješavanja problemskih zadataka, snalaženja u prostoru te povezivanje robota sa tematskim sadržajima prilagođenim trenutnim interesima (npr. kretanje po kartama i zadanim labirintima, pričanje priča pomoću robota, logičke igre i dr.). Djeca su kroz takve aktivnosti razvijala logičko mišljenje, predmatematičke vještine, suradnju i komunikaciju ali i kreativnost i samostalnost. Poseban naglasak stavljen je na timski rad i učenje kroz igru, gdje djeca aktivno sudjeluju u procesu istraživanja i otkrivanja. Roboti su korišteni i u proširivanju spoznaja o ekološkim temama i prirodi te u povezivanju sa zajednicom sudjelovanjem u Dukatovom projektu pošumljavanja "Volim šume". Primjena ICT- a uključivala je i korištenje tableta, digitalnih aplikacija i interaktivnih sadržaja koji dodatno obogaćuju iskustvo učenja i omogućuju individualizirani pristup. Aktivnosti su planirane i reflektirane u suradnji odgojitelja, uz kontinuirano praćenje interesa djece i prilagodbu sadržaja. Kroz ovakav pristup nastoji se unaprijediti odgojno obrazovna praksa, razvijati digitalne kompetencije djece i odgojitelja te stvoriti poticajno okruženje za cjelovit razvoj djeteta u suvremenom društvu.

Ključne riječi: cjeloviti razvoj, ekologija, ICT , robotika, učenje kroz igru i timski rad

POVEZANOST RELACIJSKOG KAPACITETA, PROFESIONALNE ISCRPLJENOSTI I ORGANIZACIJSKIH UVJETA RADA

Danka Gojić Kajzer, Tamara Dorić

Rad se bavi profesionalnom dobrobiti odgojitelja u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju kroz povezanost relacijskog kapaciteta, profesionalne iscrpljenosti i organizacijskih uvjeta rada. Polazi se od pretpostavke da suvremena praksa zahtijeva visoku razinu emocionalne i kognitivne uključenosti, pri čemu relacijska dimenzija rada, iako temelj razvoja djeteta, postaje i potencijalni izvor opterećenja. Teorijski okvir temelji se na konceptima emocionalnog rada i profesionalne erozije, uz naglasak na relacijskoj dimenziji odgojno-obrazovnog rada i odgovornosti u odnosima. Empirijski dio rada temelji se na istraživanju provedenom na uzorku od 209 odgojitelja u Republici Hrvatskoj. Rezultati ukazuju na izražen paradoks: odgojitelji procjenjuju vlastiti relacijski kapacitet kao visok i svoj rad kao smislen, ali istodobno iskazuju visoku razinu emocionalne iscrpljenosti. Uočava se obrazac istodobne angažiranosti i iscrpljenosti, što upućuje na nesklad između zahtjeva i resursa. Rad naglašava potrebu za razvojem održivih uvjeta rada te prepoznavanjem emocionalnog rada kao ključnog, ali često nevidljivog dijela profesije.

Ključne riječi: emocionalni rad; profesionalna iscrpljenost; relacijski kapacitet; organizacijski uvjeti rada.

KAKO NJEGUJEMO MENTALNO ZDRAVLJE U VRTIĆU – PRIKAZ ODGOJNO-OBRAZOVNE PRAKSE

Amra Džanković, Nikolina Agatić

Mentalno zdravlje djece predškolske dobi predstavlja važan temelj cjelokupnog razvoja djeteta te utječe na razvoj emocionalne sigurnosti, socijalnih odnosa i pozitivne slike o sebi. U sklopu nacionalnog programa „Živjeti zdravo“, a u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo organizirali smo „Tjedan zdravlja u vrtiću“ posvećen mentalnom zdravlju djece predškolske dobi, s ciljem poticanja razvoja zdravih navika i očuvanja mentalne dobrobiti od najranije dobi. Aktivnosti su bile organizirane kroz pet tematskih dana: učenje novih vještina, povezivanje s drugima, usmjeravanje pažnje, tjelesna aktivnost i razvoj dobrote te međusobne podrške. U radu ćemo prikazati primjer odgojno-obrazovne prakse u kojem smo sudjelovale provodeći dio ponuđenih aktivnosti iz službenih materijala projekta, ali i osmišljavajući vlastite aktivnosti prilagođene interesima, razvojnim potrebama i specifičnostima naše odgojne skupine. Aktivnosti su bile usmjerene na prepoznavanje i izražavanje emocija, razvoj samopouzdanja, poticanje suradnje, tehnike opuštanja te jačanje osjećaja pripadnosti i sigurnosti unutar skupine. Kroz različite igre, istraživačke aktivnosti, poticanje emocionalne pismenosti, suradničke zadatke i aktivnosti opuštanja djeca su razvijala posobnost prepoznavanja emocija, empatiju, osjećaj pripadnosti. U izlaganju ćemo prikazati konkretne primjere aktivnosti, dječje reakcije i spoznaje do kojih smo došle tijekom provedbe, a također želimo istaknuti važnost poticanja mentalnog zdravlja u ranoj i predškolskoj dobi te osnažiti odgojitelje za kreiranje poticajnog i podržavajućeg okruženja za djecu.

Ključne riječi: djeca, mentalno zdravlje, vrtić

ŠEĆERNA VRTIČKA PRIČA

Maja Kozjak - Hladki, Smiljana Nedeljko, Saša Sanjković, Jagoda Srša, Simona Zoka

Projekt „Šećerna vrtićka priča“ provodi se u odgojnoj skupini koju pohađa dijete s dijabetesom tipa 1, a nastao je kao odgovor na potrebu odgojno-obrazovne ustanove da osigura emocionalnu sigurnost, podržavajuće i inkluzivne uvjete za dijete s kroničnim zdravstvenim stanjem. Budući da se odgojitelji i ostali zaposlenici prvi put susreću s ovakvim medicinskim zahtjevima projekt je usmjeren na razvoj kompetencija stručnih djelatnika, unapređenje suradnje s obitelji te podizanje razine informiranosti, osjetljivosti djece i zajednice. Posebna pozornost posvećena je empatiji, prihvaćanju različitosti i nenasilnoj komunikaciji među djecom, što su temeljne vještine za izgradnju mira u zajednici već u ranom djetinjstvu. U središtu projekta nalazi se partnerski odnos s roditeljima, osobito s majkom djeteta koja aktivno sudjeluje u edukaciji i pružanju potrebnih informacija. Zahvaljujući njezinoj inicijativi, u suradnji s Udrugom „Međimurski slatkiši“, organizirana je edukacija za djecu u skupini. Kroz interaktivne aktivnosti i demonstracije volonteri su djeci približili što je dijabetes, čemu služe senzor i inzulinska pumpa te kako mogu biti podrška svom prijatelju. Time se razvija empatija, razumijevanje i podržavanje djetetove autonomije. Velika snaga projekta proizlazi iz aktivne uključenosti samog djeteta koje svoju dijagnozu doživljava kao dio svog identiteta i svoje posebnosti te otvoreno govori o njoj. Dijete rado pokazuje senzor i pumpu, surađuje kod mjerenja glukoze i zamjene senzora te tako postaje važan sudionik procesa učenja. Ovakav dječji pristup doprinosi prihvaćanju u skupini i stvara ozračje u kojem se različitosti prirodno integriraju u svakodnevni život vrtića. Unatoč dobroj organizaciji svakodnevni rad donosi i određene izazove – od tehničkih poteškoća s uređajima do naglih promjena razine šećera – što zahtijeva brzu reakciju, prilagodbu i stalnu komunikaciju između odgojitelja i roditelja. Sustavnim promišljanjem i timskom suradnjom razvijaju se jasni postupci koji doprinose sigurnosti djeteta i stabilnosti odgojnog procesa. Očekivani ishodi projekta uključuju: razvoj inkluzivne skupine u kojoj svako dijete osjeća sigurnost i pripadnost, povećanje socijalno-emocionalnih kompetencija djece, jačanje suradnje i partnerskih odnosa među roditeljima, odgojiteljima i stručnim timom te promicanje kulture mira kroz međusobno poštovanje, empatiju i podršku. Projekt doprinosi oblikovanju odgoja za mir kroz svakodnevne interakcije, prihvaćanju različitosti i razvoju međuljudskih vještina kod djece i stručnog osoblja. Kroz ovaj projekt djeca uče o različitostima, empatiji i međusobnoj brizi, a cijela se ustanova osnažuje za buduće inkluzivne prakse.

Ključne riječi: emocionalna sigurnost, inkluzija, podržavanje autonomije, različitost, suradnja

PRIRODA - LABORATORIJ ZNANJA

Maja Kozjak - Hladki, Smiljana Nedeljko, Saša Sanjković, Jagoda Srša, Simona Zoka

Suvremeni pristupi ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju naglašavaju važnost iskustvenog učenja, aktivnog sudjelovanja djece te razvoja kompetencija potrebnih za održivi razvoj. Prirodno okruženje pruža autentične prilike za istraživanje, promatranje i neposredno stjecanje iskustava, čime postaje snažno pedagoško okruženje koje potiče cjelovit razvoj djeteta. Rad prikazuje primjer dobre prakse projekta Priroda – laboratorij znanja, provedenog u suradnji dječjeg vrtića, osnovne škole i gimnazije. Cilj projekta bio je razvijati ekološku osviještenost djece od najranije dobi, potaknuti aktivno istraživanje prirode te osnažiti senzorne, socijalne i suradničke kompetencije djece. Poseban naglasak stavljen je na povezivanje djece predškolske dobi s učenicima osnovne i srednje škole kroz zajedničke istraživačke aktivnosti. Projekt se temeljio na konstruktivističkom pristupu učenju, pri čemu dijete preuzima aktivnu ulogu istraživača i kreatora vlastitoga znanja. Provedene su aktivnosti poput prirodne joge, eko-potrage, orijentacijskog kretanja, bioakustičkih radionica, izrade land art instalacija, gradnje gnijezda te osmišljavanja mobilnog eko-laboratorija „Šuma na kotačima“. Aktivnosti su uključivale promatranje prirodnih procesa, suradničko rješavanje problema, kreativno izražavanje i istraživanje okoliša iz različitih perspektiva. Rezultati projekta ukazuju na povećanu ekološku osviještenost djece, razvoj istraživačkih vještina, kreativnosti i suradničkih kompetencija te pozitivan odnos prema prirodi i održivom razvoju. Dodatna vrijednost projekta očituje se u jačanju vertikalne suradnje između odgojno-obrazovnih institucija i stvaranju zajednice učenja koja povezuje djecu, odgojitelje, učitelje, profesore i roditelje. Iskustva projekta potvrđuju kako priroda predstavlja neiscrpan laboratorij znanja te vrijedan kontekst za razvoj kompetencija djece i profesionalno učenje odgojno-obrazovnih djelatnika.

Ključne riječi: ekološki odgoj, iskustveno učenje, istraživačko učenje, sukonstruiranje kurikulum, suradnja različitih odgojno - obrazovnih razina

POTICANJE SURADNIČKIH ODNOSA GLAZBOM

Željka Boban i Jugana Milić

Glazba kao univerzalni jezik ima značajnu ulogu u povezivanju djece, roditelja i šire zajednice te predstavlja vrijedan alat za poticanje suradničkih odnosa u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. U ovom izlaganju prikazat ćemo kako se osmišljenim glazbenim aktivnostima može razvijati partnerstvo između vrtića, roditelja, umjetnika (slikara), glazbene škole i lokalne zajednice projektnim aktivnostima. Provedbom zajedničkih projekata, radionica i javnih događanja djeci se omogućuje aktivno i iskustveno sudjelovanje u kreativnom procesu. Roditelji se uključuju kao ravnopravni partneri, čime se jača njihova povezanost s vrtićem i razumijevanje odgojno-obrazovnog rada. Suradnja sa slikarima doprinosi interdisciplinarnu pristupu, spajajući glazbeno i likovno izražavanje, dok glazbena škola unosi stručna znanja i obogaćuje glazbene sadržaje. Uključivanjem lokalne zajednice vrtić se afirmira kao otvoreno mjesto susreta, razmjene i zajedničkog stvaranja. Cilj izlaganja je primjerima prakse ukazati na razvoj međusobnog povjerenja, uvažavanja i komunikacije među svim sudionicima u kontinuitetu odgoja i obrazovanja.

Ključne riječi: interdisciplinarnost, lokalna zajednica, partnerstvo, roditelji, umjetničko izražavanje

RAZVOJ INTERKULTURALNIH, SOCIJALNIH I GRAĐANSKIH KOMPETENCIJA DJECE

Klara Jurić

Izlaganje prikazuje primjer integriranog odgojno-obrazovnog pristupa razvoju interkulturalnih, socijalnih i građanskih kompetencija djece starije i predškolske dobi kroz književne poticaje, iskustveno učenje i stvaranje sigurnog i podržavajućeg odgojno-obrazovnog okruženja. Polazi se od pretpostavke da se vrijednosti poput suradnje, odgovornosti, uvažavanja različitosti i aktivnog sudjelovanja razvijaju kroz svakodnevne odnose i iskustva djece s vršnjacima i odraslima. Polazište rada činio je serijal Little People, Big Dreams, kroz koji su djeca upoznavala životne priče osoba koje su svojim djelovanjem promicale mir, pravednost, slobodu izražavanja, kreativnost i odgovornost prema zajednici. Kroz razgovore, istraživačke aktivnosti i poticaje na promišljanje djeca su razvijala empatiju, razumijevanje različitosti i osjetljivost prema drugim kulturama. Središnji dio rada odnosio se na aktivnosti u nekoliko novozagrebačkih kvartova tijekom kojih su djeca osmišljavala ideje pozitivnih promjena vlastitog okruženja. Poseban naglasak stavljen je na prepoznavanje i dokumentiranje „nevidljivih“ kompetencija: spontanih oblika suradnje, empatije, inicijativnosti, komunikacije, pregovaranja i participacije djece. Cilj rada je prikazati na koji način odgojitelji kroz osmišljavanje aktivnosti i podržavajuće okruženje mogu poticati razvoj dječje autonomije, osjećaja pripadnosti i aktivnog sudjelovanja u zajednici. Rad pokazuje kako djeca kroz autentična iskustva i podržavajuće odnose razvijaju građanske kompetencije, osjećaj odgovornosti i dobrobit za sebe i zajednicu.

Ključne riječi: empatija, participacija, različitost, suradnja, zajednica

IGRAČKE I IGRA (NAŠEG) DJETINJSTVA

Nikolina Fišer Sedinić, Lidija Mikulan Sraka

Igra predstavlja najvažniju aktivnost u kojoj dijete razvija niz kompetencija i vještina te uči o sebi, drugima i o onome što ga okružuje. Igra se smatra važnim obilježjem djetinjstva i pojedinčeve kulture, odnosno kulture u kojoj odrasta (Rajić i Sočo, 2015). Veliku ulogu u igri djeteta predstavlja igračka, medij koji potiče dijete na maštanje i kreiranje novih smjerova igre te stvaranja.

U fokusu projekta Igračke i igra (našeg) djetinjstva bilo je upoznavanje i proučavanje igračaka, a potom i igara koje su te igračke oblikovale kroz vrijeme i prostor. Polazište za projekt bilo je istraživanje dječjeg tradicijskog stvaralaštva s područja Hrvatskog zagorja, a dječje tradicijske igračke Hrvatskog zagorja poticaj za igrovne i stvaralačke aktivnosti djece rane i predškolske dobi. U suradnji s roditeljima, djeca su se našla u ulozi istraživača igračaka i igara svojih roditelja. Svoje spoznaje i doživljaje na različite načine komunicirala u odgojno-obrazovnom procesu te su na taj način bogatila prostorno-materijalni kontekst i igrovni proces. Pritom se spoznalo kako su se igračke i igra mijenjale vremenom, a najveća vrijednost ovog projekta vidi se povratku igri na otvorenom prostoru, kao imperativ kvalitetog i zdravog odrastanja suvremenog djeteta.

U izlagačkom dijelu bit će predstavljene projektne aktivnosti, a radioničkom dijelu želi se sudionicima predstaviti na koje se načine motivi s dječjih tradicijskih igračaka Hrvatskog zagorja mogu koristiti za poticanje dječjeg likovnog stvaralaštva.

Ključne riječi: djetinjstvo, igra, igračka, projektni rad, stvaralaštvo

**POTICAJNO OKRUŽENJE ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE DJECE S AUTIZMOM (PSA)
U PREDŠKOLSKOJ DOBI U CENTRU ZA AUTIZAM**

Karmena Šuba

Odgojno obrazovno djelovanje u predškolskom razdoblju temelji se na razvojnim potrebama djece, pri čemu redovni programi prate uobičajene razvojne faze, dok programi za djecu s poremećajem iz spektra autizma uvažavaju atipičan razvojni profil. Programski sadržaji su različiti i odgovaraju potrebama djece upisani u redovni i posebni program odgoja i obrazovanja. Djeca bez teškoća svojim potrebama daju jasne smjernice u programu koji im definira svoje ciljeve u skladu s dječjim potrebama. Djeca s poremećajem iz spektra autizma pokazuju specifične potrebe koje zahtijevaju primjerene intervencije u njihovu zadovoljavanju. U posebnim vrtićima kao što je Predškolski program Centra za autizam, programski sadržaji bit će primjereni specifičnim zahtjevima djece s poremećajem iz spektra autizma. Uključenost djece s autizmom u Predškolski program Centra za autizam, odvija se kroz period procjene djetetovih sposobnosti i mogućnosti, izradom individualiziranih odgojno obrazovnog programa i provođenja istih kroz period uključenosti. Odgojno djelovanje karakterizira poticanje cjelovitog razvoja i utjecaj na socijalnu sredinu u kojoj dijete živi. Jedan aspekt ovog utjecaja je poticanje okolinske podrške - djelovanjem na osobe iz dječje okoline, prostor kao i aktivnosti predviđene za provođenje. Primjenom specifičnih metoda (npr. alternativni oblici komunikacije, vizualna podrška, strukturirana okolina), kao i kreativnim radom odvija se provođenje optimalne okolinske podrške u skladu sa individualiziranim programom.

Ključne riječi: individualizirani program, okolinska podrška, predškolski odgoj, poremećaj iz spektra autizma, strukturirano učenje

MENTALNO ZDRAVLJE

Borka Karčić i Ana Bodiš

Mentalno zdravlje sastavni je dio općeg zdravlja. Ono podrazumijeva pozitivan stav i odnos prema sebi i prema drugima, pozitivnu sliku o sebi, visoku razinu samosvijesti i samopoštovanja, osjećaj optimizma te sposobnost suočavanja s problemima. Mentalno zdravlje djece razvija se od najranije dobi. Ono je temelj za emocionalni, socijalni i kognitivni razvoj, a prvenstveno je povezan s osjećajem prihvaćenosti, ljubavi i sigurnosti. Kako je djetinjstvo ključno razdoblje za usvajanje zdravih navika i promicanje tjelesnog zdravlja, jednako je tako važno i za promicanje mentalnog zdravlja. U radu će biti predstavljene aktivnosti koje su se provodile u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo u sklopu programa Tjedan zdravlja u vrtiću. U projektu su sudjelovala djeca u šestoj godini života iz skupine Kockice, Dječji vrtić Cvrčak Mali Lošinj. Aktivnosti koje su se provodile naglasak su stavljale na prepoznavanje, imenovanje i izražavanje svojih osjećaja ali i uvažavanje osjećaja drugih, na poticanju podržavajućih odnosa, razvijanju empatije i prijateljstva, zastajanje i svjesnom primjećivanju svijeta oko sebe, pokretu kao prirodnoj potrebi djece te činjenju i dijeljenju dobrih djela. Kako su roditelji prvi i najvažniji oslonac u životu djeteta te imaju ključnu ulogu u mentalnom zdravlju djece aktivno su bili uključeni u sve aktivnosti koje su se provodile. Također dio aktivnosti provodili su i u svojim obiteljima kod kuće. Na taj način pozitivnim obrascima ponašanja svojoj su djeci najbolji primjer. Briga o mentalnom zdravlju jednako je važna kao i briga o tjelesnom zdravlju. Razvijanje emocionalnih i socijalnih kompetencija djece od najranije dobi ključno je za izgradnju temelja za zdrav emocionalni razvoj i odrastanje djece koja postaju ljudi koji će sutra donositi odluke, raditi, osnivati obitelji i oblikovati zajednicu u kojoj svi živimo.

Ključne riječi: emocionalne kompetencije, mentalno zdravlje, prihvaćanje, roditelji, socijalne kompetencije

SNAGA PARTNERSTVA: UKLJUČIVANJE RODITELJA U ŽIVOT I RAD VRTIĆA

Milana Hozmec, Petra Mićanović

Poticažno okruženje u ranom i predškolskom odgoju predstavlja važan čimbenik cjelovitog razvoja i dobrobiti djeteta, pri čemu kvalitetni odnosi između djece, odgojitelja i roditelja imaju jednaku važnost kao i prostorno-materijalni uvjeti. Suvremeni dječji vrtić roditelje prepoznaje kao prve i najvažnije odgojitelje te ih uključuje kao aktivne partnere u planiranje, provedbu i vrednovanje odgojno-obrazovnog procesa. Kroz otvorenu komunikaciju, međusobno povjerenje i suradnju moguće je stvarati okruženje koje odgovara interesima, potrebama i razvojnim mogućnostima djece. Izlaganje će prikazati načine na koje vrtić pruža podršku roditeljima uključujući ih u sukreiranje aktivnosti, zajedničke projekte, radionice te obogaćivanje odgojno-obrazovnih rada. Naglasak će biti na važnosti partnerskog odnosa obitelji i vrtića u stvaranju uključivog, sigurnog i poticajnog okruženja koje doprinosi aktivnom učenju, osjećaju pripadnosti i kvalitetnijem odgojno-obrazovnom procesu.

Ključne riječi: poticajno okruženje, partnerstvo s roditeljima, rani i predškolski odgoj, suradnja vrtića i obitelji, dobrobit djeteta

RAZVOJ EMOCIONALNE PISMENOSTI OD JASLIČNE DO PREDŠKOLSKJE DOBI

Ivana Vičić

Emocionalni razvoj je jedan od najvažnijih procesa u razvoju ličnosti. Kako bi dijete izraslo u emocionalno zrelo osobu potrebno je da odrasta u povoljnoj okolini koju prvenstveno čine njegovi roditelji, ali veliku ulogu ima i odgojna obrazovna ustanova. Djeca emocije doživljavaju drugačije nego odrasli ljudi. Kod njih su emocije kratkotrajne, snažne i spontane. Emocionalna pismenost je sposobnost prepoznavanja i razumijevanja emocija, njihovog prihvatanja, izražavanja na prikladan način, ali i prepoznavanja i razumijevanja emocija drugih. Prihvatanje i izražavanje emocija, ugodnih i neugodnih, prema mnogim je stručnjacima iznimno važno za naše mentalno zdravlje. Svrha ovog rada je prikazati različite aktivnosti kojima se razvijala emocionalna pismenost djece predškolske dobi. Pomoću kvalitetne literature, glazbenih, likovnih i dramskih tehnika djeci je omogućeno da nauče prepoznati, imenovati i razlikovati emocije te ih izražavati na zdrav i prihvatljiv način. Projektni rad pomogao je djeci urednog razvoja, ali i djeci s teškoćama u razvoju, da kroz igru istraže i nauče više o svom unutarnjem svijetu, da dobiju odgovore na pitanja koja ne mogu uvijek verbalizirati i da uz pomoć odraslih dobiju temelje za zdrave odnose s vršnjacima, ali i kasnije u životu.

Ključne riječi: emocionalni razvoj, mentalno zdravlje, projektni rad

IZAZOVNA PONAŠANJA DJECE KAO ODRAZ RAZVOJNIH POTREBA I PRILIKA ZA UČENJE

Suzana Oštrić i Melina Banić

Rad prikazuje teorijsko i praktično razumijevanje izazovnih ponašanja djece predškolske dobi kao odraza njihovih razvojnih potreba i prilike za učenje, s posebnim naglaskom na primjer rada s djetetom u dobi od sedam godina (studija slučaja). Aktivnosti su provedene u starijoj odgojnoj skupini djece u dobi od šest do sedam godina, uz primjenu elemenata razvoja socijalnih i emocionalnih kompetencija. Cilj rada bio je povezati teorijske spoznaje razvojne i kognitivno-bihevioralne psihologije s konkretnom odgojno-obrazovnom praksom. Analizirani su bihevioralni izazovi poput agresivnosti, impulzivnosti i teškoća u samoregulaciji te mogućnosti njihove podrške kroz individualizirani i relacijski pristup utemeljen na odnosu povjerenja, emocionalnoj sigurnosti i prilagodbi rada individualnim potrebama djeteta. U radu su primijenjene različite bihevioralne metode, uključujući pozitivno i diferencijalno potkrepljenje, oblikovanje ponašanja, Token sustav, Time-in strategije, strukturiranje okruženja i vizualnu podršku. Rezultati u tabličnom prikazu „prije-poslije“ pokazuju značajan napredak djeteta u području pažnje, emocionalne regulacije, socijalnih vještina, komunikacije i svakodnevnog funkcioniranja. Posebno se ističe važnost suradnje s roditeljima, interdisciplinarnog pristupa i refleksivne uloge odgojitelja u stvaranju podržavajućeg i poticajnog okruženja za razvoj djeteta. Izazovna ponašanja djece ne predstavljaju prepreku, nego priliku za razvoj djeteta i unapređenje odgojno-obrazovne prakse.

Ključne riječi: agresivnost, bihevioralni izazovi, emocionalna regulacija, individualizirani pristup, samoregulacija

KULTUROM SURADNJE DO PARTNERSTVA

Ivana Mlađan, Ana Košković

Suradnja i partnerstvo s roditeljima predstavljaju temelj kvalitetnog odgojno-obrazovnog rada u dječjem vrtiću te značajno doprinose cjelovitom razvoju i dobrobiti djeteta. U suvremenim pedagoškim pristupima odnos između vrtića i obitelji promatra se kao proces, a ne kao statična kategorija, pri čemu se suradnja postupno razvija u partnerstvo temeljeno na ravnopravnosti i zajedničkoj odgovornosti. Cilj rada je istaknuti važnost razvoja suradničkih i partnerskih odnosa između vrtića i obitelji te prikazati oblike i modele suradnje koji proizlaze iz odgojno-obrazovne prakse. Suradnja se odnosi na razmjenu informacija, povremeno uključivanje roditelja u aktivnosti te informiranje o djetetovu razvoju. Partnerstvo, s druge strane, podrazumijeva višu razinu odnosa koja se očituje kroz dijeljenu odgovornost, međusobno uvažavanje te aktivno sudjelovanje roditelja u odgojno-obrazovnom procesu. Kultura suradnje temelji se na otvorenoj komunikaciji, međusobnom uvažavanju i zajedničkom djelovanju roditelja i odgojitelja s ciljem stvaranja poticajnog okruženja za razvoj i dobrobit djeteta. Na temelju takvih odnosa postupno se razvija povjerenje. Povjerenje podrazumijeva otvorene, stabilne i podržavajuće odnose u kojima su roditelji prepoznati kao kompetentni partneri, a odgojitelji kao refleksivni praktičari koji zajednički promišljaju i djeluju u najboljem interesu djeteta. Roditelji posjeduju vrijedna znanja i iskustva o svom djetetu koja su odgojiteljima važna za oblikovanje kvalitetnog odgojno-obrazovnog rada, zbog čega se učenje i razumijevanje djeteta promatra kao zajednički proces usmjeren na razumijevanje djeteta. U tom procesu ključnu ulogu ima kvalitetna komunikacija, koja se ne svodi samo na informiranje, već predstavlja dvosmjerni proces usmjeren na razumijevanje djetetovih potreba. Transparentnost rada i jasnoća u komunikaciji dodatno jačaju povjerenje te doprinose boljem razumijevanju, osjećaju sigurnosti i uključenosti roditelja u život ustanove. Kvalitetna komunikacija razvija se od prvog dana uključivanja djeteta u odgojno-obrazovni proces te se temelji na zajedničkoj odgovornosti, pri čemu odgojitelji, kao odgojno-obrazovni stručnjaci, imaju važnu ulogu u poticanju suradnje i pružanju podrške roditeljima. Ovakvim pristupom razvija se povjerenje i partnerski odnosi, što doprinosi cjelovitom razvoju djeteta i izgradnji suvremene odgojno-obrazovne prakse u kojoj vrtić i obitelj djeluju kao jedinstvena odgojna zajednica.

Ključne riječi: komunikacija, kultura povjerenja, odgojno obrazovni rad, partnerski odnosi, suradnja

POTICAJNO PROSTORNO-MATERIJALNO OKRUŽJE KAO PODRŠKA DJETETOVU ISTRAŽIVANJU OKOLINE PUTEM STE(A)M AKTIVNOSTI

Antonia Habijan Tominac, Jasmina Pešut Silić

"STE(A)M pristup istraživanja i usvajanja novih vještina i spoznaja unutar djetetova prirodnog okružja u savršenom je skladu s njegovom urođenom znatiželjom kao i potrebom za vječitim otkrivanjem novina. Odgojitelji refleksivni praktičari, kompetentni pratioci interesa i potreba djece, stvarajući svoju implicitnu pedagogiju u suvremenom odgojno-obrazovnom radu se sve više okreću kombinaciji različitih područja, predmeta i načina razmišljanja te na taj način unapređuju praksu. Dijete biva potaknuto na interdisciplinarno učenje već od rane i predškolske dobi.

Implementacijom STE(A)M aktivnosti u svakodnevni rad, u dječjem vrtiću Županijski dječji vrtić Zvezdice nenametljivo se potiče djecu u ulogama malih istraživača i znanstvenika, a sve kroz njihov glavni „posao“ – igru. Poticajno prostorno-materijalno okružje igra značajnu ulogu u cijelom procesu. Unutar bogato opremljenog STE(A)M kabineta i soba dnevnog boravka koje ovaj vrtić posjeduje, djeca aktiviraju sva svoja osjetila te puštaju mašti i kreativnosti na volju. Promišljaju o svakom svom malom (a velikom) pothvatu; logički zaključuju; primjenjuju stečeno znanje u svakodnevici te razvijaju suradničko učenje i međusobno uvažavanje u interakciji s vršnjacima i odgojiteljicama. Sve realizirane aktivnosti su prilagođene dobi djece te sukladne njihovim interesima, potrebama i željama, a realiziraju se s naglaskom na znanost, tehnologiju, inženjerstvo, matematiku i umjetnost. Mnogobrojne su dobrobiti ovog interdisciplinarnog pristupa učenju: razvoj sposobnosti rješavanja problema; razvoj kreativnosti; razvoj planiranja; razvoj analitičkog i kritičkog mišljenja; poticanje suradničkog učenja i općenito suradnje te timskog rada. Poanta je u razvoju svih vještina od rane dobi te je upravo stoga STE(A)M područje koje sve češće zalazi i u vrtić kao odgojno-obrazovnu ustanovu u kojoj dijete stječe svoje prve spoznaje, vještine i iskustva koja predstavljaju kvalitetnu podlogu za cjeloživotno učenje i uspješan život.

Zaključno, upravo je vrtićko okružje, s naglaskom na ono poticajno, idealno za istraživanje vlastitih interesa i pronalaženje talenata. Djeca imaju priliku slijediti sama sebe i posebnosti vlastite individue. Nisu ukalupljena u strogo strukturiranim programima u kojima gube prirodnu znatiželju kao što to biva u školskom sistemu. Ono što je naizgled jednostavna aktivnost, djetetu može biti okidač za upoznavanje sa znanstvenim pojmovima i poticanje znanstvenog razmišljanja. Dijete koje kontinuirano biva izloženo kvalitetnim odgojno-obrazovnim sadržajima je dijete koje se u potpunosti razvija svojim punim kapacitetom, ono: stvara, prosuđuje, analizira, primjenjuje, shvaća i dosjeća se."

Ključne riječi: dijete; odgojitelj; STE(A)M

PODRŠKA NJEGOVATELJIMA (POMOĆNIM RADNICIMA ZA NJEGU, SKRB I PRATNJU) U RADU S DJECOM PREDŠKOLSKO DOBI

Sara Vukelić i Juraj Maldini

Pomoćni radnici za negu, skrb i pratnju djece (njegovatelji) proteklih su nekoliko godina postali sastavni dio svakog dječjeg vrtića Grada Zagreba. Prisutni su u svim jasličkim skupinama, ali i u brojnim vrtićkim skupinama u kojima su uključeni kao dodatne osobe za rad, primarno s djecom s teškoćama. Svojim prisustvom uvelike doprinose kvaliteti odgojno-obrazovnog rada, iako u njemu službeno ne sudjeluju izravno. Svakodnevno su okruženi djecom s kojom prolaze sve svakodnevne aktivnosti i procese, a djeca ih doživljavaju kao dodatnu odraslu osobu i autoritet u skupini. Unatoč toj izravnoj uključenosti u odgojno-obrazovni proces, njegovatelji prilikom zapošljavanja ne prolaze edukacije o radu u vrtiću te u rad s djecom ulaze bez ikakvih formalnih znanja o razvojnim karakteristikama i odstupanjima u razvoju djece, načinima komuniciranja i postupanjima u odgojnoj skupini. Višegodišnjom opservacijom njihovog rada i konzultacijama stručnog osoblja vrtića s njegovateljima utvrđena je velika potreba za razvojem njihovih znanja i kompetencija u navedenim područjima. Kako bi se podigla kvaliteta rada s djecom i osigurali što bolji uvjeti za

provođenje odgojno-obrazovnog procesa i inkluziju djece s teškoćama, izrađen je priručnik za podršku njegovateljima u radu s djecom. Na temelju priručnika održana su i dva predavanja na kojima su njegovatelji educirani o navedenim temama. Odgojitelj i logoped su kroz brojne teorijske podatke i primjere iz svakodnevice nastojali njegovateljima približiti odgojno-obrazovni rad, postupanje s djecom urednog razvoja i djecom s teškoćama, ukazati na njihov utjecaj na dječji razvoj i važnost kvalitetnog rada sa svom djecom u skupini, kroz sudjelovanje u svakodnevnim procesima. Njegovatelji su iskazali veliku razinu zadovoljstva dobivenim informacijama i materijalima te su istaknuli da se osjećaju ohrabreno za nastavak rada s djecom u vrtiću. Zajedničkim trudom svih uključenih u DV Prečko nastoji se kontinuirano podizati razina kvalitete odgojno-obrazovnog rada i kompetencija svih uključenih u proces.

Ključne riječi: Djeca s teškoćama, Inkluzija, Komunikacija s djecom, Njegovatelji, Odgojno-obrazovni rad

PODRŠKA DJETETU S ADHD-OM U SKUPINI 5-GODIŠNJAKA – PRIMJERI DOBRE PRAKSE KROZ STRUKTURIRANO I POTICAJNO OKRUŽENJE

Katarina Šimeg, Azra Magdić

Rad prikazuje iskustvo rada s djetetom s ADHD-om u redovitoj odgojnoj skupini djece u dobi od 5 godina, s naglaskom na izazove povezane s održavanjem pažnje, impulzivnošću i pridržavanjem pravila skupine. Poseban naglasak stavljen je na stvaranje strukturiranog i podržavajućeg okruženja koje omogućuje kvalitetnije uključivanje djeteta u svakodnevne aktivnosti i interakcije s vršnjacima. U radu su prikazane strategije koje su se pokazale učinkovitima u svakodnevnom radu, poput korištenja vizualnih podsjetnika (kartice s pravilima), vremenskog organiziranja aktivnosti pomoću pješanog sata, jasnih rutina i individualiziranog pristupa djetetu. Značajnu ulogu u pružanju podrške imalo je i uključivanje asistenta, čijim je dolaskom primijećen napredak u regulaciji ponašanja i usmjeravanju pažnje. Strategije su primjenjivane i tijekom aktivnosti projekta „4 elementa“, koje su dodatno poticale aktivno sudjelovanje i interes djeteta. Rad se osvrće i na otežane okolnosti koje su utjecale na proces pružanja podrške, poput izazova u suradnji s roditeljima te učestalih promjena odgojitelja unutar skupine. Cilj rada je prikazati važnost fleksibilnog, dosljednog i timskog pristupa u radu s djecom s ADHD-om u inkluzivnom vrtićkom okruženju.

Ključne riječi: ADHD, individualizirani pristup, inkluzija, poticajno okruženje, samoregulacija

GLAZBENO POTICAJNO OKRUŽENJE

Snježana Petej, Gita Bagarić

Glazbeno poticajno okruženje predstavlja važan dio odgojno-obrazovnog procesa u vrtiću te značajno pridonosi cjelovitom razvoju djeteta. Glazba kao medij potiče kreativnost, maštu, samostalnost, slobodu izražavanja, iskazivanja osjećaja i razvoj komunikacijskih sposobnosti, a istovremeno pomaže u stvaranju osjećaja pripadnosti i sigurnog ozračja među djecom. Kroz različite glazbene aktivnosti (pjevanje, sviranje instrumenata Orffovog instrumentarija, slušanja glazbe, ritmičkih igara, plesa, folklora) djeca razvijaju motoričke, kognitivne, emocionalne i socijalne vještine. Okruženje bogato glazbenim poticajima omogućuje djeci istraživanje zvukova, ritmova i pokreta kroz igru i iskustveno učenje pri čemu odgojitelj ima važnu ulogu u kreiranju prostora i planiranju aktivnosti koji je prilagođen dječjim interesima, razvojnim potrebama i karakteristikama. Takvo okruženje doprinosi razvoju i jačanju samopouzdanja i koncentracije, pozitivnog odnosa prema učenju te predstavlja važnu podršku cjelovitom razvoju djeteta u ranoj i predškolskoj dobi. Na taj način prostor "progovara glazbom" i postaje mali svijet velikih melodija, tj. mjesto koje potiče cjeloviti razvoj djeteta kroz iskustvo, igru i stvaralaštvo.

Ključne riječi: Aktivnost, igra, izražavanje, kreativnost, okruženje

IZMEĐU VIRTUALNE PODRŠKE I STVARNE POVEZANOSTI

Natalija Malić, Marija Srakec

U kontekstu današnje digitalne komunikacije, kod najmlađih generacija roditelja, primjećuje se osjetno smanjenje socijalnih kompetencija, osobito u komunikacijskom aspektu. Komunikacija se sve više odvija preko društvenih mreža, a sve manje u stvarnom okruženju s ljudima. Naprednu tehnologiju svakako treba iskoristiti kao podršku za edukaciju i povezivanje, te za brže i lakše obavljanje nekih životnih zadataka, ali ona nikako ne bi trebala dominirati kao oblik komunikacije. Odgojitelji mogu u značajnoj mjeri doprinijeti osnaživanju roditelja u njihovoj ulozi. Postoje mnogi načini u radu s roditeljima koji ih mogu motivirati na aktivno sudjelovanje u stvarnom okruženju. U ovom radu biti će prezentirani neki , koji su doveli do značajnih pomaka i rezultata: roditelji - od pasivnih slušatelja do aktivnih sudionika, motivacija za jačanje roditeljskih kompetencija kroz iskustvo, refleksiju i osjećaj povezanosti. Cilj ovog rada nije umanjiti značaj napretka tehnologije u različitim sferama života, već naglasiti značenje istinskih odnosa u kojima komunikacija nije samo riječ i slika. Roditelje treba ohrabrivati i motivirati da se u svom roditeljstvu ne baziraju samo na podršku različitih platformi i društvenih mreža , već da svoja iskustva stječu i razmjenjuju u odnosima sa stvarnim ljudima, a ponajprije u odnosima sa svojom djecom.

Ključne riječi: Digitalna komunikacija; motivacija; roditeljstvo; socijalne kompetencije

„OLIMPIJADA“ KROZ PRIZMU OČUVANJA MENTALNOG ZDRAVLJA DJECE

Đurđica Ivezić

Ovaj rad prezentira projekt „Olimpijada“ kroz prizmu očuvanja mentalnog zdravlja djece rane i predškolske dobi te osnaživanja partnerstva s roditeljima. Polazeći od postavke da je tjelesna aktivnost neraskidivo povezana s emocionalnom dobrobiti, projekt je osmišljen kako bi djeci pružio siguran prostor za razvoj rezilijentnosti, samoregulacije i pozitivne slike o sebi kroz sportske aktivnosti. Poseban naglasak stavljen je na suradnju s roditeljima koji su bili aktivno uključeni u sve faze projekta. Ovakav pristup omogućio je roditeljima da postanu izravni dionici odgojno-obrazovnog procesa, čime je ojačana uloga vrtića kao mjesta podrške cijeloj obitelji. Rezultati projekta, vidljivi kroz osvojene medalje, ali još značajnije kroz osnaženo zajedništvo i radost djece, ukazuju na to sportski izazovi i aktivnosti izravno doprinose mentalnom zdravlju. Kroz osjećaj postignuća i pripadnosti timu, djeca razvijaju socijalne vještine ključne za njihovu dugoročnu dobrobit, dok roditelji dobivaju uvid u važnost podržavajućeg okruženja za zdrav razvoj djetetove ličnosti."

Ključne riječi: emocionalna dobrobit, mentalno zdravlje, olimpijada, partnerstvo vrtića i obitelji, suradnja s roditeljima

TJEDAN MENTALNOG ZDRAVLJA U VRTIĆU

Lidija Stančić, Vlatka Stipanović

Mentalno zdravlje djece predstavlja temelj njihova cjelokupnog razvoja i dobrobiti. Ono ne podrazumijeva samo odsutnost teškoća, već i prisutnost osjećaja sigurnosti, prihvaćenosti i unutarnje ravnoteže. U ranom djetinjstvu djeca tek uče razumijeti svijet oko sebe, ali i vlastite emocije, potrebe i odnose s drugima. Upravo zato razdoblje boravka u vrtiću ima iznimnu važnost, jer se tada postavljaju temelji svih vještina potrebnih za kasnije funkcioniranje u društvu, učenju i izgradnju slike o sebi. U tjednu od 23. do 27. ožujka 2026. godine u okviru projekta „Tjedan mentalnog zdravlja u vrtiću“ u organizaciji od strane Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u mješovitoj skupini s cjelodnevnom programom engleskog jezika djeca su kroz razne aktivnosti (igre, izazove, edukativne sadržaje) učila prepoznavati i izražavati svoje osjećaje, prepoznavati svoje potrebe i zadovoljiti ih na prihvatljiv način. Osim vlastitih uočavali su i imenovali tuđe osjećaje, razvijali empatiju i pokazali brigu prema drugima. Sudjelovanjem u projektu ponovno smo osvijestili koliko je mentalno zdravlje djece važno te kako i koliko trebamo poticati cjeloviti emocionalni i socijalni razvoj djeteta kroz sigurno, podržavajuće i poticajno okruženje. Mentalno zdravlje u vrtiću ne razvija se kroz izdvojene aktivnosti, već kroz cjelokupnu atmosferu, odnose i način rada. Ono je prisutno u svakom pogledu, razgovoru i reakciji na dječje potrebe. Kada dijete odrasta u okruženju koje je podržavajuće, toplo i strukturirano, ono razvija ne samo znanja i vještine, nego i unutarnju stabilnost, otpornost i sposobnost suočavanja s izazovima koji ga čekaju u daljnjem životu.

Ključne riječi: mentalno zdravlje, emocije, empatija

DIJETE U SREDIŠTU, ODGOJITELJ NA RUBU: TKO BRINE O ONIMA KOJI BRINU?

Irena Fadljević

U suvremenom kontekstu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja odgojitelji su sve češće izloženi profesionalnom stresu uzrokovanom sve složenijim, dinamičnijim i zahtjevnijim uvjetima rada. Profesionalni stres definira se kao specifična vrsta stresa koja proizlazi iz radnog okruženja, a očituje se emocionalnom iscrpljenošću i smanjenim profesionalnim zadovoljstvom zaposlenika. Cilj rada jest, na temelju teorijskog pregleda relevantne literature, prikazati ključne čimbenike profesionalnog sagorijevanja te istaknuti važnost sustavne podrške i razvoja individualnih i sustavnih strategija očuvanja mentalnog zdravlja odgojitelja. Pregled nacionalnih i međunarodnih istraživanja ukazuje na brojne čimbenike profesionalnog stresa, među kojima se posebno ističu nepovoljni radni uvjeti, manjak stručne podrške i povećani administrativni zahtjevi. Navedeni čimbenici vidljivi su i u aktualnoj odgojno-obrazovnoj praksi, osobito u prekomjernom broju djece u skupinama, nedostatku i fluktuaciji stručnog kadra, izazovima suradnje među dionicima odgojno-obrazovnog procesa, što se posljedično odražava i na kvalitetu odgojno-obrazovnog rada. Osim organizacijskih čimbenika, značajnu ulogu imaju i emocionalni zahtjevi profesije koji uključuju regulaciju vlastitih emocija, empatiju i stalnu emocionalnu dostupnost u radu s djecom, roditeljima i kolegama. Dugotrajna izloženost stresnim radnim uvjetima može rezultirati razvojem sindroma sagorijevanja koji negativno utječe na profesionalno funkcioniranje, kvalitetu odgojno-obrazovnog procesa i opću dobrobit odgojitelja. Doprinos ovoga rada očituje se u isticanju potrebe za sustavnom brigom i jačanjem mentalnog zdravlja odgojitelja te naglašavanju važnosti razvoja dostupnih i konkretnih strategija podrške s ciljem prevencije profesionalnog sagorijevanja u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.

Ključne riječi: mentalno zdravlje, profesionalni stres, rani i predškolski odgoj i obrazovanje, sindrom sagorijevanja, strategije podrške

MOĆ PRIČE U VRTIĆU KROZ OSJETILA – PUTOVANJE KROZ PRIČU OD JASLICA DO PREDŠKOLSKO DOBI

Ivana Pajk Kraljević, Petra Fijan

Razvoj djeteta odvija se kao cjelovit proces u kojem su emocionalni, socijalni, spoznajni, motorički i govorno jezični aspekti međusobno povezani. U ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju odgojitelj ima ključnu ulogu u stvaranju poticajnog okruženja te u osmišljavanju aktivnosti koje omogućuju aktivno učenje i cjelovit razvoj djeteta. Također, treba voditi računa o prostorno-materijalnoj sredini i njezinom utjecaju na dijete. Polazeći od dječjih interesa i iskustava, integrirani pristup obuhvaća različita razvojna područja, fleksibilno planiranje te primjenu raznovrsnih metoda i oblika rada. U radu se kroz primjer dobre prakse prikazuje sklop aktivnosti na temu Moć priče u vrtiću kroz osjetila. Planirane i realizirane aktivnosti usmjerene su na poticanje jezično-komunikacijskog, osjetilnog, spoznajnog, motoričkog, socio-emocionalnog i kreativnog razvoja djece. Poseban naglasak stavlja se na važnost pričanja priča i korištenja slikovnica kao poticaja cjelokupnom razvoju djeteta. Priče i slikovnice pridonose razvoju govora i jezika, obogaćivanju rječnika, poticanju mašte i kreativnosti. Osim kognitivnih dobrobiti, omogućuju razvoj socio-emocionalnih kompetencija, razumijevanje emocija i razvoj empatije. Kroz različite aktivnosti potiče se i osjetilni razvoj djeteta, pri čemu se aktiviraju i povezuju sva osjetila – vid, sluh, dodir, miris i okus. Djeca priču ne doživljavaju samo slušanjem, već je istražuju, osjećaju i proživljavaju kroz neposredno iskustvo, čime se dodatno podupire cjeloviti razvoj. Rad prikazuje aktivnosti koje su provedene u jasličkoj i predškolskoj dobi. Također, prikazani su, korišteni didaktički i metodički postupci te uloga odgojitelja. Poseban naglasak stavlja se na prilagodbu aktivnosti dječjim potrebama i interesima, razvijanje partnerskog odnosa s roditeljima i lokalnom zajednicom i timski rad.

Ključne riječi: Jaslice, osjetila, priča, razvoj, vrtić

SAŽETAK PODRŠKE RANOM I PREDŠKOLSKOM ODGOJU KROZ MEĐUGENERACIJSKU SURADNJU RAZLIČITIH RAZINA ODGOJNO- OBRAZOVNOG SUSTAVA

Sunčica Šanta-Hanžeković

Primjer dobre prakse započeo je suradnjom vrtića i gimnazije kroz međugeneracijsko učenje i istraživačke STEAM aktivnosti s naglaskom na kemiju i kemijske pokuse, a kasnije se proširio i na osnovnu školu. Sve je krenulo od dječje znatiželje, interesa za enciklopedije, istraživanje i postavljanje pitanja, što je dovelo do formiranja istraživačkog centra u skupini i provođenju prvih jednostavnih pokusa. Suradnjom s učenicima i profesorima gimnazije djeca su kroz problemske priče, istraživačke aktivnosti i kemijske pokuse učila prepoznavati problem, postavljati pitanja, predlagati rješenja i donositi zaključke kroz iskustveno učenje. Kroz zajedničke aktivnosti razvijale su se socijalne, komunikacijske i istraživačke kompetencije, suradnja, zajedništvo i odgovorno sudjelovanje. Djeca su još više postala aktivni istraživači koji su samostalno predlagala nova istraživanja i tražila rješenje problema u svakodnevnim situacijama. Posebna vrijednost ostvarena je upravo kroz međugeneracijsko učenje i razvoj socijalnih vještina. Djeca vrtićke dobi razvijala su osjećaj sigurnosti, pripadnosti i prihvaćenosti u kontaktu sa starijim učenicima, dok su kroz zajedničke aktivnosti razvijala komunikacijske vještine, suradnju, međusobno pomaganje i uvažavanje različitih mišljenja. Redoviti susreti s gimnazijalkama, a kasnije i učenika osnovne škole, pozitivno su utjecali na dječju percepciju škole, novih odgojno-obrazovnih okruženja time smanjujući strah i nesigurnost vezanu za polazak u školu. Djeca su kroz neposredno iskustvo upoznala različite razine školovanja, školski prostor, načine rada i odnose među učenicima, profesorima, učiteljima čime su razvijala osjećaj sigurnosti, povjerenja i pozitivnog stava prema budućem obrazovanju. Posebno se razvijao osjećaj zajedništva jer su djeca starije učenike sada doživljavala kao prijatelje i podršku u učenju i istraživanju. S druge strane učenice gimnazije su kroz neposredan rad s djecom razvijala empatiju, odgovornost, strpljenje i socijalnu osjetljivost, ali i dobila uvid u važnost odgojno-obrazovnog rada i međugeneracijske podrške. Kroz zajedničko planiranje aktivnosti, vođenje pokusa i komunikaciju s djecom razvijale su organizacijske i komunikacijske kompetencije, ali i osjećaj društvene odgovornosti i aktivnog djelovanja u zajednici. Neposredno iskustvo rada s djecom doprinijelo je i njihovom promišljanju o profesionalnoj orijentaciji i budućem zanimanju vezanom za odgojno

– obrazovni rad. Potaknute pozitivnim iskustvom rada s djecom u suradnji sa svojim profesoricama, našim stručnim timom i odgojiteljima organizirale su u vrtiću volonterski dan te jednom mjesečno dolaze aktivno sudjelovati u odgojno-obrazovnom radu grupe. Time smo nastavili razvijati suradnju između različitih razina odgojno-obrazovnog sustava. Značajan doprinos ostvaren je upravo kroz međusobno povezivanje različitih razina odgojno-obrazovnog sustava vrtića, osnovne škole i gimnazije – čime se stvaralo poticajno okruženje za razvoj svakog pojedinca. Suradnja djece vrtićke dobi, učenika osnovne škole, gimnazijalki i odgojno-obrazovnih djelatnika omogućila je kontinuirano učenje, razmjenu iskustava i razvoj socijalnih odnosa kroz istraživačke aktivnosti. Takvim povezivanjem ostvarena je kontinuirana podrška učenju i razvoju djece i mladih, a suradnja između ustanova postala je primjer kako zajedničko djelovanje različitih razina odgojno – obrazovnog sustava doprinosi razvoju socijalnih, emocionalnih, komunikacijskih i istraživačkih vještina i kompetencija te jačanju zajednice u cjelini.

Ključne riječi: Međugeneracijska suradnja, razvoj različitih vještina i kompetencija, STEAM aktivnosti, suradnja između ustanova

INTEGRACIJA I OBRNUTA INTEGRACIJA U VRTIĆU

Alieta Vojnović, Petra Vučko

Posebni poludnevni program za djecu predškolske dobi s poremećajem iz spektra autizma (PSA) namijenjen je djeci sa sumnjom na razvojne teškoće i/ili dijagnosticiranim poremećajem iz spektra autizma, u dobi od tri godine do polaska u školu. U skupini boravi petero djece, a s njima rade edukacijski rehabilitator i odgojitelj. Program je tranzicijskog karaktera te djeca u njemu ostaju najdulje dvije godine, s ciljem pripreme za uključivanje u redovne programe odgoja i obrazovanja. S obzirom na specifične potrebe djece s PSA, rad se temelji na individualiziranom pristupu kojim se potiče razvoj komunikacijskih, socijalnih i funkcionalnih vještina važnih za uspješnu integraciju. Istovremeno, djeci se svakodnevno omogućuju strukturirane interakcije s vršnjacima tipičnog razvoja kroz različite oblike integracije i obrnute integracije. Suradnja se ostvaruje kroz zajedničke slobodne aktivnosti, boravak djece s PSA u redovnim skupinama uz podršku rehabilitatora ili odgojitelja te dolazak djece iz redovnih skupina u posebnu skupinu. Aktivnosti se planiraju prema interesima i mogućnostima djece, uz pripremu i podršku odgojitelja i rehabilitatora. Predavanje prikazuje primjer suradnje redovne odgojne skupine „Pingvini” i posebne skupine za djecu s PSA „Leopardići” kroz aktivnosti integracije i obrnute integracije. Naglasak je stavljen na razvoj socijalnih i komunikacijskih vještina, prihvaćanje različitosti, poticanje empatije i stvaranje pozitivnih vršnjačkih odnosa. Kroz zajedničke aktivnosti djeca razvijaju osjećaj pripadnosti i tolerancije, dok djeca s PSA imaju priliku generalizirati usvojene vještine u različitim okruženjima. Rad također ističe važnost timske suradnje odgojitelja i edukacijskog rehabilitatora kao ključnog čimbenika uspješne inkluzivne prakse.

Ključne riječi: Empatija, inkluzija, integracija, poremećaj iz spektra autizma, socijalne vještine

MALI ISTRAŽIVAČI VELIKE EUROPE

Jelena Lazaneo Stančin, Patricija Kovačić

Projekt „Mali istraživači velike Europe“ proveden je u starijoj odgojno-obrazovnoj skupini „Ribice“. Usmjeren je na poticanje interkulturalnosti i razumijevanja kulturalnih raznolikosti u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. Polazeći od problema nedovoljne izloženosti djece različitim kulturama u formalnom i neformalnom okruženju, projekt nastoji istražiti na koje načine sustavno planirane aktivnosti mogu doprinijeti razvoju kulturne svijesti, komunikacijskih vještina i socijalnih kompetencija djece. U teorijskom dijelu rad se oslanja na suvremene koncepte interkulturalnog odgoja, sociokulturne teorije učenja te Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, koji naglašava važnost poštovanja različitosti, suradnje i aktivnog sudjelovanja djece. Metodološki, projekt je oblikovan kao kvalitativna studija prakse s naglaskom na promatranje, dokumentiranje i refleksiju provedenih aktivnosti. Tijekom pet mjeseci djeca istražuju europske države kroz jezik, hranu, poznate građevine, prirodu i kulturne simbole. Poseban naglasak stavljen je na inkluzivnost i etičnost rada: sve aktivnosti planirane su u skladu s razvojnim potrebama djece, uz uvažavanje njihovih interesa i dobrobiti te aktivno uključivanje roditelja koji u projekt unose elemente vlastitih kultura. Rezultati pokazuju da su djeca razvijala ključne kompetencije za cjeloživotno učenje, osobito komunikaciju na stranim jezicima, socijalnu i građansku kompetenciju te kulturnu svijest i izražavanje. Djeca su međusobno razmjenjivala iskustva, uvažavala različitosti i prepoznavala vrijednosti multikulturalnog društva. Odgojitelji su kroz evaluaciju istaknuli pozitivan utjecaj projektnog pristupa na dječju motivaciju, kreativnost i suradničko učenje. Znanstveni i stručni doprinos rada očituje se u prikazu dobre prakse koja potvrđuje da interkulturalno usmjereni projekti u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju učinkovito potiču dječju socijalnu osjetljivost, otvorenost i razumijevanje drugih kultura.

Ključne riječi: dobrobiti, kompetencije, kreativnost, kulturalna raznolikost, multikulturalnost, suradnja vrtića i roditelja

SURADNJA S RODITELJIMA

Kristina Košanski, Branka Đaković Bjelajac

Suradnja s roditeljima jedan je od temeljnih preduvjeta za optimalan razvoj djeteta u vrtićkom okruženju. Najčešće pod suradnjom podrazumijevamo dvosmjernu, otvorenu komunikaciju kojoj je cilj uskladiti odgojne postupke kod kuće i u vrtiću. Neki od uobičajenih načina suradnje vrtića i obitelji su svakodnevna komunikacija prilikom (od)dovođenja djeteta, individualne konzultacije, roditeljski sastanci, radionice i zajednička druženja. Mnogo je izazova suradnje u današnjem vremenu modernog roditeljstva kao što su nedostatak vremena, preopterećenost obvezama i nedovoljno shvaćanje dobrobiti partnerstva za razvoj djeteta. Odgajatelji imaju ključnu ulogu u pretvaranju roditelja u aktivne sudionike odgojno – obrazovnog procesa, a ovaj rad prikazat će neke od suvremenih modaliteta suradnje koje provodimo u vrtićkoj Montessori skupini Krijesnica. Partnerstvo s roditeljima gradimo kroz boravak roditelja u skupini, kako na značajne datume iz kalendara (Dani jabuka, Dani kruha i sl.), tako i na predstavljanje zanimanja (roditelj znanstvenik, farmaceut, umjetnik, sestra balerina itd.), obiteljskih putovanja (putovanje preko Atlantika) i roditeljskih hobija (apstraktno slikarstvo). Roditelji su pozvani sudjelovati u aktivnostima skupine (vježbanje za Tjedan mobilnosti, izrada štapnih lutaka za kazalište, sadnja cvijeća) i zajednički s djecom izrađuju tematske kartonske torte za proslavu rođendana. Konkretnim primjerima aktivnosti prikazat ćemo neke od dobrobiti partnerstva vrtića i obitelji kao što su stvaranje ozračja zajedništva, izgrađivanje šire slike o djetetu, emocionalno zadovoljstvo djeteta, razvoj roditeljskih kompetencija, novi način percipiranja razvojnih mogućnosti djeteta i drugo.

Ključne riječi: partnerstvo s roditeljima, suradnja, vrtićko okruženje

KAD POKRET POKRENE MOZAK...

Anamarija Plenković i Deša Čížek

Mentalno zdravlje djece i fizička aktivnost snažno su povezani. Kretanje nije važno samo za tijelo, nego i za emocije, ponašanje i razvoj mozga. Fizička aktivnost kod djece: potiče lučenje "hormona sreće" (endorfini, serotonin), smanjuje stres, tjeskobu i napetost, poboljšava koncentraciju i pažnju, jača samopouzdanje ("Mogu ja to!"), pomaže u regulaciji emocija. Djeca kroz pokret često izražavaju ono što ne mogu riječima. Djeca koja su redovito aktivna: lakše surađuju s drugima, bolje podnose frustracije, imaju manje problema s ponašanjem, kvalitetnije spavaju, pokazuju više radosti i spontanosti. Nedostatak fizičke aktivnosti može dovesti do nemira ili, suprotno, povučenosti, povećane razdražljivosti, problema s koncentracijom, viška energije koji se "izlijeva" kroz nepoželjna ponašanja i većeg rizika od anksioznosti. Svakodnevne kratke aktivnosti poput jutarnjeg razgibavanja, plesa uz glazbu, mini poligona (skakanje, provlačenje, balansiranje), igara s loptom, istezanja uz priču ili glazbu potiču mentalno zdravlje djece. Kretanje je "prirodni lijek" za dječje mentalno zdravlje. Dijete koje se kreće lakše uči, bolje se osjeća i zdravije se razvija. Elementi igre koji dokazano stimuliraju mentalni razvoj djece kao i specifične vježbe i aktivnosti koje razvijaju koordinaciju pokreta i motoriku pomažu razvijati brzinu razmišljanja i zaključivanja. U predškolskom uzrastu razvoj mozga i veza među neuronima je neusporedivo veći nego nakon sedme godine. Stimulativno okruženje, igre i aktivnosti posebno su važni za razvoj intelektualnih sposobnosti kao i za razvoj motoričkih, grafomotoričkih, govornih i glazbenih sposobnosti. U radu s djecom predškolskog uzrasta već se koriste aktivnosti za razvoj mozga poput kinezioloških aktivnosti, vježbi fine motorike, vježbi kognitivnih sposobnosti, te vježbi za razvoj funkcionalnog mišljenja. Djeca kroz osmišljene aktivnosti i vježbe nesvjesno razvijaju svoju koordinaciju i osjećaj za prostor čime povećavaju broj sinapsi u mozgu. Potrebno je osvijestiti važnost poticanja ovakvih aktivnosti u svrhu razvoja intelektualnih, motoričkih i specifičnih sposobnosti.

Ključne riječi: Funkcionalno mišljenje, kineziološke aktivnosti, kognitivne sposobnosti, stimulacija sinapsi, stimulativno okruženje

EMOCIONALNA PISMENOST U RANOJ I PREDŠKOLSKOJ DOBI

Danijela Vrbetić i Ivanka Ivančić

Rana i predškolska dob predstavlja važno razdoblje u kojem se postavljaju temelji za cjelokupni rast i razvoj. Stabilan razvoj djeteta doprinosi osjećaju sigurnosti, zadovoljstva, prihvaćenosti i pripadnosti, a to se postiže kroz odnose s roditeljima, odgojiteljima, vršnjacima te svakodnevnim iskustvima. Poticajno i stabilno okruženje utječe na uspostavljanje kvalitetnih odnosa, razvijanje empatije i samopouzdanja te se djeca lakše nose s izazovima svakodnevnog života. U suvremenom društvu važno je osvijestiti ulogu roditelja, skrbnika i odgojitelja u stvaranju pozitivnog i poticajnog okruženja za dijete. Predškolsko razdoblje je vrijeme intenzivnog razvoja tijekom kojeg djeca upoznaju sebe i svijet oko sebe. U odgojno-obrazovnim ustanovama razvoj djeteta potiče se kroz različite aktivnosti poput igre, suradničkih odnosa, razgovora i stvaranja osjećaja sigurnosti i prihvaćenosti. Pravovremeno prepoznavanje dječjih potreba i stvaranje poticajnog i sigurnog okruženja ima važnu ulogu u oblikovanju djetetove slike o sebi, razvoj empatije, socijalnih vještina i bolju prilagodbu na svakodnevne izazove. Emocionalna pismenost temelj je kvalitetnog razvoja djeteta rane i predškolske dobi."

Ključne riječi: Cjelokupni razvoj, dječje potrebe, emocionalna pismenost, empatija

DJETINJSTVO POD PRITISKOM: VAŽNOST SLOBODNE IGRE U SUVREMENOM ODGOJU

Barbara Halić, Vanja Dobša

Suvremeno djetinjstvo obilježeno je sve izraženijim strukturiranjem dječjeg vremena i smanjenjem prostora za slobodnu, spontanu igru. Djeca su sve ranije uključena u organizirane aktivnosti, dok svakodnevica sve češće prati ritam i očekivanja odraslih. Slobodna igra postupno se zamjenjuje unaprijed planiranim i „korisnim“ sadržajima, a vrijeme djece sve se više prilagođava potrebama odraslih. U izlaganju se problematika ubrzanog i preplaniranog djetinjstva razmatra kroz koncept „hurried child“ Davida Elkinda, koji upozorava na prerano preuzimanje tempa, očekivanja i obrazaca funkcioniranja odraslih. Poseban naglasak stavlja se na moguće posljedice pretjerane strukturiranosti dječjeg vremena, poput smanjene tolerancije na frustraciju, teškoća u samostalnoj organizaciji igre, emocionalne preopterećenosti i povećane potrebe za stalnim vanjskim vođenjem. Problematika se prikazuje kroz perspektive odgajatelja, roditelja, psihologa i djece, pri čemu se posebno ističe promjena iskustva djetinjstva u suvremenom društvenom kontekstu. Propituje se način na koji suvremeni društveni obrasci i očekivanja oblikuju roditeljstvo, dječju svakodnevicu i doživljaj slobodnog vremena. Uz teorijski prikaz problematike, prikazuju se i primjeri odgojno obrazovne prakse usmjereni na očuvanje spontanosti, slobodne igre i emocionalne dobrobiti djece. Posebna se pozornost posvećuje aktivnostima i iskustvima koja djeci omogućuju razvoj mašte, emocionalnu regulaciju i spontano stvaranje značenja bez unaprijed definiranog rezultata. Izlaganje naglašava važnost suradnje s roditeljima i zajedničkog promišljanja o potrebi za ravnotežom između organiziranih sadržaja i dječje potrebe za spontanošću, odnosima, dosadom i slobodnim istraživanjem. Cilj rada nije kritika organiziranih aktivnosti, već otvaranje prostora za stručno promišljanje o iskustvu suvremenog djetinjstva i važnosti očuvanja prostora za slobodnu igru, emocionalnu sigurnost i spontanost u svakodnevnom životu djece.

Ključne riječi: emocionalna dobrobit djece; hurried child; preplanirano djetinjstvo; slobodna igra; suvremeno djetinjstvo

USVAJANJE VJEŠTINA RELAKSACIJE U ODGOJNOJ SKUPINI

Dijana Holjevac

Usvajanje vještina relaksacije u odgojnoj skupini važno je za cjelovit razvoj djece jer doprinosi emocionalnoj stabilnosti, osjećaju sigurnosti i kvalitetnijim odnosima u skupini. U suvremenom odgojno-obrazovnom radu djeca su često izložena velikom broju podražaja, zbog čega se javlja potreba za aktivnostima koje potiču smirenost, koncentraciju i samoregulaciju. Ovim radom želi se pokazati koliko redovita primjena tehnika opuštanja i relaksacije pozitivno utječe na emocionalni razvoj djece, ponašanje u skupini i stvaranje ugodnog odgojno-obrazovnog okruženja. Projekt se provodio tijekom jedne pedagoške godine u suradnji i zajedničkom djelovanju tima odgojitelja, čija je međusobna podrška, planiranje i refleksija bila ključna za njegovu uspješnu provedbu i održivost. Relaksacijske aktivnosti pomažu djeci da prepoznaju i izraze emocije, smanje napetost i razvijaju kontrolu nad vlastitim ponašanjem. U odgojnoj skupini provodile su se kroz različite metode kao što su vježbe disanja, masaže, vizualizacije, kreativne igre koje potiču opuštanje i druge mindfulness aktivnosti prilagođene dobi djece. Posebna vrijednost projekta bila je upravo timska suradnja odgojitelja, koji su zajednički osmišljavali, prilagođavali i evaluirali aktivnosti prema potrebama djece. Važnu ulogu imaju odgojitelji koji stvaraju mirno i poticajno okruženje, svojim primjerom pokazuju tehnike opuštanja te potiču djecu na redovito sudjelovanje. Kontinuiranom primjenom relaksacijskih aktivnosti djeca razvijaju osjećaj unutarnjeg mira, bolje se koncentriraju, lakše surađuju s vršnjacima i uspješnije se nose sa stresnim situacijama. Usvajanje vještina relaksacije ne doprinosi samo trenutnom osjećaju ugođe, nego i dugoročnom razvoju emocionalne inteligencije i mentalnog zdravlja djece. Zato relaksacija treba biti sastavni dio svakodnevnog života odgojne skupine i važan element kvalitetnog odgojno-obrazovnog rada. Usvajanje vještina relaksacije ne doprinosi samo trenutnom osjećaju ugođe, nego i dugoročnom razvoju emocionalne inteligencije i mentalnog zdravlja djece. Zato relaksacija treba biti sastavni dio svakodnevnog života odgojne skupine i važan element kvalitetnog odgojno-obrazovnog rada, posebno kada se provodi kroz suradnju i zajedničku predanost tima odgojitelja.

Ključne riječi: emocionalni razvoj, mentalno zdravlje djece, relaksacija, samoregulacija

VRLO GLADNA GUSJENICA

Antonia Janči

Projekt temeljen na priči Vrlo gladna gusjenica pokazuje kako slikovnica može biti poticaj za stvaranje okruženja koje podržava dobrobit djece, njihovu znatiželju i aktivno sudjelovanje u procesu učenja. Interes koji je slikovnica pobudila kod djece prerastao je u istraživački projekt tijekom kojeg su djeca upoznavała životni ciklus gusjenice, njezino stanište, prehranu i promjene kroz razvoj. Jedna vrlo gladna gusjenica kod djece budi znatiželju za istraživanjem svijeta gusjenice. Isto tako djeca su pokazala interes za sudjelovanje u drugačijem načinu rada. Projekt je proveden u redovnoj vrtičkoj skupini, uz primjenu elemenata Montessori pedagogije prilagođenih svakodnevnom radu. Naglasak je stavljen na individualni pristup, slobodu izbora aktivnosti, pripremljeno okruženje i poštivanje interesa svakog djeteta. Takav način rada omogućio je djeci razvoj samostalnosti, osjećaja kompetentnosti i sigurnosti, što predstavlja važan temelj njihove emocionalne i socijalne dobrobiti. Kroz različite istraživačke, likovne, glazbene, jezične i dramske aktivnosti djeca su obogaćivala rječnik, razvijala predmatematičke vještine, učila surađivati te izražavati vlastite ideje i osjećaje. Posebna vrijednost projekta očitovala se u stvaranju poticajnog okruženja u kojem su djeca slobodno postavljala pitanja, istraživala i učila vlastitim tempom. U aktivnosti su bili uključeni i roditelji, čime je dodatno osnažena suradnja obitelji i vrtića kao važan čimbenik dobrobiti djece. Projekt je istovremeno pridonio profesionalnom razvoju odgojitelja kroz promišljanje vlastite prakse, osmišljavanje novih poticaja i primjenu suvremenih pedagoških pristupa. Iskustva provedbe potvrđuju da istraživačko učenje, uz elemente Montessori pedagogije, može značajno doprinijeti stvaranju uključivog i podržavajućeg okruženja u kojem djeca razvijaju svoje potencijale, a odgojitelji jačaju profesionalne kompetencije i zadovoljstvo vlastitim radom.

Ključne riječi: dobrobit djece, istraživačko učenje, Montessori elementi, poticajno okruženje, profesionalni razvoj odgojitelja

VAŽNOST POTICAJNOG OKRUŽENJA U POSEBNOM CJELODNEVNOM SPORTSKOM PROGRAMU DV „VJEVERICA“

Nataša Stošić i Petra Morić

Poticajno okruženje u Posebnom cjelodnevnom sportskom programu dječjeg vrtića „Vjeverica“ ima važnu ulogu u cjelovitom razvoju djeteta. Kroz kvalitetno osmišljene aktivnosti i kreativno i motivirajuće okruženje djeci se omogućuje razvoj motoričkih sposobnosti, jačanje samopouzdanja, stvaranje pozitivne slike o sebi te usvajanje zdravih životnih navika od najranije dobi. Takvo okruženje podrazumijeva sigurnost, emocionalnu podršku, dostupnost raznovrsnih poticaja za kretanje i igru, poticaj na maštanje i kreativnost te uvažavanje individualnih potreba i mogućnosti svakog djeteta. U Posebnom cjelodnevnom sportskom programu naglasak je na učenju kroz igru, istraživanje pokreta i spontano izražavanje djece. Odgojitelj ima važnu ulogu u stvaranju pozitivne atmosfere u kojoj dijete osjeća prihvaćenost, slobodu i motivaciju za sudjelovanje. Primjereno oblikovan prostor, raznoliki rekviziti i aplikacije koje izrađuju zajedno odgojitelji i djeca te suradnički odnosi među djecom dodatno pridonose razvoju socijalnih vještina, upornosti, suradnje i osjećaja pripadnosti skupini. Poticajno sportsko okruženje omogućuje djeci razvoj koordinacije, ravnoteže, preciznosti i izdržljivosti uz istovremeni utjecaj na razvoj emocionalnih i spoznajnih kompetencija. Posebna važnost pridaje se individualiziranom pristupu, pohvali i poticanju dječje samostalnosti čime se razvija unutarnja motivacija za tjelesnu aktivnost. Kvalitetno planiran Sportski program u čemu sudjeluju odgojitelji, kineziolozi i članovi stručnog tima Vrtića doprinosi stvaranju pozitivnog odnosa prema kretanju i zdravom načinu života što predstavlja važan temelj za daljnji rast i razvoj djeteta. Aktivnosti, igre i projekti Posebnog cjelodnevnog sportskog programa predstavljaju važan dio djetetova svakodnevnog života. Kroz poticajno i sigurno okruženje djeci se na holistički način omogućuje razvoj motoričkih, socijalnih, emocionalnih i spoznajnih kompetencija. Poticajno i kvalitetno oblikovano okruženje predstavlja temelj suvremenog odgojno-obrazovnog rada u ranom i predškolskom odgoju jer svojim sadržajima, odnosima i organizacijom izravno utječe na cjelovit razvoj djeteta, njegovu autonomiju istraživački potencijal i aktivno sudjelovanje u vlastitom procesu učenja.

Ključne riječi: cjeloviti razvoj, holistički pristup, integracija, Poseban cjelodnevni sportski program

OD DJEČJEG CRTEŽA DO ZAJEDNIČKE PRIČE

Tea Belan

Projekt je započeo svakodnevnim spontanym crtanjem „lutkica“ jedne djevojčice, kojem su se nakon nekog vremena pridruživala i druga djeca iz skupine. Boravci na Starom gradu Dubovac u sklopu projekta „Moj grad i ja prijatelja dva“ dodatno su potaknuli dječju maštu, osmišljavanje likova, dodjeljivanje uloga i stvaranje zajedničke priče. Uvažavanjem dječjih interesa i spontanym ideja nastajala je audio-vizualna priča „Priča o 4 rijeke“ koju su djeca razvijala kroz crtanje, razgovore, suradnju i različite oblike kreativnog izražavanja. Tema projekta postupno se širila kroz različite centre aktivnosti u sobi dnevnog boravka. Djeca su u centru građenja izrađivala dvorce i gradove od drvenih kocaka, tornjeve od bojica te kroz igru i suradnju nadograđivala zajedničku priču. Posebna pažnja posvećena je uključivanju djece različitih interesa i mogućnosti. Dječak s teškoćama u razvoju, koji nije pokazivao interes za crtanjem likova, uključio se u projekt kroz bojanje likova čime je i sam postao dio zajedničkog stvaranja. Djeca su tijekom projekta razvijala maštu, komunikaciju, suradnju i osjećaj pripadanja skupini, dok je suvremena tehnologija korišten kao sredstvo kreativnog izražavanja i dokumentiranja dječjeg stvaralaštva.

Ključne riječi: audio-vizualna priča, dječja kreativnost, dječji interesi, suradnja, zajedničko stvaranje

ETWINNING PROJEKT „ONE PICTUREBOOK, MANY FRIENDS“

Martina Budrović i Ina Đuraš

Tema izlaganja je provedba eTwinning projekta „One picturebook, many friends“ u kontekstu vrlo ranog učenja engleskog jezika u mješovitim odgojno-obrazovnim skupinama. Slikovnica, snažan motivacijski alat koji potiče dječje izražavanje, kreativnost i komunikaciju, bila je poticaj za uključivanje u eTwinning projekt. Projekt je proveden svakodnevnim aktivnostima koje su uključivale korištenje slikovnice, lutke i digitalnih alata te suradnju s vršnjacima iz drugih zemalja. Djeca su aktivno sudjelovala u stvaranju vlastitih slikovnica, usvajala vokabular na engleskom jeziku te ga primjenjivala u komunikaciji. Slikovnice su postale sredstvo međunarodne razmjene i međusobnog upoznavanja djece različitih kultura. U izlaganju će se prikazati iskustva iz prakse te rezultati kvalitativnog istraživanja provedenog nakon realizacije projekta među odgojiteljima. Rezultati pokazuju da su djeca spontano koristila engleski jezik te razvijala samopouzdanje i interes za druge kulture. Posebno se istaknula uloga slikovnice i lutke kao emocionalnog i komunikacijskog poticaja kod djeteta s teškoćom u govoru. Naglašava se važnost jezika kao sredstva povezivanja te ističe potencijal eTwinning platforme u obogaćivanju odgojno-obrazovne prakse i profesionalnom razvoju odgojitelja. U tom kontekstu, slikovnica se ističe kao ključan medij u vrlo ranom usvajanju engleskog jezika jer potiče motivaciju, emocionalnu uključenost, razvoj razumijevanja i govorne produkcije, zbog čega zauzima važno mjesto u suvremenim pristupima ranog učenja engleskog jezika.

IZMEĐU RUTINA I PROMJENA - LJETNA REORGANIZACIJA RADA DJEČJEG VRTIĆA

Helena Biškup i Adrijana Višnjić-Jevtić

Ljetna organizacija rada dječjih vrtića podrazumijeva različite oblike reorganizacije odgojno-obrazovnog procesa, poput spajanja odgojnih skupina, promjene prostora boravka djece te promjene odgojitelja. Takve promjene mogu utjecati na emocionalnu sigurnost djece, kontinuitet svakodnevnih rutina i kvalitetu odgojno-obrazovnog rada (Visković i Miočić, 2024). Cilj ovog rada je istražiti iskustva i percepcije odgojitelja i ravnatelja o prilagodbi djece tijekom ljetne reorganizacije rada u dječjim vrtićima te utvrditi najčešće izazove i strategije prilagodbe u izmijenjenim organizacijskim uvjetima. Istraživanje će biti provedeno anketnim upitnikom na uzorku od 150 odgojitelja zaposlenih u dječjim vrtićima u Republici Hrvatskoj, dok će iskustva i perspektive ravnatelja biti prikupljene putem polustrukturiranih intervjuja. Očekuje se da će rezultati istraživanja pružiti uvid u postojeće prakse organizacije rada tijekom ljetnih mjeseci, ukazati na izazove s kojima se susreću odgojitelji i ravnatelji te identificirati čimbenike koji pridonose uspješnijoj prilagodbi djece. Rad će doprinijeti boljem razumijevanju prijelaza u kontekstu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te proširiti spoznaje o nedovoljno istraženom području ljetne reorganizacije rada u dječjim vrtićima. Dobiveni rezultati mogli bi poslužiti kao smjernice za unapređenje organizacijske i odgojno-obrazovne prakse te očuvanje kvalitete ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja tijekom ljetnih mjeseci.

Ključne riječi: ljetna organizacija, prijelazi, prilagodba

MENTALNO ZDRAVLJE ODGOJITELJA I DJECE U SUSTAVU RANOG I PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA

Lana Čorak Kružić, Karolina Mujić

Mentalno zdravlje odgojitelja i djece u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja čimbenik je koji uvelike određuje kvalitetu provedbe odgojno obrazovnog rada s posebnim naglaskom na socio-emocionalni razvoj djeteta. Međusobno prepoznavanje emocija, razvoj empatije, privrženost i emocionalna regulacija vode do osjećaja sigurnosti i prihvaćenosti, te posljedično nastaje pozitivna klima u odgojno-obrazovnoj skupini. Odgojitelj kao jedan od ključnih djetetovih modela zaslužan je za stvaranje sigurnog i podržavajućeg okruženja za dijete. Zbog toga je važno da posjeduje sposobnost regulacije vlastitih emocija, da je stalno emocionalno dostupan u radu s djecom i roditeljima. U radu odgojitelja sve je više prisutan stres, iscrpljenost, profesionalno sagorijevanje i opterećenje zbog čega je važno posvetiti se njegovanju odgojiteljeva mentalnog zdravlja. Djeca i odgojitelji emocionalno su povezani i utječu jedni na druge. Rad uključuje istraživački dio koji je proveden putem ankete. Cilj provođenja ankete bio je ispitati percepciju odgojitelja o utjecaju njihovog emocionalnog stanja na atmosferu vrtićke skupine. Tri četvrtine ispitanika slaže se kako su dječje i odgojiteljeve emocije međusobno povezane i utječu jedne na druge. Više od pola ispitanika potvrđuje češće sukobe djece unutar grupe ako je odgojitelj pod stresom. Svi ispitanici potvrđuju kako djeca prepoznaju njihove emocije. Tri četvrtine ispitanika slaže se s time da je potrebno posvećivati više pažnje mentalnom zdravlju odgojitelja.

Ključne riječi: dijete, mentalno zdravlje, odgojitelj, odgojno-obrazovna skupina, socioemocionalni razvoj

ISTRAŽIVANJE ZANIMANJA KROZ IGRU

Karolina Mladiček, Anita Katalinić

Istraživanje zanimanja kroz igru i aktivnosti organizirane u suradnji s roditeljima omogućuje djeci na njima poznat način upoznavanje širokog spektra zanimanja i različitih poslova. Cilj ovog projekta je upoznavanje djece s različitim zanimanjima te uključiti roditelje u odgojno-obrazovni proces. Upoznavanje različitih zanimanja u bogatom i raznovrsnom okruženju omogućuje djeci učenje čineći i surađujući s drugom djecom i odraslima. Nadalje, djeci se stvara svijest o važnosti različitih poslova za funkcioniranje društva, potiče razvoju vlastitog interesa, znatiželje i istraživanju vlastitih želja. Roditelji kao aktivni sudionici u razvoju djeteta uključeni su u ovaj oblik projektnog istraživanja djece kao prvi modeli svoga zanimanja koja su djeca imala mogućnost upoznati. Suradnja s roditeljima pridonosi procesu učenja te pružaju primjere dobre prakse iz stvarnog života te se potiče rani razvoj značenja rada te zadataka odraslih u poslovnom svijetu. Svojom aktivnom uključenosti sudjelovali su u realizaciji dječjeg istraživanja, predstavljanjem i pripremanjem raznih aktivnosti za djecu u skupini, organiziranjem odlaska na njihova radna mjesta, roditelji su aktivno surađivali u odgojno obrazovnom procesu rada. Planiranjem i osmišljavanjem predstavljanja i upoznavanja djece sa odabranim zanimanjem osigurali smo inspirativno i poticajno prostorno materijalno okruženje koje je zadovoljavalo sve potrebe i interese djece. Aktivnosti su planirane kako bi zadovoljile sva razvojna područja djece. Organizirane su kroz razgovore i radionice s roditeljima u skupini (predstavljanje zanimanja), istraživačke centre, igre uloga i dramatiziranja, aktivnosti raznovrsnog izražavanja i stvaranja, posjete i suradnja s lokalnom zajednicom. Projekt jača povezanost vrtića i obitelji, razvijanje socijalnih i komunikacijskih vještina djece i iskustveno učenje. Zaključeno je da djeca pokazuju veliki interes za zanimanja kada su predstavljena neposredno u suradnji s roditeljima, a organizirane posjete povećavaju motivaciju i uključenost djece, razvoj komunikacije i samopouzdanja i razumijevanje uloga u društvu. Kako projekt još uvijek traje u budućem djelovanju se može uključiti još veći broj roditelja i zanimanja, više posjeta i uključenosti lokalne zajednice te razvijati dugoročnije projekte na ovu temu.

Ključne riječi: cjeloviti razvoj, iskustveno učenje, suradnja

POTICAJNO OKRUŽENJE ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE DJECE S AUTIZMOM (PSA) U PREDŠKOLSKOJ DOBI U CENTRU ZA AUTIZAM

Štefica Škrlić, Iva Martinović

Poticažno okruženje u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju temelj je cjelovitog razvoja djeteta jer omogućuje učenje kroz igru, istraživanje, kreativno izražavanje i aktivnu interakciju s okolinom. Suvremena pedagoška shvaćanja dijete promatraju kao aktivnog konstruktora znanja koji kroz vlastita iskustva razvija razumijevanje svijeta, dok je uloga odgojitelja usmjerena na oblikovanje okruženja koje podržava dječju znatiželju, autonomiju, kreativnost i istraživačke procese (Slunjski, 2013; Vygotsky, 1978). Posebnu vrijednost u stvaranju poticajnog okruženja imaju prirodni materijali koji svojom otvorenosti i raznolikošću omogućuju djeci slobodno istraživanje, manipulaciju, likovno izražavanje i stvaranje vlastitih ideja. U radu se prikazuju primjeri iz svakodnevne odgojno-obrazovne prakse s djecom u dobi od četiri do pet godina, u kojima prirodni materijali poput kamenčića, lišća, grančica i plodova postaju sredstvo istraživanja, suradnje, umjetničkog izražavanja i učenja. Djeca kroz spontanu igru i likovne aktivnosti razvijaju različite kompetencije. Kombiniranjem prirodnih materijala stvaraju uzorke, prostorne kompozicije i likovne radove, pritom razvijajući maštu, estetsku osjetljivost i sposobnost divergentnog mišljenja. Aktivnosti potiču samostalno postavljanje problema, donošenje zaključaka, suradnju s vršnjacima te razvoj osjećaja uspješnosti, pripadnosti i emocionalne dobrobiti. Rezultati promatranja ukazuju na visoku razinu dječje uključenosti, motivacije i kreativnosti u okruženju koje omogućuje slobodu izbora i aktivno sudjelovanje. Posebno se ističe važnost estetski oblikovanog i materijalno bogatog prostora koji potiče dječju znatiželju, istraživanje i likovno stvaralaštvo. Uloga odgojitelja pritom se očituje u pažljivom promatranju, dokumentiranju i suptilnom usmjeravanju procesa učenja bez nametanja gotovih rješenja. Takav pristup omogućuje prepoznavanje i podržavanje individualnih interesa i potencijala svakog djeteta.

Zaključno, poticajno okruženje oblikovano kroz bogatu i smisleno organiziranu interakciju s prirodnim materijalima doprinosi dobrobiti djece te podržava njihovo aktivno, iskustveno, kreativno i cjelovito učenje. Stvaranjem sigurnog, estetski oblikovanog i istraživački poticajnog okruženja odgojitelj djece omogućuje iskustva kroz koja rastu, uče i razvijaju dobrobit na cjelovit način, u skladu sa smjernicama Nacionalnog kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2015).

Ključne riječi: dječja kreativnost, iskustveno učenje, prirodni materijali

„LET'S GET TO KNOW ENGLAND“ – ISKUSTVENO UPOZNAVANJE ENGESKE KULTURE KROZ INTERKULTURALNO I PROJEKTNO UČENJE DJECE PREDŠKOLSKE DOBI

Angelina Plankar, Ivana Reiner Pavlinec

Interkulturalnost u ranom i predškolskom odgoju predstavlja važan segment suvremene odgojno-obrazovne prakse usmjerene na poticanje otvorenosti, uvažavanja različitosti i razumijevanja drugih kultura od najranije dobi. Ističe aktivnu interakciju, dijalog i suradnju među različitim kulturama s ciljem razvoja međusobnog razumijevanja i promjene društva. Temelji se na ravnopravnom uključivanju svih kultura u odgojno-obrazovni proces te potiče razvoj empatije, tolerancije, solidarnosti i odgovornosti. U kontekstu integriranog programa ranog učenja engleskog jezika projekt „Let's Get to Know England“ osmišljen je kao poticajno okruženje za iskustveno, istraživačko i simboličko upoznavanje elemenata engleske kulture unutar hrvatskog vrtićkog konteksta. Aktivnostima povezanim s putovanjem, znamenitostima, vremenskim obilježjima, književnošću, glazbom i svakodnevnim životom u Engleskoj djeca su razvijala komunikacijske, istraživačke, matematičke, socio-emocionalne i prostorno-orijentacijske kompetencije. Projektni pristup učenju omogućio je povezivanje jezičnih sadržaja s različitim područjima dječjeg razvoja, pri čemu je naglasak stavljen na aktivnu ulogu djeteta, suradničko učenje i učenje kroz igru. Posebna vrijednost projekta očitovala se u stvaranju interkulturalnog okruženja koje je djeci omogućilo upoznavanje drugih kulturnih obilježja kroz njima bliske i smislene situacije, potičući pritom razvoj kulturne osjetljivosti, znatiželje i osjećaja pripadnosti zajednici. Važan segment projekta odnosio se i na suradnju s roditeljima koji su sudjelovali u prikupljanju materijala, zajedničkim aktivnostima i manifestacijama vrtića, čime se dodatno osnaživala povezanost vrtića i obitelji kao zajednice učenja i podrške. Projekt potvrđuje značaj interkulturalnog pristupa u ranom učenju stranog jezika te ukazuje na stvaranje poticajnog odgojno-obrazovnog okruženja u kojem dijete kroz iskustvo, istraživanje i suradnju razvija kompetencije potrebne za život u suvremenom multikulturalnom društvu.

Ključne riječi: dječja kreativnost, iskustveno učenje, prirodni materijali

SURADNJA KAO PREDIKTOR KOD INKLUZIJE DJETETA S DIJABETESOM TIPA 1 U REDOVNU ODGOJNO-OBRAZOVNU SKUPINU

Ana Begić, Martina Blajić, Ines Mlikota

Uspješno uključivanje djece s kroničnim bolestima u programe ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, predstavlja izazov kako za odgojno-obrazovnu instituciju, tako i za dijete te njegovu obitelj. Promatrajući inkluziju kao pristup koji djetetu s posebnom potrebom omogućuje kvalitetan rast i razvoj u poticajnom okruženju među svojim vršnjacima, pretpostavlja cijeli niz predradnji te stavlja naglasak na suradničke odnose vrtića, obitelji te društvene sredine. U radu su prikazane aktivnosti kojima se postigla uspješna realizacija zadanih ciljeva. Poseban naglasak stavljen je na organizaciju prehrane i zdravstvene skrbi, socio-emocionalnu dobrobit djeteta, ravnopravno uključivanje u sve aktivnosti skupine, senzibilizaciju druge djece za potrebe i specifičnosti života osobe s dijabetesom te edukaciju odgojitelja. Cilj ovog rada je prikazati primjer dobre prakse koja je, kroz inkluziju, djetetu s dijabetesom tipa 1,

omogućila da se ne osjeća različito, ali svakako je istaknula njegovu posebnost. Rad ukazuje na važnost timskog pristupa u stvaranju podržavajućeg okruženja koje će donijeti pozitivnu promjenu za dijete, skupinu, vrtić, roditelje te cjelokupnu društvenu zajednicu.

Ključne riječi: dijabetes tip 1, dijete, inkluzija, suradnja, vrtić

DJECA KAO AKTIVNI SUDIONICI U SAMOVREDNOVANJU VRTIĆA

Morena Damijanjević

Kvaliteta ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja podrazumijeva stvaranje poticajnog, sigurnog i participativnog okruženja u kojem se kroz kvalitetne odnose, suradnju i kontinuirano samovrednovanje unapređuje cjelokupna odgojno-obrazovna praksa te uvažavaju potrebe i perspektive djece. Samovrednovanje je kontinuirani proces promišljanja i procjenjivanja kvalitete rada ustanove u kojem sudjeluju odgojitelji, stručni suradnici, ravnatelj, roditelji, a sve češće i djeca kao aktivni sudionici odgojno-obrazovnog procesa.

Uključivanje djece u proces samovrednovanja važno je jer djeca kroz vlastita iskustva i perspektive mogu pružiti autentičan uvid u kvalitetu života i rada u vrtiću te aktivno doprinositi unapređenju odgojno-obrazovne prakse i vlastite dobrobiti. Djeca mogu sudjelovati u samovrednovanju kroz razgovore, promatranje, dječje crteže, fotografije, dokumentiranje aktivnosti, izražavanje mišljenja i osjećaja te primjenom različitih participativnih metoda, poput polustrukturiranih upitnika prilagođenih njihovoj dobi i mogućnostima.

U ovom će se izlaganju prikazati proces dječjeg sudjelovanja u samovrednovanju vrtića putem polustrukturiranog upitnika te istražiti mogućnosti i izazovi provedbe dječjeg sudjelovanja u samovrednovanju u praksi.

Ključne riječi: kvaliteta vrtića, participacija djece, samovrednovanje

SAŽETAK PROJEKTA „ZMAJEVI“ KAO POTENCIJAL MITSKIH BIĆA U CJELOVITOM RAZVOJU DJETETA

Kristina Hudoletnjak i Terezija Konjević

Ovaj rad prikazuje istraživačko-stvaralački projekt „Zmajevi“, iniciran spontanom interesom predškolske djece nakon književnog poticaja slikovnicom „There Was An Old Dragon Who Swallowed a Knight“. Polazeći od suvremene paradigme o djetetu kao aktivnom sukonstrukturu kurikulumu, projekt je povezao dječju fascinaciju mitologijom s integriranim učenjem unutar više odgojno-obrazovnih područja. Primjenom kvalitativnog pristupa kroz etnografsko promatranje i analizu dječjih aktivnosti, rad istražuje razvojne dobrobiti projekta te profesionalnu ulogu odgajatelja kao facilitatora procesa. Rezultati pokazuju višestruke razvojne dobrobiti za djecu. U socio-emocionalnoj sferi arhetipski lik zmaja poslužio je kao siguran medij za eksternalizaciju i prorađivanje strahova i razvoj samoregulacije. Dugotrajne repetitivne aktivnosti unaprijedile su izvršne funkcije, ustrajnost i osjećaj samoučinkovitosti. Djeca su razvijala kritičko mišljenje prelaskom s mitskog na znanstveni diskurs kroz komparativnu analizu morfologije zmaja i anatomije gmazova te skiciranja pokretnih mostova dvoraca. Timske izrade 3D modela i procesne drame potaknuli su suradničko učenje, verbalnu interakciju i pregovaranje. Odgajatelj je skelirao učenje senzibilnim proširivanjem prostorno–materijalnog konteksta, dječja pitanja pretvarao u istraživačke zadaće, osiguravajući autentične izvore znanja. Projekt potvrđuje da integrirani pristup vođen autentičnim interesom djece, uz strukturiranu podršku odgajatelja potiče dubinsko situacijsko učenje i socio-emocionalnu otpornost djece rane i predškolske dobi.

Ključne riječi: integrirani kurikulum, mitska bića, projektno učenje, socio-emocionalni razvoj, uloga odgajatelja

PROJEKT " BUDI SRETAN , BUDI ZDRAV, TRČI SKAČI BAMBIMALACA TO JE STAV"

Ivana Križaić

Cilj projekta bio je osvijestiti kod djece polaznika mješovite skupine "Zečići" i područnog odjela "Bambi" Dječjeg vrtića Cipelica važnost biranja i korištenja zdravih namirnica u prehrani, važnost kretanja i boravka na vanjskom prostoru igrališta i dvorišta te usvajanje radnih navika vezanih uz brigu o zasađenim biljkama i stablima na novouređenom dvorištu. Sudionici u provedbi projekta bili su djeca polaznici, odgojitelj PO Bambi ,roditelji djece polaznika te uža i šira društvena zajednica (Udruga oboljelih od celijakije Sjeverozapadne Hrvatske, Županijska bolnica Čakovec, Vrtni centar i Rasadnik Iva, Grad Čakovec, učenici i profesori Gospodarske škole te Graditeljske škole).Ishodu u projektu odnose se na organiziranu radionicu za djecu o važnosti zdrave prehrane, gdje su djeca kroz priču "Patrik i prijatelji u potrazi za pekarnicom" upoznata s pojmom alergije na neku vrstu namirnice, Udruga oboljelih od celijakije posjetila je mješovitu skupinu "" Zečići"" u svrhu pružanja podrške našoj polaznici koja boluje od celijakije, organiziranih roditeljskih sastanaka o važnosti zdrave prehrane te o celijakiji. Djeca su sudjelovala na satu tjelesne i zdravstvene kulture u Graditeljskoj školi pod vodstvom prof. kineziologa ,organiziranu akciju uređenja dvorišta vrtića od strane roditelja, djece i lokalne zajednice (bojanje igrala, klupica, ograde izrada nadstrešnice, sadnja stabla bukve i javora, sadnja bobičastog voća, sadnja drva jabuke i kruške),djeca su naučila brinuti o posađenim biljkama i konzumirati njihove plodove.

Gljučne riječi: Suradnja roditelja, vrtića i zajednice

MALI KORACI DO VELIKOG MIRA

Vesna Munivrana

Mindfulness vježbe imaju značajan pozitivan utjecaj na mentalno zdravlje djece jer pomažu u razvoju emocionalne stabilnosti, koncentracije i sposobnosti suočavanja sa stresom. Mindfulness ili svjesna prisutnost podrazumijeva usmjeravanje pažnje na sadašnji trenutak bez osuđivanja vlastitih misli i osjećaja. Djeca se danas često suočavaju s raznim pritiscima što može dovesti do anksioznosti, stresa i problema s ponašanjem. U radu s djecom naglasak je na provođenju mindfulness vježbi prilagođenih njihovoj dobi. Djeca kroz vježbe disanja, opuštanja, usmjeravanja pažnje i osvještavanja emocija uče prepoznavati i razvijati samoregulaciju te jačaju osjećaj sigurnosti i smirenosti. Aktivnosti se provode kroz igru, priče, glazbu i vođene vježbe opuštanja, što je djeci posebno zanimljivo i poticajno. Mindfulness vježbe pozitivno utječu i na samopouzdanje djece jer kroz svjesno promatranje vlastitih misli i osjećaja razvijaju bolje razumijevanje sebe, svojih emocija i potreba, što doprinosi osjećaju sigurnosti i smirenosti u različitim situacijama. Djeca koja redovito sudjeluju u ovim aktivnostima često pokazuju veću empatiju i bolje odnose s drugima jer uče pažljivije slušati i razumjeti osjećaje drugih ljudi. Osim emocionalnih koristi, mindfulness može imati i pozitivan utjecaj na fizičko zdravlje djece. Vježbe disanja i opuštanja mogu smanjiti napetost u tijelu, poboljšati kvalitetu sna i smanjiti simptome stresa. Djeca koja su odmornija imaju više energije i lakše se nose sa svakodnevnim izazovima. Redovitom primjenom mindfulness aktivnosti djeca razvijaju emocionalnu otpornost, bolje razumijevanje vlastitih osjećaja te kvalitetnije odnose s drugima, čime se potiče njihov cjelovit i uravnotežen razvoj.

Gljučne riječi: emocionalna otpornost, samoregulacija, koncentracija, mindfulness, mentalno zdravlje djece

DOBRO ORGANIZIRAN PROSTOR

Andreja Vučinić, Ivana Blažević

Dobro organiziran prostor u sobi dnevnog boravka u vrtiću ključan je za cjelokupan razvoj svakog djeteta, uključujući i djecu s teškoćama, jer je prostor kao „treći odgojitelj“. Djeca uče od roditelja i odgojitelja, jedni od drugih te od prostora u kojem borave. Da bi neki prostor vrtićke skupine bio kvalitetno uređen potrebno je pridržavati se nekoliko pravila. Svaka soba dnevnog boravka u vrtiću mora biti podijeljena na centre interesa koji prije svega moraju biti sigurni za djecu te jasno definirani. Potrebno je pridržavati se pravila organizacije centara te ovisno o interesu djece mijenjati ili nadopunjavati postojeće. Prilikom uređenja prostora bitna je i fleksibilnost te bogatstvo materijala i istraživačkih podražaja. Ključnu ulogu u poticajnom okruženju i inkluziji ima odgojitelj. Odgojitelj je osoba koja prilagođava prostor, osluškuje dječje interese, potrebe i mogućnosti. Prati napredak i sukladno tome organizira individualan i grupni rad. Odgojitelj je osluškivač, vođa, partner, pokretač, promicatelj dječjeg razvoja te kreator poticajnog i inkluzivnog okruženja. Djeca se u dobro organiziranom prostoru uče samostalnosti, dobivaju samopouzdanje, osjećaj sigurnosti i povezanosti sa vlastitim domom. Svako dijete ima pravo biti uključeno u odgojno-obrazovni rad te je za to potrebna prilagodba okoline. Dobro organiziran prostor, kvalitetna suradnja roditelja i odgojitelja i kompetentnost odgojitelja važne su sastavnice uspješne inkluzije. Inkluzija predstavlja kontinuirano učenje, prilagođavanje odraslih i razvoj tolerancije, empatije i različitosti sve djece u skupini.

Ključne riječi: Poticaji, prostor, inkluzija, razvoj, različitost

JAČANJE MENTALNOG ZDRAVLJA U RANOJ DOBI: INTEGRIRANI PRISTUP KROZ OSNAŽIVANJE STRUČNJAKA I RODITELJA

Marijana Plavšin, Tihana Meaški

Mentalno zdravlje u predškolskom kontekstu dinamičan je proces koji obuhvaća dobrobit djece i stručnjaka. Rad prikazuje sustavan model podrške s ciljem stvaranja otpornog okruženja za rast i razvoj djece. Aktivnosti su bile usmjerene na dvije ključne komponente: osnaživanje odgojitelja i edukaciju roditelja, što je rezultiralo projektnim radom s djecom na jačanju njihovih socio-emocionalnih kompetencija i otpornosti. Prvi stup podrške bio je usmjeren na profesionalno zdravlje odgojitelja kroz aktive i fokus grupe. Jačanjem psihološke otpornosti i usvajanjem tehnika upravljanja stresom, djelatnici su postavili temelje za očuvanje mentalnog zdravlja. Kroz razmjenu dobre prakse analizirali su suvremene odgojne trendove, dobili smjernice za prepoznavanje potreba visoko osjetljive djece te za poticanje dječje autonomije nasuprot izazovima roditeljskog prezaštićivanja. Paralelno se provodio preventivni rad s roditeljima kroz tematske sastanke, jer je usklađenost obiteljskog i institucionalnog okruženja temelj dječje dobrobiti. Naglasak je stavljen na socio-emocionalni razvoj i izazove modernog roditeljstva, posebice na fenomen prezaštićivanja koji narušava dječju samostalnost. Rad s roditeljima zaokružen je temom o socio-emocionalnoj spremnosti za školu, čime je poslana poruka da je emocionalna stabilnost primarni preduvjet uspješne adaptacije na nove životne promjene. Polazeći od suodnosa obitelji i ustanove, rad prikazuje primjere dobre prakse u kojima se partnerskim djelovanjem izravno pridonijelo jačanju socio-emocionalnih kompetencija djece. Kroz sustavan rad i igru djeca su razvijala empatiju i socijalne vještine. Prikazani primjeri demonstriraju kako suradnja unutar ustanove prepoznaje individualne potrebe djece, jača njihovu sigurnost te osigurava kvalitetan odgojno-obrazovni sustav. Zaključno, prikazane aktivnosti potvrđuju da je zaštita mentalnog zdravlja djece neodvojiva od podrške odgojiteljima i suradnje s roditeljima. Integriranjem ovih triju stupova stvara se cjelovit sustav unutar kojeg se rano prepoznaju potrebe djece i osigurava dugoročna dobrobit svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa.

Ključne riječi: mentalno zdravlje, psihološka otpornost, socio-emocionalni razvoj, odgojitelji, roditelji

PUTOVANJE EUROPOM

Lora Bandula

"Razvoj interkulturalnih kompetencija u odgojnoj skupini ima važnu ulogu u poticanju tolerancije, uvažavanja različitosti i stvaranja uključivog okruženja za svu djecu. U suvremenom odgojno-obrazovnom kontekstu djeca sve češće dolaze u doticaj s različitim kulturama, jezicima i običajima, zbog čega se javlja potreba za sustavnim razvojem interkulturalne osjetljivosti od najranije dobi. Ovim izlaganjem želi se prikazati kako projektno učenje usmjereno na upoznavanje drugih zemalja može doprinijeti razvoju otvorenosti, empatije i međusobnog poštovanja među djecom. Za vrijeme trajanja projekta "Putovanje Europom" djeca su upoznavala različite europske države istražujući njihove kulturne običaje, jezik, tradicionalnu hranu, glazbu, znamenitosti, svakodnevni život te geografske i društvene posebnosti. Aktivnosti su se provodile kroz integrirani pristup koji je uključivao istraživačke, kreativne, glazbene i dramske aktivnosti, simboličku igru, kušanje hrane te učenje osnovnih riječi na stranim jezicima. Kontinuiranim provođenjem interkulturalnih aktivnosti djeca razvijaju pozitivan odnos prema različitostima, jačaju osjećaj pripadnosti skupini te stječu temeljne vrijednosti potrebne za život u suvremenom, multikulturalnom društvu. Razvoj interkulturalnosti u ranoj i predškolskoj dobi ne doprinosi samo socijalnom i emocionalnom razvoju djece, već predstavlja i važan temelj za izgradnju tolerantnog i otvorenog društva. Iz tog razloga interkulturalni odgoj treba biti sastavni dio svakodnevne odgojno-obrazovne prakse i važan element kvalitetnog rada u vrtiću."

Ključne riječi: empatija, interkulturalnost, socijalne vještine, tolerancija,

MALI KORACI, VELIKI OSJEĆAJI: PREPOZNAVANJE I IMENOVANJE EMOCIJA KAO PODRŠKA U PRVIM GODINAMA U RANOM I PREDŠKOLSKOM ODGOJU

Dubravka Jakuš i Branka Ožura

Polazak u ustanovu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja predstavlja intenzivan tranzicijski period. Ovaj rad prikazuje projektni rad usmjeren na ranu emocionalnu pismenost u novoformiranoj, heterogenoj skupini od 19 djece (13 novoupisanih, troje premještenih iz drugih područnih objekata te troje koji su po dobi pripadali ovoj skupini). Polazeći od premise da ono što naučimo kao mali nosimo sa sobom cijeli život, cilj projekta bio je olakšati proces prilagodbe, osvijestiti kod djece da su emocije sastavni dio života te ih osnažiti u prepoznavanju, imenovanju i primjerenom izražavanju osjećaja. Prva faza projekta bila je usmjerena na građenje temeljnog povjerenja s roditeljima kroz njihovo upoznavanje s konceptom projektnog rada, što postavlja čvrste temelje za buduće partnerske odnose. Središnji fokus rada usmjeren je na ulogu odgojitelja kao ključnog stupa podrške u poticanju rane emocionalne pismenosti. Koncept „malih koraka“ demonstrira se kroz transformaciju prostorno-materijalnog okruženja u „sobu čudesa“ – stimulativan i siguran prostor koji aktivira dječju prirodnu potrebu za istraživanjem. Rad naglašava važnost prepoznavanja i verbaliziranja (imenovanja) dječjih emocija u trenucima separacijske anksioznosti. Validacijom osjećaja, odgojitelj uspješno preusmjerava djetetov fokus s nelagode na motivaciju za igrom, što je u konkretnom praktičnom primjeru rezultiralo skraćivanjem procesa adaptacije na svega tjedan do dva. Ova brza stabilizacija skupine postignuta je kroz bogatstvo integriranih aktivnosti u kojima su djeca povezivala i imenovala osjećaje pomoću strukturiranih poticaja kao što su Kućica emocija, Čarobna kutija, Glazba emocija, Baloni emocija te Maske emocija. Kroz navedene sadržaje djeca su svakodnevno dobivala priliku proraditi vlastita stanja i verbalizirati ih kroz vođeni iskaz „Osjećam se...“. Zaključno, rad dokazuje da sustavno bavljenje emocionalnim kompetencijama od najranije dobi ne samo da olakšava tranziciju iz obiteljskog doma u ustanovu, već djecu dugoročno osnažuje da postanu sretnije, bezbrižnije i emocionalno otpornije ličnosti."

Ključne riječi: Adaptacija, emocionalna pismenost, projektni rad, partnerstvo s roditeljima, integrirane aktivnosti.

PROSTORNO – MATERIJALNO OKRUŽENJE KAO POTICAJ ZA ISTRAŽIVANJE DJECE PREDŠKOLSKJE DOBI

Marijana Blažić i Vesna Grgetić

Holistički pristup razvoju djeteta predstavlja jedno od temeljnih obilježja suvremenog ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, što bi se trebalo očitovati u svim aspektima okruženja dječjeg vrtića, uključujući organizaciju prostora, kvalitetu međusobnih odnosa i cjelokupno oblikovanje kurikulumu. Polazište takvog pristupa jest dijete kao aktivni sudionik i (su)kreator odgojno-obrazovnog procesa, čiji interesi, potrebe i iskustva usmjeravaju planiranje i ostvarivanje vrtićkog kurikulumu. Prostorno materijalno okruženje jedan je od ključnih čimbenika kvalitete odgojno-obrazovnog procesa u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. Rinaldi (2006) ga naziva „trećim odgojiteljem“. Poticajno i obogaćeno okruženje potiče dječju autonomiju, dječje učenje, podržava prirodnu znatiželju i izravno utječe na socio-emocionalnu i kognitivnu dobrobit djeteta. Značajnu ulogu u tome imaju odgojitelji, koji oblikuju i kontinuirano prilagođavaju poticajno okruženje kako bi ono bilo podrška individualnim potrebama i mogućnostima djece, stvaranju osjećaja sigurnosti i razvoju dječjih potencijala. Prilagođavanjem prostora potrebama djece, odgojitelj stvara poticajno okruženje koje podržava cjeloviti razvoj djeteta. Rad će prikazati na koji način je prostorno materijalno okruženje omogućilo komunikaciju i interakciju između djece u skupini, posebno s naglaskom na djecu s posebnim potrebama (darovito dijete, djeca različitih kultura i jezika, osjetljiva djeca), kao i ulogu odgojitelja koji su prepoznali, uočavali i odgovarali na potrebe djece. Strukturiranjem prostora kroz manje centre, dostupnošću različitih materijala i promjenom fizičkog okruženja kroz projekte „Drvo“, „Sva moja osjetila“, „Boje“, odgojitelji su odgovarali na dječje interese kroz istraživačke, simboličke, dramsko-scenske i likovne aktivnosti. Poseban doprinos radu daje prikaz partnerske suradnje roditelja i odgojitelja u oblikovanju poticajnog okruženja usmjerenog na dječje istraživanje i aktivno učenje, uz naglasak na mogućnosti daljnjeg razvoja takvih oblika suradnje u odgojno-obrazovnoj praksi.

Ključne riječi: Učenje kroz igru i istraživanje, poticajno okruženje, projektni rad, suradnja s roditeljima

BORAVAK U PRIRODI I ISKUSTVENO UČENJE KAO PODRŠKA DOBROBITI DJECE RANE I PREDŠKOLSKJE DOBI

Gordana Goreta i Zorana Plazonić

Dobrobit djece rane i predškolske dobi jedan je od temeljnih ciljeva suvremenog odgojno-obrazovnog procesa. U okolnostima ubrzanog načina života, smanjenih mogućnosti slobodne igre na otvorenom i sve veće izloženosti djece različitim stresnim čimbenicima, raste potreba za stvaranjem poticajnog i podržavajućeg okruženja koje doprinosi emocionalnoj sigurnosti, razvoju samoregulacije, emocionalne otpornosti i osjećaja pripadnosti. U tom kontekstu, boravak u prirodi i iskustveno učenje prepoznaju se kao važni zaštitni čimbenici mentalnog zdravlja i dobrobiti djece. U radu se prikazuju primjeri odgojno-obrazovne prakse provedeni u Montessori skupini Periske dječjeg vrtića Koralj, usmjereni na povezivanje djece s prirodom kroz svakodnevne eko-aktivnosti, slobodnu igru i iskustveno učenje. Poseban naglasak stavlja se na dječju autonomiju, participaciju i korištenje prirodnih i nestrukturiranih materijala u svakodnevnoj igri i učenju. Priroda se pritom promatra kao aktivan pedagoški prostor koji potiče istraživanje, suradnju, maštovitu igru i emocionalnu dobrobit djece. Kroz aktivnosti rada u eko-vrtu, izrade kompostišta i hotela za kukce, brige o pticama tijekom zime, igre prirodnim materijalima te šetnje i istraživanja u prirodnom okruženju djeci se omogućuje aktivno sudjelovanje, istraživanje i učenje svim osjetilima. U prirodnom okruženju primjećuje se veća koncentracija djece, spremnost na mirnije i kreativnije aktivnosti te manji broj sukoba među djecom. Slobodna igra na otvorenom prostoru djeluje restorativno i pozitivno utječe na emocionalno stanje djece, dok rizična igra doprinosi razvoju samostalnosti, procjene rizika i emocionalne otpornosti djece. Odgojitelj se pritom promatra kao reflektivni praktičar koji promatra dječje interese, dokumentira procese učenja i oblikuje poticajno okruženje koje omogućuje dječju autonomiju, samostalnost i iskustveno učenje. Rad potiče promišljanje o važnosti svakodnevnog uključivanja prirode u odgojno-obrazovni proces kao važnog čimbenika očuvanja mentalnog zdravlja, socio-emocionalnog razvoja i dobrobiti djece rane i predškolske dobi.

Ključne riječi: emocionalna otpornost, dječja autonomija, participacija djece, reflektivna praksa odgojitelja, iskustvo prirode

UVOD I VIZIJA NOVOG VODSTVA

Dalibor Weiser, Paula Krajinović

Novo vodstvo vrtića koje je došlo, postavlja jasnu viziju: transformirati ustanovu kroz otvoreniji pristup i aktivno uključivanje roditelja u svakodnevni život vrtića.

Početno stanje: Izazovi zatvorenog sustava

Prethodnu praksu obilježavao je zatvoreni tip ustanove. Suradnja se svodila na površnu razmjenu informacija na vratima i tradicionalne roditeljske sastanke, što je rezultiralo niskim odazivom roditelja. Kod odgojitelja je bio prisutan izražen strah od ulaska roditelja u odgojne skupine, zbog čega partnerski odnosi nisu zaživjeli.

Strategija i provedba: Osnaživanje odgojitelja

Stručni tim vrtića reagirao je osmišljavanjem i provedbom sustavne podrške za djelatnike. Kroz ciljane edukacije, radionice i superviziju, odgojitelji su osnaženi za unaprjeđenje komunikacijskih vještina te su prepoznati višestruki benefiti otvorenog pristupa.

Rezultati: Sinergija i dobrobit za djecu

Sinergijom stručnog tima, odgojitelja i roditelja ostvaren je vidljiv napredak. Roditelji su postali ravnopravni partneri koji se aktivno odazivaju na zajedničke susrete. Najveći profit iz ove uspješne suradnje ostvarila su djeca, čiji je razvoj podržan usklađenim djelovanjem obitelji i ustanove."

Ključne riječi: Otvoreni vrtić, partnerstvo, roditelji, suradnja

IZAZOVI UPRAVLJANJA VRTIĆEM TE PRIMJER DOBRE PRAKSE SURADNJE RAVNATELJA S OSNIVAČEM

Melita Muškardin

Ravnatelj dječjeg vrtića, prema čl.36 stavak 1. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju je poslovodni i stručni voditelj dječjeg vrtića, no takvo definiranje u sebi nosi cijeli niz obveza i odgovornosti koje često izlaze iz očekivanog okvira. Balansirajući između nadležnih institucija, osnivača, djelatnika i roditelja, ravnatelj na sebe preuzima ulogu kriznog menadžera čije odluke često ne uspijevaju zadovoljiti sve aktere. U takvoj realnosti, ravnatelj postaje tuženik, tužitelj i sudac, preuzimajući na sebe apsolutnu i nepodijeljenu odgovornost za funkcioniranje sustava pri čemu nerijetko ima vrlo mali ili nikakav utjecaj na fiskalnu održivost vrtića. U radu su prikazani poslovi te izazovi s kojima se susreću ravnatelji vrtića s naglaskom na specifičnosti koje donosi otočna sredina. Kao posljedica dobre suradnje, prikazan je primjer dobre prakse gdje osnivač sluša struku te ju nastoji maksimalno podržati, ne stavljaajući pred ravnatelja zahtjeve koji bi i na koji način bili u suprotnosti sa zakonskim regulativama. Dapače, osnivač osigurava ravnatelju autonomiju, podržava jasnu distribuciju ovlasti čime se stavlja u ulogu partnera te podržava napore ravnatelja da osigura što bolje uvjete kako djeci i roditeljima, tako i djelatnicima vrtića.

Ključne riječi: krizni menadžer, osnivač vrtića, ravnatelj, suradnja

INKLUZIJA DJECE MIGRANATA KAO IZAZOV I PRILIKA SUVREMENOG RANOG I PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA

Eleonora Glavina

Obrazovanje budućnosti suočeno je s izazovom sve veće kulturne, jezične i iskustvene raznolikosti djece, uzrokovane globalnim migracijskim procesima. Rani i predškolski odgoj i obrazovanje pritom ima ključnu ulogu jer predstavlja prvo institucionalno iskustvo djece i obitelji u novoj društvenoj sredini. Iako sustav ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (RPOO) u Republici Hrvatskoj ima razvijena iskustva inkluzije različitih skupina djece (djece s teškoćama, darovite djece, djece nacionalnih manjina), uključivanje djece migranata često se odvija uz ograničena znanja, nedovoljnu pripremljenost i izostanak jasnih smjernica. U izlaganju se razmatraju ključne teškoće i izazovi s kojima se odgojno-obrazovne ustanove RPOO – a susreću u procesu integracije djece migranata te se naglašava važnost ranog početka inkluzivnih praksi. Kroz refleksiju i primjer iz prakse, rad ukazuje na potrebu za promišljenim vođenjem promjena, razvojem profesionalnih kompetencija i stvaranjem kulture ustanove koja prepoznaje različitost kao resurs. Inkluzivni rani odgoj i obrazovanje promatra se kao temelj održivog i humanog obrazovanja za budućnost.

Ključne riječi: globalni migracijski procesi, inkluzija djece migranata, različitost kao resurs

ŠTO SVE IGRAČKA MOŽE BITI?

Dubravka Topolovec Krkalo, Iva Belošević Petek

Korištenje prirodnih i pedagoški neoblikovanih materijala sve se više primjenjuje u suvremenom ranom odgoju. Ovi materijali nemaju unaprijed određenu funkciju, već omogućuju i potiču djecu na istraživanje, slobodnu igru, izražavanje kreativnosti i korištenje mašte. Slična načela njeguje Reggio pristup koji glasi: „Kad djeci date stvari koje mogu koristiti na sto načina – otvarate im vrata prema tisuću ideja.“ Također, ovakvi materijali omogućuju djeci da razvijaju i druge vještine: matematičke pojmove, jezik i govor, konstrukcijske sposobnosti te socijalne vještine poput suradnje i dogovaranja. Istovremeno, tijekom kontakta s prirodnim materijalima razvijaju se osjetilne i motoričke sposobnosti te ekološka osviještenost. Početna ideja, smjer aktivnosti i oblikovanja prostora bilo je korištenje pedagoški neoblikovanih i prirodnih materijala u radu te uključivanje djece u kreiranje različitih igračaka i pomagala. Usmjerenost na zajedničko planiranje, eksperimentiranje, konstruiranje i kreativno izražavanje produbilo je pažnju i interes djece. Igračke su se svakodnevno koristile za igru i učenje te stvorile temelj za primjer dobre prakse „Ručice stvaralice“. U projektu su sudjelovala sva djeca iz skupine i njihove obitelji. Djeca su s roditeljima izrađivala igračku kod kuće i potom je predstavljala skupini. Navedenim se aktivnostima poticao govorni razvoj, samopouzdanje i osjećaj pripadnosti. Projekt je obogaćen radionicama, a završen izložbom u vrtiću i gradskoj knjižnici. Pedagoški neoblikovani i prirodni materijali trebali bi biti dostupni u svim prostorima dječjeg boravka jer uz podršku odgojitelja postaju snažan alat za iskustveno učenje i razvoj cjeloživotnih vještina. U ovome radu naglašavamo koliko je važno djetetu pružiti priliku da uči kroz igru, istražuje i stvara koristeći jednostavne i lako dostupne materijale. Tako se razvijaju ne samo ključne razvojne vještine, već se i gradi dublja povezanost s prirodom, drugima te samim sobom.

Ključne riječi: ekološka svijest, istraživanje, kreativnost, simbolička igra, suradnja

POTICAJNO OKRUŽENJE: URAVNOTEŽENJE AKTIVNOSTI I SENZORIČKIH POTREBA DJECE U SKUPINI

Tihana Koren, Lucija Kralj

„Mens sana in corpore sano“ – poznata latinska izreka koja znači „zdrav duh u zdravom tijelu“ – ističe snažnu povezanost tjelesnog i mentalnog zdravlja. Mentalno zdravlje počinje se oblikovati već u najranijem djetinjstvu te predstavlja važan temelj cjelokupnog razvoja djeteta. Ono uključuje emocionalnu stabilnost, sposobnost samoregulacije, razvoj pozitivne slike o sebi te izgradnju kvalitetnih odnosa s drugima. Jedna od ključnih sastavnica mentalnog zdravlja jest emocionalna pismenost, odnosno sposobnost prepoznavanja, razumijevanja, izražavanja i upravljanja osjećajima na primjeren način. Djeca koja razvijaju emocionalnu pismenost lakše uspostavljaju odnose s vršnjacima, uspješnije rješavaju sukobe te se sigurnije nose s izazovima svakodnevice. Upravo zato odgojno-obrazovno okruženje treba biti usmjereno na stvaranje osjećaja sigurnosti, prihvaćenosti i podrške za svako dijete. Posljednjih godina svjedočimo sve većem broju djece s različitim teškoćama u razvoju te danas gotovo u svakoj odgojno-obrazovnoj skupini postoji barem jedno dijete koje zahtijeva određenu vrstu prilagodbe i dodatne podrške. Suvremeni odgojno-obrazovni proces donosi nove izazove, među kojima se posebno ističe potreba prilagodbe rada različitim razvojnim karakteristikama i senzoričkim potrebama djece. Uloga odgojitelja danas nije samo osmisliti aktivnosti primjerene dobi djece, već i stvoriti poticajno i inkluzivno okruženje u kojem će svako dijete imati mogućnost sudjelovanja i razvoja vlastitih potencijala. To podrazumijeva prilagodbu aktivnosti, materijala i prostora, ali i prepoznavanje individualnih potreba djece. Nekoj djeci potrebna je dodatna senzorička stimulacija, dok je drugima potreban mirniji prostor kako bi se mogli umiriti, regulirati emocije i ponovno uključiti u aktivnosti skupine. Balansiranje aktivnosti i senzoričkih potreba u skupini zahtijeva fleksibilnost, promišljanje i kontinuirano promatranje djece. Važno je osigurati okruženje koje omogućuje kretanje, istraživanje i aktivno sudjelovanje, ali istovremeno pruža i mogućnost povlačenja u mirniji kutak kada je djetetu potreban predah od podražaja. Takvim pristupom stvaramo uvjete u kojima se djeca osjećaju sigurno, prihvaćeno i uspješno, što pozitivno utječe na njihov emocionalni razvoj, samopouzdanje i cjelokupno mentalno zdravlje. Poticajno i senzorički prilagođeno okruženje nije važno samo za djecu s teškoćama u razvoju, već doprinosi dobrobiti cijele skupine. Kada djeca odrastaju u okruženju koje uvažava različitosti, razvijaju empatiju, toleranciju i osjećaj zajedništva, što predstavlja važan temelj za njihov daljnji razvoj i uključivanje u društvo.

Ključne riječi: Emocionalna pismenost, mentalno zdravlje, poticajno okruženje

OD IZVORA DO UŠĆA CETINE

Maja Barać

Projekt „Od izvora do ušća Cetine“ osmišljen je kako bi djeca kroz istraživanje upoznala prirodne i kulturne posebnosti rijeke Cetine i krajeva kroz koje ona prolazi. Glavni ciljevi projekta bili su razvijanje interesa za zavičaj, poticanje istraživačkih i spoznajnih vještina, razvijanje ekološke svijesti te jačanje kreativnosti i timskog rada. Tema projekta nastala je spontano, inspirirana pjesmom „Cetina“ dječaka Lovre, a dodatno je povezana s interesima djece i lokalnom zajednicom. Na početku projekta organiziran je izlet na izvor rijeke Cetine, gdje su djeca imala priliku vidjeti ljepotu bistrog izvora i posjetiti crkvu sv. Spasa. Nakon toga uslijedila je šetnja na Stari grad u Sinju, tijekom koje su djeca upoznala povijest i kulturnu baštinu svoga kraja. Posjet Muzeju Cetinske krajine dodatno je obogatio njihovo znanje kroz stručno vodstvo i razgledavanje vrijednih povijesnih predmeta. Putovanje uz Cetinu nastavilo se izletom u Trilj, gdje su djeca posjetila Stari most i Muzej triljskog kraja. Poseban doživljaj bila je šetnja do Garduna i rimskog vojnog logora Tilurium, gdje su mogli naučiti kako su ljudi živjeli još u antičko doba. Projekt je završio izletom u Omiš, grad na ušću Cetine, gdje su djeca vidjela tvrđavu Mirabelu, rijeku Cetinu i more u koje se ulijeva. Uz izlete i istraživanja, u vrtiću su organizirane razne aktivnosti povezane s vodom, likovnim izražavanjem, glazbom i dokumentiranjem doživljaja kroz fotografije i dječje radove. Djeca su kroz projekt naučila koliko je važna priroda i očuvanje rijeke Cetine, ali i koliko je bogata povijest njihova zavičaja. Na kraju su izrazila veliko oduševljenje svim doživljajima i novim znanjima koja su stekla tijekom projekta.

Ključne riječi: Cetina, priroda, istraživanje, baština, ekologija

PROSTORNO-MATERIJALNIM OKRUŽENJEM VRTIĆA USUSRET RAZVOJU IGROVNIH, ISTRAŽIVAČKIH I STVARALAČKIH KAPACITETA DJECE

Andrea Kusaković, Gabrijela Hodak

U osmišljavanju, planiranju i izvedbi prostorno-materijalnog okruženja vrtića inicijalno polazimo od slike o djetetu koja reflektira našu odgojno-obrazovnu filozofiju, te od razumijevanja prirode funkcioniranja i učenja djeteta rane dobi koja je u svojoj srži aktivna, intrinzično motivirana, samoorganizirana i suradnička. Spoznaje o njegovim razvojnim potrebama i interesima utječu na oblikovanje prostora i ponudu materijala koji će biti pozivajući, poticajni, angažirajući te osiguravati raznovrsnost dječjih igrovnih, istraživačkih i stvaralačkih aktivnosti. U tom smislu, od velike je važnosti osmišljavanju i planiranju prostorno-materijalnog konteksta pristupati cjelovito, sustavno i pedagoški kreativno. Partnerstvo odgajatelja preduvjet je za ovaj proces i za uspješnost u ostvarivanju kvalitetne prostorno-materijalne baze odgojno-obrazovnog rada. Izlaganjem želimo prezentirati pristup oblikovanju prostorno-materijalnog okruženja u našem vrtiću koji obuhvaća period ljetnih mjeseci (od lipnja pa do kraja kolovoza) i nekoliko faza: idejnu razradu okruženja uz analizu i evaluaciju aktivnosti djece iz aktualne pedagoške godine, demontažu okruženja u vidu ogoljenja i pročišćavanja prostora od pregrada, poticaja i materijala, pripremu i izradu novih pregrada i poticaja te postavljanje novog okruženja. Pritom je naglasak na postizanju visoke funkcionalnosti i fleksibilnosti okruženja u korist podrške različitim potrebama djece, odraslih i odgojno-obrazovnog procesa, ali i u poticanju i osnaživanju različitih oblika i stilova učenja. S obzirom na usku suradnju odgajatelja koju ovakav pristup zahtijeva, osvrnut ćemo se na refleksivnu kompetenciju i timski rad odgajatelja koji u suradnji s pedagoginjom i ravnateljicom razvijaju i 'oštre' viziju budućeg prostorno-materijalnog konteksta.

Ključne riječi: partnerstvo odgajatelja, prostorno-materijalno okruženje, refleksivnost, slika o djetetu, stvaranje.

AKTIVNOSTI GRAĐENJA I KONSTRUIRANJA KAO KONTEKST ZA RAZVOJ SOCIJALNE KOMPETENCIJE DJECE RANE DOBI

Romina Grubišić

Sociokonstruktivizam kao temeljno epistemološko polazište učenja u ranoj dobi, utkan je u prirodu djetetova funkcioniranja i povezivanja s ostalim jedinkama u fizičkom okruženju, često posredstvom materijala, igračaka i poticaja. Stoga je uloga prostorno-materijalnog okruženja vrtića od pedagoškog značaja za djetetov cjelokupni razvoj. Bogat i poticajan prostorno-materijalni kontekst djelovat će pozivajuće, promovirati cirkulaciju djece i zamisli, povezivati djecu različite kronološke dobi u socijalne interakcije te obilovati potencijalom za razvoj socijalne kompetencije koja se ogleda u demokratskom ozračju, bliskim odnosima, međusobnom uvažavanju, poštivanju i pomaganju, suradnji u zajedničkim aktivnostima, dijalogu i u suradničkom učenju.

Namjera je izlaganjem uz posredstvo pedagoške dokumentacije prezentirati socijalni pedagoški potencijal koji leži u interakcijama i zajedničkom djelovanju djece u sklopu centra aktivnosti konstruiranja i građenja opremljenog i obogaćenog raznovrsnim materijalima 'otvorenog tipa' (tzv. 'loose parts'), elementima, igračkama i poticajima. U tom kontekstu koji djeci omogućuje visok stupanj samoinicijative, samoorganizacije i razvoj različitih igrovnih i istraživačkih scenarija i aktivnosti, koji su istovremeno i spontani i planirani; usmjerenost i naglasak je uvijek na procesu, a ne na produktu. Proces zajedničkog habitusa i djelovanja djece obuhvaća razmjenu ideja, dijeljenje hipoteza o onome što ih zanima i angažira, zajedničko planiranje i podjelu odgovornosti, dijeljenje igračaka i materijala, informirano i argumentirano donošenje odluka, te suradničko rješavanje problemskih situacijama. Poseban naglasak biti će na ulozi odgajatelja u prepoznavanju, praćenju i podršci socijalnim procesima, te vještini, cilju i namjeni dokumentiranja i korištenja pedagoške dokumentacije za razumijevanje dječjih odnosa, interesa i načina učenja.

Ključne riječi: centar aktivnosti konstruiranja i građenja, odgajatelj etnograf, pedagoška dokumentacija, socijalna kompetencija, suradničko učenje djece.

CREATING PURPOSEFUL AND STIMULATING PLAY SPACES - THE ROLE OF LIGHT

Adam Marycz, Arslan Pervez

Advances in neuroscientific research allows us to understand more about how children learn and develop than ever before. This, paired with the ever-changing landscape in which children are growing up, means educators are challenged with supporting children with an ever-increasing wide range of needs that need to be met in order for them to thrive.

Through my oral presentation and workshop, we will consider some of the key features of a stimulating and purposeful learning environment followed by a focus on exploring what the science says on how light, natural or artificial, supports children's level of stimulation and arousal.

In the workshop we will explore how using resources that emit light can be an impactful way to engage children to learn and why. We will also work to understand why they enhance their development and can positively impact a child's wellbeing. Finally, we will experiment with ways in which exploration with light can be introduced into your play and learning environment with easy to implement steps.

Keywords: Stimulating environments, Sensory light play, Neuroscientific research, Child well-being, Inclusive pedagogical resources.

POSTER PREZENTACIJE

„PREGAČA PRIČA“ – MULTISENZORIČKO PRIPOVIJEDANJE KAO POTICAJ GOVORA, SURADNJE I DOBROBITI DJECE.

Bernarda Ivasić i Barbara Žeger

Radionica je osmišljena u skladu s temom Dani predškolskog odgoja 2026., s naglaskom na dobrobit, podršku i zajedničko učenje igrom. U suvremenom ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju pripovijedanje ima važnu ulogu u razvoju govora, emocionalne pismenosti, mašte i socijalnih kompetencija djece. Posebno je značajno kada se odvija kroz aktivno sudjelovanje djece i odgojitelja, u okruženju koje potiče suradnju, kreativnost i osjećaj pripadnosti. Radionica „Pregača priča“ temelji se na multisenzoričkom i iskustvenom pristupu učenju u kojem sudionici zajednički stvaraju i interpretiraju priču koristeći didaktički materijal – pripovjednu pregaču s čičak elementima izrađenim od različitih materijala te kartice sa slikama i slogovima. Sudionici aktivno sudjeluju u oblikovanju priče, izradi kartica, njezinu proširivanju i pripovijedanju pri čemu jedan sudionik preuzima ulogu pripovjedača, a ostali doprinose pričanju dodavanjem elemenata na pregaču. Na taj način razvija se suradničko učenje, komunikacija, slušanje i zajedničko stvaranje. Radionica pruža konkretan primjer kako se jednostavni materijali mogu koristiti za poticanje govora, emocionalne uključenosti i pozitivne grupne dinamike u vrtičkom okruženju uz naglasak na dobrobit i aktivno sudjelovanje svih sudionika. Multisenzorički pristup u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju omogućuje djetetu aktivno učenje kroz integraciju osjetilnih, motoričkih i jezičnih iskustava, čime se potiče dublje razumijevanje i dugotrajnije praćenje sadržaja. Metoda „pregača priča“ inkluzivna je jer kombinira vizualno, verbalno i manipulativno učenje, omogućuje različite razine sudjelovanja i stavlja naglasak na proces, a ne na rezultat. Time svaki sudionik ima priliku biti aktivan u zajedničkom učenju igrom.

Ključne riječi: govor; inkluzija; pripovijedanje

PROSTOR ZA SEBE: TJELESNA SVJESNOST I ELEMENTI ŠUMSKE KUPKE U PODRŠCI DOBROBITI

Ana-Marija Hajak

Priroda posla odgojno-obrazovnih stručnjaka može uključivati značajne tjelesne i emocionalne zahtjeve, zbog čega je važno redovito promišljati o dostupnim načinima podrške dobrobiti. Briga o mentalnom zdravlju i dobrobiti stručnjaka važan je dio kvalitete odgojno-obrazovne ustanove jer utječe na profesionalnu prisutnost, međuljudske odnose i mogućnost kvalitetnijeg odgovaranja na potrebe djece i roditelja. Podrška dobrobiti stručnjaka ne mora nužno započeti velikim programima koji zahtijevaju značajno financijsko ili vremensko opterećenje, već se može graditi i kroz poticanje jednostavnih svakodnevnih praksi uzemljenja, svjesnog disanja, senzornog opažanja i osvježavanja tijela. Radionica uključuje elemente šumske kupke, tjelesne svjesnosti i jednostavnih praksi prisutnosti kao mogućih oblika podrške dobrobiti stručnjaka, polazeći od povezanosti prirodnog okruženja, tijela i pažnje. Sudionici će kroz radionicu proći nekoliko kratkih vođenih aktivnosti: vježbu uzemljenja, usmjeravanje pažnje na dah i tijelo, senzorno opažanje prirodnog okruženja ili predmeta iz prirode, kratku aktivnost svjesnog kretanja te završnu refleksiju o vlastitim potrebama i mogućnostima primjene ovakvih praksi u profesionalnom kontekstu. Radionica se, ovisno o vremenskim uvjetima, može provesti u vanjskom prostoru, primjerice na travnjaku ili u parku ispred hotela, a u slučaju lošeg vremena aktivnosti se mogu prilagoditi radu u dvorani. Očekuje se da će sudionici nakon radionice osvijestiti važnost malih trenutaka zastajanja te prepoznati mogućnosti njihova uključivanja u svakodnevnu odgojno-obrazovnu praksu. Zbog jednostavne prirode aktivnosti, pojedine prakse moguće je, uz odgovarajuću prilagodbu, koristiti i u radu s djecom.

Ključne riječi: prakse prisutnosti; samoregulacija; šumska kupka; tjelesna svjesnost

CRTAM, SLUŠA, OSJEĆAM: PUT PREMA EMOCIONALNOJ DOBROBITI I MINDFULNESSU

Ivana Vrankovečki, Dubravka Magdić

Mentalno zdravlje djece i stručnjaka prepoznaje se kao temelj kvalitetnog razvoja i međuljudskih odnosa. U današnje vrijeme djeca su posebno osjetljiva na stres, promjene i emocionalnu nesigurnost, dok stručnjaci koji rade s njima često doživljavaju profesionalni pritisak i emocionalno opterećenje. Važnu ulogu u očuvanju mentalnog zdravlja pridonose kreativni izrazi poput likovne umjetnosti, glazbe i dramskih aktivnosti. Kroz likovno izražavanje djeca mogu prikazati emocije koje ne znaju verbalizirati – bojama, oblicima i simbolima, tekstura ma i različitim likovnim tehnikama, a oslobađaju unutarnji stres. Glazba djeluje umirujuće, potiče regulaciju emocija i razvoj pažnje, dok dramatizacija omogućuje istraživanje uloga, empatije i socijalnih situacija na siguran i kreativan način. Ove aktivnosti nisu važne samo za djecu nego i stručnjak, a služe kao oblik opuštanja. Kreativnost općenito potiče osjećaj slobode, igre i unutarnje ravnoteže. Kada se osoba izražava bez straha od pogreške, jača samopouzdanje i emocionalnu otpornost. U tom kontekstu, mindfulness (svjesna prisutnost u trenutku) dodatno podupire mentalno zdravlje jer pomaže djeci i odraslima da se usmjere na sadašnji trenutak, prepoznaju vlastite misli i emocije te ih prihvate bez osuđivanja. Povezivanjem kreativnih aktivnosti i mindfulnessa stvara se prostor za opuštenost, autentičnost i unutarnji mir. Takav pristup doprinosi ne samo boljem mentalnom zdravlju, nego i kvalitetnijim odnosima, većoj empatiji i cjelovitom razvoju djeteta i stručnjaka.

Ključne riječi: Glazba, kreativnost, likovnost, mindfulness

OD LUTKE DO KAZALIŠTA, ZAJEDNIČKI RAST KROZ DOBROBIT I PODRŠKU

Dunja Jelošek, Gordana Rajak Petrić, Snježana Ivković

Radionica „Od lutke do kazališta – od ideje do realizacije“ temelji se na iskustvenom učenju kroz projekt proveden u odgojnoj skupini djece rane i predškolske dobi. Projekt je započeo uočenim interesom djece za lutke i simboličku igru, no brzo se proširio i uključio druge elemente kazališnog izraza, poput maski, kostima, kazališta sjena, dramskog kazališta, kamishibai pripovijedanja uz aktivnu suradnju roditelja i drugih stručnjaka. Cilj radionice je osnažiti sudionike za primjenu lutke, maske i drugih kazališnih alata kao pedagoških sredstava u poticanju govorno-komunikacijskih vještina, emocionalne pismenosti i socijalnih odnosa djece. Naglasak je stavljen na stvaranje poticajnog i inkluzivnog okruženja u kojem djeca mogu istraživati, izražavati se i razvijati kroz igru, a odgojitelji se educiraju o značaju kreativnog izraza u odgojno-obrazovnoj praksi. Radionica je osmišljena kao interaktivno iskustvo koje uključuje rad u manjim skupinama. Sudionici će kroz različite zadatke istraživati različite faze projekta, od izrade lutaka, kroz stvaranje maski i kostima, do kazališta sjena, dramskog kazališta i kamishibai. Svaka faza projekta bit će povezana s razvojem dječje kreativnosti, socijalnih vještina i emocionalnog izraza. Poseban segment radionice uključuje prikaz realiziranog projekta kroz vizualnu dokumentaciju (fotografije, dječje izjave i pedagoške zapise), pomoću kojih će sudionici dobiti konkretan uvid u to kako su djeca koristila lutke, maske i druge kazališne elemente za izražavanje svojih misli, emocija i ideja. Ovaj segment omogućit će sudionicima bolje razumijevanje procesa kroz koji djeca prepoznaju sebe u različitim ulogama, koristeći kazalište kao alat za socijalnu interakciju i osobni razvoj. Očekivani ishodi radionice su stjecanje novih ideja i kompetencija za primjenu lutkarskih, dramskih i kazališnih aktivnosti u svakodnevnom radu s djecom, kao i osvještavanje važnosti praćenja dječjih interesa u planiranju i realizaciji odgojno-obrazovnog procesa.

Ključne riječi: projektno učenje, dobrobit djeteta, lutka, kazalište, kreativnost, socijalni odnosi.

KAD ZAJEDNO RASTEMO: DOBROBIT INKLUZIJE ZA DJECU I ZAJEDNICU

Nera Gudelj, Božena Ledić

Radionica „Kad zajedno rastemo: dobrobit inkluzije za djecu i zajednicu“ usmjerena je na promišljanje o inkluzivnoj odgojno-obrazovnoj praksi kao temelja dobrobiti, međusobne podrške i zajedničkog razvoja sve djece u ranom i predškolskom odgoju. Polazeći od suvremenih pristupa inkluziji i prava svakog djeteta na aktivno sudjelovanje, naglasak se stavlja na dobrobit koju uključivo okruženje donosi ne samo djeci s teškoćama u razvoju, već i djeci tipičnog razvoja. Suvremena istraživanja potvrđuju da djeca tipičnog razvoja koja odrastaju i uče u inkluzivnim skupinama razvijaju veću empatiju, osjetljivost za potrebe drugih, pozitivnije stavove prema različitostima te bolje socijalne i komunikacijske vještine. Boravak u poticajnom i uključivom okruženju doprinosi razvoju suradnje, pomaganja, uvažavanja individualnih razlika i osjećaja zajedništva. Navedeno pozitivno utječe na socio-emocionalni razvoj djece i stvaranje inkluzivne kulture od najranije dobi. Inkluzivno okruženje pritom postaje prostor u kojem djeca uče kako pružati i primati podršku, razvijati prijateljske odnose i graditi osjećaj pripadnosti zajednici. Posebna pažnja tijekom radionice usmjerena je na ulogu odgojitelja u stvaranju ozračja prihvaćanja, sigurnosti i međusobnog poštovanja u skupini. Analizirat će se konkretne situacije iz vrtičke prakse koje prikazuju kako inkluzivne aktivnosti i suradničko učenje mogu pridonijeti dobrobiti sve djece, jačanju prosocijalnog ponašanja i kvalitetnijim odnosima među vršnjacima. Naglašava se važnost senzibilizacije djece, odgojitelja i šire zajednice za prihvaćanje različitosti te izgradnje okruženja u kojem se potiču pripadnost, međusobno uvažavanje i razvoj potencijala svakog djeteta. Kroz interaktivne metode rada, analizu primjera iz prakse, grupne rasprave i razmjenu iskustava, sudionici će razvijati strategije za poticanje odnosa prihvaćanja i uvažavanja te stvaranje podržavajuće vrtičke zajednice u kojoj sva djeca imaju priliku učiti jedni od drugih i zajedno rasti. Radionica doprinosi razvoju profesionalne refleksije, jačanju pozitivnih stavova prema inkluziji te osnaživanju odgojitelja za stvaranje okruženja usmjerenog na podršku, zajedništvo i razvoj potencijala svakog djeteta.

Ključne riječi: inkluzivno okruženje, osnaživanje, podržavajući odnosi, socio-emocionalni razvoj, suradnja

UMJETNIK U MENI

Andrea Lesjak

Cilj ovoga rada je upoznavanje sa umjetnicima i umjetničkim djelima, kroz promatranje, uočavanje i upoznavanje sa likovnim tehnikama i likovnim elementima. Na takav će se način dijete uvesti u svijet umjetnosti i ljepotu stvaranja. Predškolski umjetnički odgoj senzibilizira dijete za umjetnički doživljaj i omogućuje mu spontani kreativni izraz. Djeca kao i umjetnici opažaju svijet oko sebe te vlastitu sliku svijeta slobodno prenose na papir ili platno te tako nastaje likovno djelo. Umjetnost, prvenstveno, mora probuditi ono nešto i u osobi koja taj umjetnički sadržaj prenosi djeci. Umjetnost nije uvijek lijepa i prihvatljiva, ona je i buntovna i kontroverzna, ponekada i provokativna, ne izražava uvijek sreću nego i strah ili ljutnju. Nije samo realistična nego i apstraktna, zamišljena, ne nalazi se samo u muzejima nego i u parkovima, javnim zgradama i ulicama. Osjećaj koji ostaje nakon nje u osobi je najdragocjenija stvar koju nam umjetnost može pružiti. Važna zadaća odgojitelja jest da kroz razgovor o likovnom djelu djeca usvajaju likovne vrednote, sposobnost percipiranja, prepoznavanje osnovnih likovnih pojmova, da shvate djelo, da uživaju u njemu te da se potakne senzibiliziranost za umjetnost. Odgojitelj preuzima ulogu poticatelja djece na aktivno sudjelovanje u promatranju likovnog djela postavljanjem pitanja, opisivanjem, prepoznavanjem, uspoređivanjem, objašnjavanjem, istraživanjem, zamišljanjem te naposljetku i stvaranjem novih dječjih likovnih djela. Također, važno je naglasiti i metodu estetskog transfera koja se bavi procesom kojim će se estetski doživljaj prenijeti u razumijevanje i interpretaciju samog djela. Kroz faze estetskog transfera, odnosno putem percepcije, recepcije i reakcije na umjetničko djelo, kod djeteta, stvaramo novo estetsko iskustvo. Uz mnoštvo umjetnika kao inspiraciju te kroz razne tehnike, putem radionice, pokušala bih kod odgojitelja osvijestiti i probuditi umjetnika kojeg nose u sebi kako bi, oni, mogli probuditi istoga kod djece u svojoj skupini.

Ključne riječi: dijete, estetski transfer, likovno djelo, umjetnost

PRIRODNO USVAJANJE ENGLESKOGA JEZIKA U DJEČJEM VRTIĆU: NEVIDLJIVI POTENCIJAL

Branka Anić

Namjera mi je kroz ovu prezentaciju pokazati kako se jezik usvaja kroz svakodnevne situacije i uobičajene aktivnosti koje se mogu prepoznati i u primarnom programu, budući da u konačnici rano učenje jezika nije ništa manje ili više od toga. Pokazati ću kako postizemo razinu funkcionalnog korištenja drugog (engleskoga) jezika, te kako u svakodnevici možemo doživjeti čak i naizgled utopijski cilj-jezičnu produkciju i kreativnost. Neću se zadržavati na poznatim segmentima provođenja našega programa, metodama koje su već mnogima dobro poznate, rekla bih i prepoznatljivije, često kao vizualni identitet naše skupine- a to su „circle time“, pokretne igre, pjesmice, glazba, već ću se usuditi ogoliti program do kostura i prikazati malo nevidljivoga segmenta, točnije, rezultate koji nastaju kada taj nevidljivi dio postoji. Polazišta za provođenje programa: nacionalni kurikulum; znanstvene postavke i istraživanja u praksi (Vygotsky, 1978., Silić, 2007.; Krachen, 1982.) Preduvjeti uspješnosti programa: od osiguranja materijalnih uvjeta i stručnih djelatnika, preko kvalitetno osmišljenih programa i redovitog usavršavanja odgojitelja, do kontinuiranog i kvalitetnog provođenja, ipak nisu dovoljni bez intrinzično motiviranih entuzijasta. Kroz 5 hipoteza Krachenove teorije usvajanja drugog jezika prikazujem i dajem blic analizu primjera iz prakse, situacija i aktivnosti zabilježenih u skupini djece u dobi od 4 do 6 g. Kroz taj prikaz dajem osobni osvrt na teškoće u dokumentiranju i provedbi programa. U neformalnom zaključku „poentiram“ s nekoliko primjera funkcionalnog korištenja jezika djece u mojoj skupini, te osnovnoškolaca, bivših polaznika skupine. Kao stručni osvrt prilažem izjave roditelja polaznika skupine, logopedinje i profesorice talijanskog i francuskoga jezika. Ako organizacijski uvjeti i koncept stručnoga skupa dopušta, za kraj predstavljam šestogodišnjeg dječaka iz svoje skupine koji kroz spontani intervju sa slušateljima daje neposredan uvid u svoje kompetencije, koje su rezultat trogodišnjeg kontinuiranog prisustva u skupini „Pčelice“ (uživo, zoom ili video).

Ključne riječi: Engleski, jezik, prirodno usvajanje

IZAZOVNO VANJSKO OKRUŽENJE - OPASNOST ILI SLOBODA?

Nikolina Đurđan i Tea Kos

Polazište rada proizlazi iz akcijskog istraživanja kojim se propituje kako osobni stavovi i implicitne pedagogije odgojitelja utječu na stvaranje izazovnog vanjskog prostorno-materijalnog konteksta te na razinu povjerenja u dječje mogućnosti. Ondje gdje odrasli vide opasnost, dijete često vidi izazov, mogućnost i prostor za vlastiti rast. Pojedine nas situacije zaustavljaju, dok nas druge potiču na aktivitet upravo zbog istinskog razumijevanja kurikuluma ustanove i važnosti dobrobiti svakog djeteta u instituciji odgovornoj za njegov rast i razvoj. Upravo je na ovaj način nastala naša 9. učionica bez zidova — izuzetan poticaj za neuronske podražaje i svakodnevno pretrčavanje kognitivnih stepenica prema zoni sljedećeg razvoja. Optimalni razvoj djeteta naša je primarna odgovornost, stoga mu je potrebno kontinuirano omogućavati izazovne kontekste za učenje. Prirodno okruženje, koje stimulira sva osjetila, dijete uvodi u neiscrpne situacije istraživanja i revidiranja vlastitih spoznaja, a istodobno ga emocionalno osnažuje. Upravo takav kontekst smatramo ispravnim putem u poštivanju autorstva dječjeg (samo)razvoja, jer ako želimo podržati kompetentno dijete, moramo mu omogućiti kompetentan prostor za istraživanje.

Ključne riječi: Implicitna pedagogija, iskustveno učenje, poticajno okruženje, zona sljedećeg razvoja

SINDROM SAGORIJEVANJA I OTPORNOST ODGOJITELJA DJECE RANE I PREDŠKOLSKE DOBI

Marina Kovač Bujanec i Nela Pečarko

Profesija odgojitelja djece rane i predškolske dobi obilježena je visokom razinom odgovornosti, kontinuiranim emocionalnim angažmanom i složenim interpersonalnim zahtjevima, što može povećati rizik od razvoja sindroma sagorijevanja. U tom se kontekstu otpornost prepoznaje kao značajan osobni resurs koji može doprinijeti uspješnijem suočavanju s profesionalnim stresorima i očuvanju psihološke dobrobiti. Cilj ovog postera jest prikazati rezultate istraživanja usmjerenog na ispitivanje razine sindroma sagorijevanja i otpornosti kod odgojitelja djece rane i predškolske dobi te utvrđivanje njihove njihovu povezanosti sa samoprocjenom tjelesnog i mentalnog zdravlja te kvalitetom profesionalnih odnosa. Istraživanje je provedeno na uzorku od 113 odgojitelja, a podaci su prikupljeni primjenom anketnog upitnika. Rezultati istraživanja ukazali su na umjerenu razinu sindroma sagorijevanja te srednje visoku do visoku razinu otpornosti među sudionicima. Utvrđena je statistički značajna negativna povezanost sagorijevanja sa samoprocjenom tjelesnog i mentalnog zdravlja te kvalitetom odnosa s kolegama i roditeljima djece. Nadalje, otpornost je pokazala statistički značajnu pozitivnu povezanost s mentalnim zdravljem i kvalitetom odnosa s kolegama, dok povezanost s tjelesnim zdravljem i odnosima s roditeljima nije dosegla razinu statističke značajnosti. Posterom se želi istaknuti važnost otpornosti kao zaštitnog čimbenika u prevenciji sindroma sagorijevanja te u očuvanju mentalnog zdravlja i kvalitete profesionalnih odnosa odgojitelja. Nastoji se potaknuti na promišljanje o mogućnostima osnaživanja individualnih i organizacijskih resursa usmjerenih na očuvanje mentalnog zdravlja, profesionalne dobrobiti i kvalitete suradničkih odnosa odgojitelja u ustanovama ranog predškolskog odgoja i obrazovanja.

Ključne riječi: sindrom sagorijevanja, otpornost, odgojitelji djece rane i predškolske dobi, mentalno zdravlje, tjelesno zdravlje, profesionalni odnosi

RADIONICE

DOBROBIT POČINJE ODNOSOM

Valentina Bel I Helena Fajić

Radionica je usmjerena na upoznavanje sudionika s temeljnim načelima mindfulnessa te mogućnostima njegove primjene u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. Kroz teorijski i iskustveni pristup sudionici će osvijestiti važnost prisutnosti, emocionalnog blagostanja i kvalitetnih odnosa za dobrobit djece i odgojitelja. Poseban naglasak stavlja se na razvoj osobne smirenosti i svjesne prisutnosti kao temelja za stvaranje poticajnog i sigurnog okruženja u vrtiću.

Tijekom radionice sudionici će upoznati različite mindfulness aktivnosti prilagođene radu s djecom, poput vježbi disanja, opažanja, pokreta i igara pažnje, kroz individualni i grupni rad te interaktivne vježbe. Razmjenom iskustava i zajedničkim promišljanjem primjera dobre prakse poticati će se kreativnost, suradnja i razvoj profesionalnih kompetencija usmjerenih na promicanje dobrobiti i podrške u odgojno-obrazovnom okruženju.

Ključne riječi: dobrobit, mindfulness, pažnja, podrška, prisutnost

GLAZBOM RASTEMO ZAJEDNO – DOBROBIT KROZ ZVUK, RITAM I POKRET

Jelena Kulišić

Mentalno zdravlje djece i stručnjaka temelj je kvalitetnog odgojno-obrazovnog procesa i preduvjet za zajednički rast i dobrobit svih sudionika. Glazba je jedan od najsnažnijih alata podrške mentalnom zdravlju. Ona smiruje, osnažuje, potiče emocionalnu regulaciju i gradi osjećaj zajedništva. Primarni glazbeni razvoj odvija se u razdoblju od djetetova rođenja do šeste godine života, kada je mozak posebno plastičan i otvoren za glazbene utjecaje. Različite glazbene aktivnosti bude emocije, pomažu djeci i odraslima da se opuste te razvijaju glazbenu kulturu i ljubav prema glazbi. Glazba djeluje opuštajuće za dušu i tijelo, a postižu se i brojne pozitivne promjene u fizičkom i mentalnom zdravlju zbog čega je glazba upravo najomiljenija metoda za reduciranje stresa, anksioznosti i negativnih emocija. Kroz ovu radionicu prikazat će se različite glazbene aktivnosti koje doprinose dobrobiti i mentalnom zdravlju djece i stručnjaka te potiču zajednički rast svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa.

Ključne riječi: dijete, glazbene aktivnosti, mentalno zdravlje, podrška, vrtić

TRAG U GLINI - TAKTILNA PODRŠKA EMOCIONALNOJ DOBROBITI DJETETA I STRUČNJAKA

Anita Šimić

U vrijeme ubrzanog životnog tempa i rane izloženosti digitalnim sadržajima, djeca sve češće pokazuju potrebu za aktivnostima koje potiču senzornu integraciju i emocionalnu regulaciju. Rad s prirodnom mekanom glinom jednostavan je, a moćan alat kojim odgojitelj, djelujući iz perspektive praktičara, a ne terapeuta, može pružiti podršku djetetovom mentalnom zdravlju. Na radionici ćemo istražiti kako sirovi materijal zemlje služi kao medij za uzemljenje (grounding) te omogućuje sigurno kanaliziranje dječjih osjećaja.

Dugoročni stres i visoki zahtjevi struke stavljaju izazove i pred mentalno zdravlje stručnih djelatnika. Kroz iskustvene vježbe „Gnijezdo mira“ i „Snaga dlana“, sudionici će isprobati kako taktilni otpor i težina gline pomažu u otpuštanju napetosti i postizanju trenutnog stanja prisutnosti. Time glina postaje sredstvo podrške i za samog odgojitelja, promičući njegovu dobrobit u radnom okruženju.

Budući da proces rada s glinom ne poznaje pogrešku, on osigurava pozitivno okruženje za razvoj dječjeg samopouzdanja. Sudionici će osvijestiti ulogu odgojitelja kao podržavajućeg „svjedoka procesa“ te dobiti priručnik s konkretnim smjernicama za uvođenje gline u skupinu kao alata za zajednički rast i jačanje bliskosti."

Ključne riječi: dobrobit odgojitelja, emocionalna regulacija, glina, mentalno zdravlje djece, senzorna integracija

IZMEĐU GRANICA I PODRŠKE: RAZVOJ PSIHOLOŠKE OTPORNOSTI U VRTIĆU

Sara Pivac, Zlatko Bajić

Radionica „Između granica i podrške: razvoj psihološke otpornosti u vrtiću“ usmjerena je na razumijevanje psihološke otpornosti djece u kontekstu svakodnevnih odnosa i iskustava u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. Polazeći od spoznaja o važnosti emocionalne sigurnosti, pripadanja i podržavajućih odnosa, naglasak se stavlja na ulogu odgojitelja u oblikovanju okruženja koje djetetu pruža osjećaj prihvaćenosti, predvidljivosti i sigurnosti.

Na radionici se promišljaju učestale situacije iz odgojno-obrazovne prakse pri čemu se dječje ponašanje promatra kao dio razvojnog procesa učenja suočavanja s izazovima i regulacije emocija. Posebna pažnja usmjerena je na način na koji odrasli svojim odnosom, emocionalnom dostupnošću i dosljednim reakcijama mogu pridonijeti razvoju osjećaja kompetentnosti, sigurnosti i otpornosti kod djece.

Radionica naglašava važnost uravnoteženog pristupa koji povezuje podršku, razumijevanje dječjih potreba i postavljanje jasnog, predvidljivog okvira. U tom se kontekstu kvalitetni odnosi, podržavajuće okruženje i dosljednost odraslih prepoznaju kao važni zaštitni čimbenici za očuvanje dobrobiti i razvoj psihološke otpornosti djece u vrtićkom okruženju.

Kroz analizu konkretnih situacija, refleksiju i razmjenu iskustava sudionici će promišljati načine stvaranja odnosa i odgojno-obrazovnog okruženja koji potiču socio-emocionalni razvoj, osjećaj pripadanja i dobrobit djece te doprinose kvalitetnijem funkcioniranju odgojno-obrazovne skupine.

Ključne riječi: dobrobit djece, emocionalna sigurnost, odgojne granice, psihološka otpornost

U TUĐIM CIPELAMA – PREMA RAZUMIJEVANJU I UKLJUČIVANJU

Helena Pošta, Adrijana Gajski

Na inkluziju u RPOO-u gledamo kao na vrijednost koju svi podržavamo, no važno je zapitati se kako ona izgleda u našoj svakodnevici – u našoj skupini, komunikaciji s djecom, roditeljima i stručnjacima.

Radionica je osmišljena kao prostor za promišljanje i unapređivanje vlastite prakse.

Kroz kratko edukativno predavanje dotaknut ćemo se ključnih pojmova i suvremenih pristupa inkluziji te promišljati zašto je ona važna za svako dijete, a ne samo za djecu s teškoćama. Cilj nije da sva djeca rade isto, već da sva djeca mogu sudjelovati na svoj, sebi svojstven način.

Nakon teorijskog dijela slijedi praktični dio radionice. Sudionici će kroz konkretne primjere iz prakse, razmjenu iskustava i rad u manjim skupinama razvijati i unapređivati strategije prilagodbe okruženja, aktivnosti i komunikacije kako bi se poticali uključenost, osjećaj pripadnosti i razvoj potencijala svakog pojedinca.

Na kraju, kroz refleksiju osobne prakse, svaki će sudionik imati priliku zapitati se: Što već radim dobro? Koji je moj sljedeći korak prema inkluziji u svakodnevnom radu?

Radionica je podijeljena u tri cjeline: uvodna aktivnost – „Kako vidimo inkluziju?“; iskustvena aktivnost – „U tuđim cipelama – prema razumijevanju i uključenosti“; aktivnost osobne refleksije – „Moj korak unapređenja inkluzivnog pristupa“

Cilj radionice je potaknuti promišljanje, osnažiti odgojitelje i stručnjake u onome što već rade te otvoriti nove uvide o tome kako u inkluziji zajedno rastemo kroz dobrobit, podršku i međusobno uvažavanje.

Ključne riječi: dobrobit, inkluzija, podrška, refleksija

MOSTOVI PODRŠKE: PROCES INŽENJERSKOG OBLIKOVANJA KAO ALAT ZA SURADNJU, DOBROBIT I INKLUZIJU U VRTIĆU

Božena Vrgoč

Radionica prikazuje kako se proces inženjerskog oblikovanja može koristiti kao poticajan i inkluzivan pedagoški okvir u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. Sudionici će kroz praktičan rad sa Strawbees materijalima proći korake: prepoznavanje izazova, zamisli rješenja, isplaniraj, izradi, isprobaj i poboljšaj. U fokusu radionice nije samo izrada 3D modela, već razvoj dječje dobrobiti kroz suradnju, osjećaj kompetentnosti, aktivno sudjelovanje, prihvaćanje pogreške i međusobnu podršku. Sudionici će iskusiti kako otvoreni STEAM izazovi omogućuju djeci različitih sposobnosti i interesa da doprinesu zajedničkom rješenju, preuzmu uloge u timu i razvijaju važne socio-emocionalne i kognitivne vještine. Radionica će ponuditi konkretne primjere za primjenu u vrtićkoj skupini, uključujući kartice uloga, pitanja za vođenje djece, prijedlog radnog listića i način prilagodbe aktivnosti različitim razvojnim potrebama djece. Ciljevi radionice Sudionici će: - upoznati proces inženjerskog oblikovanja kao metodički okvir za STEAM aktivnosti u vrtiću, - iskusiti kako se kroz Strawbees izazove potiču suradnja, komunikacija i dječja inicijativa, - prepoznati povezanost između STEAM aktivnosti i dobrobiti djece, - osmisliti načine uključivanja djece različitih sposobnosti u zajednički rad, - dobiti konkretne alate za provedbu s djecom: kartice uloga, pitanja za refleksiju i strukturu aktivnosti.

Ključne riječi: dobrobit djece, inkluzija, inženjersko oblikovanje, STEAM, suradnja

DJEČJE FOLKLORNO STVARALAŠTVO

Josip Herman

Dječje folklorno stvaralaštvo predstavlja važan medij pomoću kojeg se djeca upoznaju s kulturom i folklornim stvaralaštvom svoga kraja. Ono se zbog svojih specifičnih vrijednosti i načela može promatrati kao zasebna „mikro-kultura“ čiji su pokretači upravo djeca. Osim toga, dječje folklorno stvaralaštvo (baš kao folklorno stvaralaštvo općenito) karakterizira interdisciplinarnost. Ono obuhvaća različite aspekte života djeteta u kontekstu tradicije, pa se samim time može proučavati u okviru različitih znanstvenih disciplina. Vodeći se tom činjenicom, neizbježno je uočiti veliki razvojni potencijal koji dječje folklorno stvaralaštvo predstavlja za djecu. Upoznavanjem s različitim elementima tog istog stvaralaštva, kao što su na primjer brojalice, pjesme, igre, zagonetke, brzalice i ostalo, djeca imaju priliku razvijati različite kompetencije i sposobnosti, te osnaživati i poticati vlastiti razvoj u različitim razvojnim područjima.

Djeca se s kulturom i folklornim (dječjim) stvaralaštvom svog zavičaja često upoznaju kroz tematski bliske sklopove aktivnosti ostvarene tijekom neposrednog rada ili pak kroz organizirane metodičke oblike koji sadrže svoje vrijednosti i načela (folklorne igraonice, radionice). Navedeni oblici najčešće uključuju upoznavanje djece s tradicijskim pokretnim igrama, igrama s pjevanjem, dječjim pjesmama ili slično. No, s ciljem dodatnog osnaživanja djetetovih kompetencija i sposobnosti, s djecom se mogu provesti i različite dramske, vokalne ili pokretne igre. One nisu dio tradicijskog stvaralaštva, ali mogu poticati i dodatno osnažiti razvoj djetetovih vokalnih sposobnosti, jačati njegove fizičke i mentalne kapacitete, zadovoljavati slične razvojne potrebe i zadatke kao što se to čini elementima dječjeg folklornog stvaralaštva. Takve aktivnosti mogu poslužiti kao podloga i podrška za provođenje glavnih aktivnosti, a koje se tiču upoznavanja djece s određenog tradicijskom pjesmom, igrom s pjevanjem ili slično. Osim navedenog, mogu biti podrška u savladavanju kompleksnijih i složenijih oblika tradicijskog stvaralaštva s kojim se djecu želi upoznati.

Navedene aktivnosti predstavilo bi se u obliku radionice koja se može održati s polaznicima stručnog skupa. Radionica bi bila interaktivne prirode u kojoj bi se prikazali praktični primjeri aktivnosti koje se mogu koristiti u radu s djecom. Oni se odnose na vježbe, aktivnosti i igre namijenjene djeci rane i predškolske dobi iz područja dramskih umjetnosti, kineziologije i glazbenog stvaralaštva.

Ključne riječi: dječje folklorno stvaralaštvo, interdisciplinarna podrška, metodička podrška, igre

ZAŠTO ISTA INTERVENCIJA KOD ISTOG DIJETETA JEDAN DAN POMAŽE, A DRUGI DAN DOVODI DO ESKALACIJE?

Magdalena Jančec

Radionica polazi od ideje da uspješnost intervencije ne ovisi samo o tehnici koju odrasli koristi, nego i o regulacijskom stanju djeteta u trenutku njezine primjene. Kroz analizu prepoznatljivih situacija iz predškolske prakse sudionici istražuju kako način na koji tumačimo ponašanje djeteta izravno određuje naš idući postupak. Posebna pažnja posvećuje se čestim objašnjenjima poput neposlušnosti, manipulacije, nedostatka motivacije, lošeg odgoja ili ""testiranja granica"", te pretpostavci koja im je zajednička: da dijete može drugačije, ali ne želi. Kada ta pretpostavka ne odgovara stvarnom stanju djeteta, i intervencija s dobrom namjerom može nenamjerno pojačati obrambeni odgovor i ubrzati eskalaciju.

Iako radionica koristi primjere iz rada s djecom s autističnim razvojnim profilom, predstavljeni okvir primjenjiv je u svakodnevnom radu s djecom općenito. Sudionici će kroz rad na situacijskim scenarijima i zajedničku refleksiju uvježbavati prepoznavanje različitih regulacijskih stanja i prilagodbu vlastitih postupaka u realnom vremenu.

Cilj radionice nije ponuditi ""jednu ispravnu tehniku"", nego razviti praktičnu kompetenciju procjene: što dijete u ovom trenutku može podnijeti, a što ga dodatno opterećuje.

Ključne riječi: pedagoška procjena, predškolski odgoj, regulacijsko stanje, samoregulacija, tumačenje ponašanja

ŠTO GOVORIMO BEZ RIJEČI? NEVERBALNA KOMUNIKACIJA U ODGOJNO-OBRAZOVNOM RADU

Lana Kihás Pranjić

Neverbalna komunikacija predstavlja važan dio odgojno-obrazovnog procesa te značajno utječe na kvalitetu odnosa između odgojitelja i djeteta. Djeca rane i predškolske dobi posebno su osjetljiva na neverbalne poruke odraslih, pri čemu izrazi lica, ton glasa, geste, držanje tijela i prostorna blizina često imaju snažniji utjecaj od samog verbalnog sadržaja. Kroz svakodnevne interakcije odgojitelji svojim neverbalnim ponašanjem oblikuju emocionalnu sigurnost, osjećaj prihvaćenosti, samopouzdanje i kvalitetu komunikacije s djecom, dok usklađenost verbalnih i neverbalnih poruka doprinosi stvaranju podržavajućeg i poticajnog okruženja za razvoj djeteta.

Radionica problematizira važnost osvještavanja vlastitih komunikacijskih obrazaca u odgojno-obrazovnom radu te otvara prostor za promišljanje o utjecaju neverbalne komunikacije na dječje emocije, ponašanje i međusobne odnose. Kroz iskustveno učenje, igre uloga, simulacije svakodnevnih situacija i analizu primjera iz prakse naglasak se stavlja na prepoznavanje različitih oblika neverbalne komunikacije te njihovu primjenu u razvoju empatičnog, autentičnog i profesionalnog odnosa s djecom, s ciljem unaprjeđenja komunikacijskih kompetencija i kvalitete odgojno-obrazovne prakse.

Ključne riječi: Komunikacijske kompetencije, neverbalna komunikacija, refleksivna praksa, socijalno okruženje.

TAMO GDJE PRIČE JOŠ ŽIVE

Ecija Budić, Ljiljana Ribičić

U svom izlaganju polazimo od kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, koji dijete promatra kao aktivnog, kompetentnog, znatiželjnog sudionika vlastitog učenja.

Dramsko-scenska umjetnost i književnost, u našoj praksi nisu cilj same po sebi nego snažan poticaj za izražavanje, istraživanje i razvoj kreativnosti kroz različite "jezike" djeteta. Integracijom dramsko-scenskih metoda potičemo cjelovit razvoj djeteta u skladu s kurikularnim usmjerenjem na dobrobit djeteta i učenje kroz igru i iskustvo. Poseban naglasak stavljamo na proces stvaranja, a ne na konačni produkt, čime djeci omogućujemo slobodu izbora, eksperimentiranje i razvijanje divergentnog mišljenja.

Cilj radionice bi bio kroz dramsko-scenske metode potaknuti sudionike na promišljanje o dobrobitima putem aktivnog i kreativnog sudjelovanja.

Kroz forum kazalište, zaleđene slike, improvizacije i kazalište predmeta kao prostor doživljaja, istraživanja i zajedničkog stvaranja, igrom, pokretom, stvaranjem, maštom i pričom sudionici bi imali priliku slobodno izraziti ideje, emocije, iskustva te aktivno sudjelovati u procesu učenja i razvoja dobrobiti.

Dramsko-scenske metode predstavljaju vrijedan alat u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju jer omogućuju cjelovit razvoj djeteta.

Ključne riječi: Dobrobiti, dramsko-scenske metode, improvizacija, mašta, proces

IZAZOVI U RADU S RODITELJIMA: ŠEST PERSPEKTIVA, JEDAN TIM

Helena Tomičak i Sanja Sajko

Suradnja s roditeljima među najzahtjevnijim je dimenzijama rada odgojitelja u ranom i predškolskom odgoju; istraživanja pokazuju da odgojitelji upravo ovaj segment procjenjuju kao najstresniji u svom profesionalnom djelovanju (Višnjić Jevtić, 2018). Suradnji s roditeljima poklanjamo puno pažnje i smatramo je važnim dijelom odgojno obrazovnog procesa. Različite su mogućnosti suradnje u odgojno obrazovnom procesu. Oblici i način provedbe suradnje ovisi o mnogobrojnim čimbenicima: ozračju u ustanovi, iskustvu, timskom radu odgojitelja i stručnog tima, važnosti koja se poklanja tom segmentu rada u ustanovi. Radionica koristi deBonovu metodu Šest šešira promišljanja (1985) kao strukturirani okvir kroz koji sudionici razlažu složenost odnosa odgojitelj–roditelj iz šest različitih perspektiva: činjenice, emocije, rizici, prilike, kreativnost i sinteza. Pristup namjerno legitimira emocionalnu dimenziju rada, koja je u ovom području često prešućena, a neizostavna je za održavanje profesionalnih granica i osobnog integriteta odgojitelja. Temelji se na konceptu paralelnog mišljenja koji smanjuje obrambeni naboj rasprave i potiče promišljanje iz različitih perspektiva. Kroz zajedničku analizu nastojimo razvijati suradničku kulturu jer na taj način šaljemo poruku poželjne komunikacije. Cilj radionice je osnažiti odgojitelje za prepoznavanje izazova suradnje s roditeljima iz više perspektiva. Takav pristup pomaže boljem razumijevanju problema i pronalaženju kvalitetnijih i učinkovitijih rješenja u suradnji s roditeljima. Činjenice, osjećaji i kritičko razmišljanje kvalitetnijoj suradnji odgojitelja i roditelja. Nakon radionice sudionici će moći:

- razlikovati činjenice od interpretacija u opisu situacija s roditeljima;
- prepoznati i imenovati vlastite emocionalne reakcije u izazovnim susretima s roditeljima;
- uočiti profesionalne rizike u dinamici odnosa odgojitelj–roditelj;
- osmisliti alternativna rješenja za prepoznate izazove iz prakse;
- kreirati konkretnu promjenu koju će primijeniti u vlastitoj praksi;

Trajanje: 60–75 minuta

Ciljana skupina: Sudionici konferencije „Zajedno rastemo“ 2026.

Optimalan broj sudionika 18–30 (rad u šest manjih skupina)

Prostor i materijali: prostorija s mogućnošću rada u manjim skupinama, bijeli hameri, pribor za pisanje (osigurava voditeljica), qr kod za evaluaciju radionice

Ključne riječi: izazov, suradnja, roditelji

SNAGA KOJU NOSIMO – KAKO PODRŽAVAJUĆE VODSTVO GRADI KULTURU DOBROBITI U VRTIĆU

Vida Risek

Dobrobit stručnjaka u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju važan je preduvjet kvalitetnog odgojno-obrazovnog rada te stvaranja sigurnog, poticajnog i suradničkog okruženja za djecu. U suvremenim profesionalnim izazovima sve se više prepoznaje važnost ravnatelja kao kreatora organizacijske kulture ustanove, osobe koja svojim načinom vođenja, komunikacijom i odnosima oblikuje emocionalnu klimu vrtića te potiče razvoj kulture podrške, pripadnosti i profesionalnog osnaživanja.

Radionica se temelji na iskustvima rada s odgojiteljima usmjerenima na jačanje profesionalne dobrobiti, refleksivne prakse i razvoja suradničkih odnosa unutar kolektiva. Kroz aktivnosti pisanja pisma sebi na početku pedagoške godine, prepoznavanja osobnih i profesionalnih snaga te razmjenu poruka podrške prikazat će se načini na koje ravnatelj iz svoje pozicije može stvarati prostor povjerenja, profesionalne sigurnosti i intrinzične motivacije zaposlenika.

Poseban naglasak stavlja se na suradničko i transformacijsko vodstvo usmjereno na razvoj odgojno-obrazovne ustanove kroz osnaživanje djelatnika, stvaranje kulture suradnje i poticanje promjena koje proizlaze iz unutarnje motivacije i zajedničkih vrijednosti kolektiva. Radionica uključuje iskustvene i refleksivne aktivnosti, razmjenu primjera dobre prakse te promišljanje o ulozi ravnatelja u izgradnji ustanove u kojoj se dobrobit odraslih prepoznaje kao temelj dobrobiti djece.

Cilj radionice je osvijestiti važnost ravnatelja u stvaranju kulture dobrobiti i podrške, prikazati konkretne načine osnaživanja zaposlenika te potaknuti razvoj profesionalnog okruženja koje motivira djelatnike na suradnju, osobni rast i aktivno sudjelovanje u promjenama odgojno-obrazovne prakse.

Ključne riječi: dobrobit, podrška, profesionalne snage, kultura pripadnosti, podržavajuće vodstvo

DJEČJE KULTURNO BLAGO – KAMIŠIBAJ

Nada Erceg, Rafaela Perić

Veliki interes djevojčice M. R. za kamišibajom je potaknuo odgojitelje da prepoznaju i podrže interes te ga prošire na ostalu djecu kroz stvaranje poticajnog i bogatog prostorno-materijalnog okruženja. Tehnikom kamišibaj se potiču prosocijalne vještine, a sam kamišibaj po sebi stvara među ljudima osjećaj zajedništva i potrebu za širenjem poruke prihvatanja (Wesco). Djeca kroz vizualizacije priča razvijaju kreativnost, maštu te grafomotoričke vještine dok samim pripovijedanjem priča potiču pripovjedne sposobnosti, komunikacijske vještine, izražavanje emocija te aktivno slušanje. Tijekom pedagoške godine ostvarene su brojne suradnje i projekti. Uključivanjem u projekt „Naša mala knjižnica – Ibis grafika“, projekt „15 po 15: cijela Hrvatska čita djeci“, festival „Festanica – bajkoviti zimski kutak“ te kroz ostvarivanje lutkarskih predstava djeca su aktivno sudjelovala u pripovijedanju i dramatizaciji priča. Posebno se ističe suradnja sa širom zajednicom kroz pripovijedanje „Legende o Sv. Vlahu“ djeci u Osnovnoj školi Župa dubrovačka, kao i prenošenje priča drugim skupinama unutar ustanove tehnikom kamišibaja i ginjol lutkama. Svoja pripovjedna umijeća djeca su pokazala na Masterclassu 8. Državne smotre Varaždin, u pratnji roditelja. Vrhunac suradnje ostvaren je povezivanjem s Hrvatskom udrugom za pripovijedanje „Logos“, pri čemu smo u našem Vrtiću organizirali 1. Smotru pripovijedanja u sklopu 8. Smotre u usmenom pripovijedanju djece i mladih „Logos 2026“, u kojoj su sudjelovala djeca vrtićke i školske dobi. Na taj se način dodatno osnažila međugeneracijska suradnja. Suradnja s roditeljima ostvarena je kroz aktivno uključivanje u aktivnosti i projekte – roditelji su pratili djecu na festival „Festanica – bajkoviti zimski kutak“, a u sklopu projekta „15 po 15: cijela Hrvatska čita djeci“ sudjelovali su vođenjem dnevnika čitanja. Važna suradnja ostvarena je i s logopedinjom kroz individualne terapije s djecom. Logopedinja je kroz individualne terapije radila na poticanju govora i jezika te osnaživanju djeteta kao pojedinca. Pripovijedanjem priča djeca su imala prilike susretati se s različitim iskustvima i svjetovima, razvijajući pri tome empatiju, kreativnost i osjećaj pripadnosti zajednici. Kroz kamišibaj i lutkarske izvedbe djeca nisu samo bila pasivni slušatelji nego i aktivni stvaratelji priča, čime je pripovijedanje postao način da svako dijete dobije priliku da bude viđeno.

Ključne riječi: Dječji interes, dobrobit, pripadnost, pripovijedanje, scenska lutka

CREATING PURPOSEFUL AND STIMULATING PLAY SPACES - THE ROLE OF LIGHT

Adam Marycz, Arslan Pervez

Advances in neuroscientific research allows us to understand more about how children learn and develop than ever before. This, paired with the ever-changing landscape in which children are growing up, means educators are challenged with supporting children with an ever-increasing wide range of needs that need to be met in order for them to thrive.

Through my oral presentation and workshop, we will consider some of the key features of a stimulating and purposeful learning environment followed by a focus on exploring what the science says on how light, natural or artificial, supports children's level of stimulation and arousal.

In the workshop we will explore how using resources that emit light can be an impactful way to engage children to learn and why. We will also work to understand why they enhance their development and can positively impact a child's wellbeing. Finally, we will experiment with ways in which exploration with light can be introduced into your play and learning environment with easy to implement steps.

Keywords: Stimulating environments, Sensory light play, Neuroscientific research, Child well-being, Inclusive pedagogical resources.